

زنجیرہ کی

دہدہ زینت را چو رونے نیسا لام ورنجکان
مالتہ ہی چوارہم

سوزی نہ تو ایہ تی

نوسینی، علی بابا

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

دوبہ زلیخہ راجوونے نیلام ورنیکان
نالتہ ہی چوارم

سوڑی نہ وایہ تی

نوسینی اعلیٰ باپیر

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

پیش کشے

- ۱۔ بہ گیانی بیداری سہلآحد دینی ٹھیوی ؛ کہ ہیئندہ سہر کردہ یہ کی
مسولمانی دادگہرو بہ جہرگ و بہ خشنده و پھوشت بہرز بوو، تہ نانت
دوژمنانیش دانیان بہ گہورہیی دا ہیئاوہ و پییان ہہ لاکوتوہ !
- ۲۔ بہ گیانی بیکہردی سہ عیدی نوپسی ، تہو زانا خواناس و تیکوشہرو
نہ بہزہی ؛ کہ بہ تہنی بہرہنگاری پڑیمی پھگہزہرست و عیلمانی ی
تورکیا بوو، وہ زورہی تہ مہنی خوی بہ دوورخراوہیی و گیراوی و
دہست بہ سہری بہری کرد، لہ پیئاوی خوادا .
- ۳۔ بہو مسولمانانہی کہ بیجگہ لہ خوا بہ ہیچ بہرستراوو بیجگہ لہ
پیغہ مہرمان (محمد) صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بہ ہیچ پابہرو،
بیجگہ لہ ٹیسلام بہ ہیچ بہرنامہی دیکہ رازی نین .
- ۴۔ بہو ٹیسلامی یہ پھسہن و تیگہیشتووانہی کہ ہہست و نہست
نہتہ وایہتی و نیشتمان پھروہری بہ بہ شیک لہ مسولمانہ تیہ کہیان
دہ زانن .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

سیتی بینی

یه که م :

ههندیگ له خوینه رانی ئاریزو به پیز ده لێن : شیـــــــــــــــــوارو
نووسینه که ت گرانه و چاک له نووسراوه کانت حالی نابییـــــــــــــــــن
تکا له و به پیزانه ده که م سهرنجی ئەم خالنه بدهن :

۱- چەند جوړه شیوازیگ هەن له نووسین دا ، ههیه به ساده یی بیـــــــــــــــــو
شتی ده چی و ، ههشه به هالۆزی و ، ههشه به قوولی ، جا پهنگه شیوازی
من له جوړی سییه م بی ، ههلبه ته که سیکیش په خویندلنه وهی نووسی
ساده وه باری گرتبی و راهاتی ، له ده می حالی نه بوونی دا لـــــــــــــــــه
نووسینی قوول ، خودی خو شایسته ی په خنه و سهرکۆنه یه و نابیی له
سهرچاوه ی دهر د بی ئاگا بی .

۲- ئەو بابەتە ی که له باره یه وه ده نووسری ، ههتا وردترو گرانتری
چار ناچاره ده بی شیوازی دهر برین و ئەو وشانهش که بیـــــــــــــــــو
به کاردین به گویره ی وی بن ، چونکه دهر برینی مه بهستی قوول به
شیوازی ساده و وشه ی ئاسایی شتیکی نه گونجاوو چاوه پروان نه کراوه .
به لێ ههروهک چۆن په شکه کای تی ده کری و گونیه تووتـــــــــــــــــو
گیرفانیش پاره و شتی به قیমে ت ، مه سه له ی مه به ست و وشانیـــــــــــــــــش
به هه مان شیوه ، هه ر شته به بییی خو ی .

۳- زمانی کوردی ئەو زمانه یه که گه لی کورد به هه موو به شـــــــــــــــــه
لیک دابراوه کانیه وه قسه ی پی ده کات !

که واته نابیی خوینه ری هیچ نا وچه یه ک چاوه ری ی شه وه بی که
بس به زمانی نا وچه ی وان بنووسری - شه گهر که سیکیش وابکـــــــــــــــــار
من به به هه له دا چووی ده زانم - چونکه زار (دیالیکت) ی نا وچه و

وان بریتیه له بهشیکی زمانی شهو گلهی که بهوی دابرکرانی
 - بهوه نهبوته خاوهنی زمانیکی بهکگرتوو، شنجا ئیمه به نیازی
 لیک وهنیزیک خستنی زارهکانی زمانی کوردی، ههول ددهدهیی—
 بهگوپرهی تواناو بۆلوان، له ههموو ناوچهکانهوه وشهی گونجاوو
 پهسن بهکاربینین، خزمهت کردنیش به شهدهبو زمانی گهلهکه مان
 به شه رکیکی پیروزی ئیسلامی ده زانین.

۴- شهو خوینهره بهرێزانه له جیاتی شهو هی گلهیی له نووسهر بکهمن،
 چاکتر وایه گلهیی له خوێان بکهمن و، ههول بدهن له زمانهکیاندا
 شاره زاتر بن، بیگومان له نیو هیچ گهلیکیش دا نهبوته باو،
 نووسهران واز له وشه و زاراوه پهسنهکان بینن له بهر شهو هی بهشیکی
 له خوینهران چاک لیان تی ناگهن، چونکه ئیمه پیویسته له
 نهزانی یهوه بهر وه زانایی برۆین نهک به پیچه وانهوه.

دوهوه:

ده زانم که شهو باسانه ی من له زنجیره دا وه—
 توێژینه و هیان نیشووم، چهند باسیکی گرنگ و پیویستن!! چونکه
 خوا پشتیوان بی، گرفتی زۆر دلان لاده بن و گری کوپرهی زۆر میشکا
 ده که نهوه، شنجا ده زانم که باشتروایه شهو باسانه له سه ر شیوهی
 لیکۆلیته وه (الدراسة) بتوێژرینه وه نهک به شیوهی وتو ویژو
 دم به دمه، به لام چهند هویهک ناچار بیان کردم که شهو شی—وازه
 به کار بینم:

۱- شهو وتو ویژانه هه موویان که مو زۆر شتیکی واقعی و پرودا ویکی
 راسته قینهن، جا بیگومان پرو به پروو بوونی بیری ئیسلامی له گه ل
 شهو بیروبوژچونه پووجو بی نیوانه دا له سه ر خوانی وتو ویژو له
 مهیدانی دم به دمه دا، به واتایه کی دی پرو به پروو بوونی له گه ل

کوږه ری په کمان دا به شیوه یه کی کرداری ، زیاتر ده بیته جی ی
سرنج و هو می متانه و دلنیا یی خوښه ، له پرووه پروو بوونـی
قسه یی پرووت .

۲- هم جوړه با سانه چونکه قول بوونه وه و پوچوونیان گه ره که ،
که لیک جاران وشک دهنوینن ، به لام شیوازی گفت وگوو وتو ویـژ
تا دنداره یه کی زور شو ویشکی په لاده بات و یاریده ی خوښه
ده دات .

۳- هر چنده هق هر له خو ی دا شتیکی دلگړو سرنج راکښه ، به لام
له کاتیک دا له گه ل نامه ق دا له بهر یک پاده گیرین و بهر اور دیسان
پی ده کری ، چاکتر ددره وشته وه ، هر وهک چو شتیکی سپی که له
ته نشت شتیکی رهش پاده گیر ی چاکتر هست به سپیا به تی ده کری .

۴- نیازم وایه له داهاتوودا خوا یار بی و ته من وه فادار بیـ
لیکولینه ویه کی قول و بهر فراوان له بابت شو بیر وچکه وه
رچکه قریوک و بی خیره پوژهنه لاتی و پوژنا وایی یانه وه بکه م ، جا
گوتم با جاری وهک پیته کی و ری خوشکردن بو لیکولینه وه ی
داهاتو و هم وتو ویزانه بخرمه بهر ده سنی خوښه ران .

سئ بهم :

هر که سیک به دهر برینی تی بینی پهک ، یان خستنه پرووی
پیشنیاریک ، یان راستکردنه وهی هله پهک ، یان ناراسته کردنی
په خنه یه کی بیناکه ر (نقد بناء) ها و کاریم بکات ، با دلنیا بی
که زوری سوپاس ده که م و دووعای خیری بو ده که م ، بیگومان له
قسه و تازی خوی په روه دگاریش به ولاره هم مو قسه و کتیـ
نووسراویک که م و زور له هله و په لان خالی نابی ، چونکه که وژه
چی تیدابی هر شه وه شی لی ده پژی و بهس خوداش خاوه نی شه و په ری
چاکی و پاکو ته وای به .

پیشہ کی

سویاس بو شو خواہیہ کار بہ جی پھی کہ باب و دایکی مرؤقانیسی
لہ خاک و ٹاوی سہرزہ وی خولقاندوون و، دواپی بہ مہ بہ ستانیسی
بہرہ و پیش چوونی ٹینسان و بہ پیڑبوونی زیانی بو چہند تیسرہ و
گہلیک دا بہ شی کردوون .

وہ سلاو و پڑو شاستی خوا بہ سہر گیانی بی خوشی شو و پیشہ و
بہ پڑہ مان دا پڑی ، کہ لہ زیانی دا عارہ و عہدہ و پڑہ و سپی و
دہ و لہ مہندو نہ داری و ہکسویہک سہر کردوون .
خوینہری بہ پڑی !

لہ راستی دا سہرہ تائی بہیدا بوونی خوشیستنی گہل و نیشتمان
لہ زیانی ٹینسان دا ، بریتہ لہ سہرہ تائی نیشہ جی بوونی لہ سہر
خروکی زہوی ، چونکہ ہہ بوونی سوز لہ دل و دہروونی مسروقی دا
سہارہت بہ نہتہ و ہ و ہوزو خاک و ٹاویہ کی یہ کیکہ لہ غہریسزہ
بہ پڑی و پڑہ نہ گانی سروشتی .

بہلی لہ و ہتی مرؤقی لہ سہر زہوی دہڑی، خاک و ٹاوی نیشتمانیک
کہ تپیدا پی گہیوہ و، تیرہ و گہلیک کہ خوی پیوہ گرتوون و زیانی
لہ گہل بہ سہر بردوون و تہ مہنی لہ گہل بہری کردوون ؛ جی ی سوزو
خوشہ ویستنی و پڑی بوون .

بہلام شو و ہست و سوزہ سادہ و سروشتی بہ و ہک ہہ مہ
غہریزہ کی دیکہی سروشتی مرؤقی، لہ کاتیک دا زیادہ پڑی
تپیدا دہ کری و لہ چوینیہتی و چہندیہتی یہ کی زیادہ کری ؛ شیوہ و
بیچہ سادہ و سروشتی یہ کی خوی بہرہ دا و، رہنگ و دیمہ نیک
دیکہی نافولا و نہ گونجا و بہ خووہ دہ کری و، لہ کری زہنہ دہ چلی و
لہ بہرچاوان بہد دہی .

جا بۆيە بە درېزايي مېزوو له ټاقار ښو غەريزه ســــــــــــــاده و
سروشتي يەدا ، که ده توانين پيې بلېين " سۆزي نه ته وایه تــــــــــــــي و
نيشتمان په روهري " شتيکي دیکه ش ه دبووه که هه رچه نده لــــــــــــــه
بڼه پرته و سروشت دا سرچا وه يه کيان هيه ، به لام له شــــــــــــــوازو
چهنديه تي و چونسه تي دا هينده ي زه وي و ټاسمان ليک دوورن ، شه ويش
بريته به " نه ته وه پهرستي و نيشتمان پهرستي " يا " ناسيونا ليزم " .
به لام بيري ناسيونا ليزم - هه رچه نده به شيوه يه کي ساده له ميژو
هيه - زور نيه وهک فله سه وه و بيروبا وه ريک سهری هه لدا وه ، به لکو
له راستي دا کاتي له دايک بووني ده گه رپيته وه بو دواي شوړشــــــــــــــي
فه رنه سا (١٧٨٩ ز) . (١)

چونکه له و سه روجه دي دا ولاتاني روژئاوا له گهرمه ي تين و تاوي
به ره و پيش چوون و ههنگاو هه لنياني ليکدا ليکدا دابوون ، به ره و
په ي بردني زياتر به نه پي يه کاني سروشت و ديستنه وه ي ياسا کاني ،
هه لته له شه نجامي شه وه ش دا پيشه سازي و بازرگاني و کشت و کال و
ديا رده کاني تري ژباني مادي به ره و پيشه وه ده چوون ، هه تــــــــــــــسا وای
لي هات ولاتاني روژئاوا له شه نجامي پيش برکي (مسابقه) يان دا
بو دا هنياني زياترو به ره هم هنياني زياتر ، چاويان بريه ولاتاني
دراوسني يان ، تاکو هم که ره سه ي خاو بو کارگو و شميره کانيان
دا بين بکن ، هم بازار پک پهيدا بکن که به ره هم و کهل و په لــــــــــــــه
- کانياني تي دا بفروشن و ساغ بکنه وه ١١

شه مه له لايه که وه ، له لايه کي دیکه شه وه له شه نجامي به ره و پيش
چووني زانباري و زهين روون بوونه وه وه ، ورده ورده خه لک ده ستي

(١) تاريخ الشعوب الاسلاميه / بروکلمان / ص ٦٠٢ .
وه (اسلام و مليگرايي) ص ١٢ .

کرد به بهی بردن و هست کردن به ته فسانه یی و پر هله و به له یی
 زۆریه ی زۆری بنچینه و ده ستووره کانی ئایینی مه سیحی، (۱) ئنجنا
 له سۆنگه ی شه وه وه که له مێژوو خه لکی شه وروپا له ژێر سنگ و تینی
 نیری زۆرداری داروده ستی کلێسا دا ده یئالاند، چهند که سێکی
 پق هستاو ی داخ له دل شه و هه ل و مه رج و بارودۆخه یان به ده رفه
 زانیو، له پێ ی چهند بیره دۆزه کی به ناو زانیاری یانه وه ده ستیا
 کرد به پشانه وه نه ک هه ر به رانه ی به کلێسا و داروده سته که ی،
 به لکو به رانه ی به ئایین و بنچینه و به ره تی ئایینیش، به و جوړه
 (داروین) به ناو ی زانیاری گیانه وه رزانی به وه مرۆفی به
 مه یمون زاده له قه لیم داو، (فرۆید) به ناو ی ده روونزانی به وه
 مرۆفی سه رتا پا له جلیتاو ی جینس هه لکێشاو، رای گه یاند که
 ته نانه ت ئایین و خوا به رستی و ره وشت و خووش هه ر له کانیساو ی
 جینس هه لقه و لێون، ئنجنا مارکسی (به ره چله ک جوړه که) ش
 هینه ی دی قوړه که ی خه ست کردو به ناو ی ئابووری زانی به وه، گوته ی:
 ئابووری تا قه هانده رو پالنه ری مرۆقه - تاک و کو مه ل - له هه مسو
 بهاره کانی ژیا نی دا، واته ئابووری سه رچا وه ی په یدا بوونی هه مسو
 دیارده مادی و مه عنه ی به کانی ژیا نی ئینسانه له ئایین و
 ره وشت و فه لسه فه و زانیاری و ... هتد .

وهک ده بینین هه رکام له داروین و فرۆید و مارکس، به هه لام
 هه رکه سه به شیوازی خۆی، ده په وێ یۆ خه لکی ده رخات که مه رو
 به س بریتیه له و جه سه رواله تی و به ره هه ست و هه یچی دی ! ئایین و

(۱) بێگومان لێره دا مه به ست له و ئایینه راست و دروست به
 خوا یی به نه که بۆ (عیسی) علیه السلام نیرا، به لکو مه به ست
 له و به رو بووون و خه یالانه یه که زاده ی به رو هۆشی نه خوشی
 رابه رو پشه وایانی کلێسا بوون .

ئەو بناغەيەي کە لەسەری وەستاو وە ئەفسانەییەو دژی واقیئە و زانیاری یە (۱)

بۆگومان لە ئاکامی ئەوەشدا ریزو حورمەتی شایینی مەسیحی و دام و دەزگای کلتیسی کلتیس تا ئەندازەییەکی زۆر لە دڵ و مێشکی خەڵکە کەدا کەم بۆوە، بیرو بپروای شایینی یان لە دڵ دا کەزبوو، بەلام چوێکە و لاتانی ئەورووپا لەودەمی دا سەرگەڕسی جەنگ و هەرا و سنوور شکاندن و بەکتر گەوزاندن بوون، هەستیان کرد کە دەوی کزبوونی بیرو بپروای شایینی لە دڵ و دەروونی گەل دا پێویستە ئەو دڵ و دەروونە بۆشایە بە شتیکی دیکە پڕبکێنەو ئەوەک خەڵکە کە مارد بێتەو و لە پێش بڕکێی تەکنۆلۆجیایی دا وەپاش بکەون و بەجێ بمێن. (چاکێ لی وردبەو)

جا لەکاتی کەدا کە و لاتانی ئەورووپا لەو پەڕی چالاکی دا بوون لە بواری بەره و پیش بردنی و لات و بەرهەم هێنان و داھێنان و گەران و سووران و لیکۆلێنەو دا، جیھانی ئیسلامی - کە ئەرکەسی خەڵقەبەتیی بەدەست تۆرکە عوسمانی یەکانەو بوو - لەو پەڕی بەرە و ئازەیی و بێ سەر و بەرەیی و نەزانی و بەجێماوی دا دەیان گوزەراند، لە سۆنگەي لادان و دوورکەوتن و یانەو لە قورئان و سونەت و راستە شەقامی پیغمبەر و هاوێ بەرپزەکانی علی اللہ عنیە و آلە و صحبە و سلم.

هەلبەتە لە ئاوا خالیک دا درندەییەکی جیھان خۆری بێ شایین و بێ وێزدانی مێشک بە بیرو فەلسەفەي (ناسیۆنالیزم) ئاودراوی،

(۱) لە ئالقەي یەکەم و دووهم و سێیەمی ئەم زنجیرەيەدا کەم تا کورتیک بەرپەرچی ئەو بیردۆزانە دراوەتەو، وە لە بەرگی یەکەمی کتیی (گەورەترین راستی) دا دیسان هەرکام لەو بیردۆزانە پووچێنراونەو.

وهك ټه وروپا، مه حاله به سر نيچيريكي وا تووك نه رمي ساده و
 ناسان دا بازېدات ۱۱ بويه ټه وروپا كه وته قم خوش كردن و ددان
 سوين له و نيچيري وا سهر به خيرو ناسان و ده سته مو.

ئەمما لەبەر ئەوەی ئەورووپا لە جەنگی چەكدارانەدا زۆری
لە دەستی موسڵمانانی پێشوو چێژیوو چ لە سەردەمی (صلاح الدین) ی
ئەییوبی و چ لە سەردەمی زێڕینی تورکە عوسمانیەکان دا، (۱) بۆیە
نەوێرا لە میدانی جەنگی چەكدارانەدا بەرهنگاری موسلمانان بێ،
جا لە سۆنگەي ئەوەوە ئیمپریالیزی جیپان خۆر و بستی پێشەکی
جەنگی بیروپروا و دەروونی (الحَرْبُ النَّفْسِيَّة) لەگەڵ موسلمانان دا
بەکار بێنی، بۆ ئەوەی بپێتە پێ تهخت کەرو ئامادە کردنییک بـ
جەنگی داهاشو ،

ئىنجىل كاتىك كەوتىنە سەر نەخشە كېيىش ۋە پىلان دانان بۇ دەست
پىكىردىكى ئىش ۋە جەنگە فېكرى ۋە دەروونىيە، زانىيان كە سەرگە وتتوتىرىن
ھۇ بۇ بىر پىۋە بىردىكى پىلانى "بەرتكە ۋە رالىبە" "فرق تىسد" "لىسە
نېشىتمانى ئىسلامدا بىرىتىپ لى بىرى نەتە ۋە پەرسىتى "ما سىۋىئالىزم"
چۈنكى ئۆمەتى ئىسلامى بەھۇ بىرۋىرۋاى ئىسلامى يەۋە بىۋە كە لى
پۇرۋەلەتە ۋە بۇ پۇرۋاۋا، لىزىر ئاللى يەك دەۋلەتدا كۆبۈنە ۋە
جا ئىگەر ھاتتو نەتە ۋە پەرسىتى نېشىتمان پەرسىتى جۆى خواپەرسىتى
گىرەۋە، شەۋە عارەپ بە عارەبايەتى يەۋە دەنازى ۋە كورد بىسە
كوردايەتى يەۋە ۋە فارس ۋە تۈرك ۋە ھىندى ۋە ... ھىندىش بە ھەممان
شېۋە، شەۋكاتىش پارچە پارچە دەپن ۋە ھىزو پىزى جارائىسىمان

(۱) یو ښهوهی مهربانيه ته زه بهر وه شينې مسلمانانې لاس ته و
سره ده مانده دا يو دهر بکته وې و بزاني چ کار کي به ته وروپساي
جيها نه خوړي شېستا کړدوه ، سهرنجي کتيني (الفتوحات الاسلاميه)
چ ۲۰۱۱ بده . نووسراوی / احمد زيمي دحلان .

نامینئ، هه ربویش خوی زاناو میهره بان پئی فهرموو وین :
(وَلَا تَنَازَعُوا فَعَفَلُوا وَتَذَكَّرَ بِهِمْ) الانفال / ۴۶ .

جا له بهر شهوی لهو سهرده می دا دوو شوین له نیشتمان سی
ئیسلامی دا له هه مووی گرتگتر بوون ، چونکه به که میان چنگ شه
خلافه تی ئیسلامی بوو که تورکیا بهو ، دووه میشیان وهک میش
وابوو سه بارهت به جیهانی ئیسلامی که میسه ، له بهر شه
ئیمپریالیزی جیهانخوری پوژئاوا له سهره تاوه لهو دوو ولاته وه
دهستی پئی کرد ، شهویش به هوئی به کری گرتنی دهسته بهک
چلکاوخورو کاسه ئیسانی خوی ، بهو جوړه له میسو تورکیا دا دهست
کرا به لیدرانی ده هوئی عاره بایه تی و تورکیا به تی و ، دواتر شه
میکرو به پیسهی " ناسیونالیزم " هه موو جیهانی ئیسلامی ته نه وه و ،
له شکام دا نه ته وه په رسته کانی تورکیا له ژیر چا و دیږی سه هیونیزم و
ئیمپریالیزی جیهانی دا به رابه رایه تی (که مال شه تا تـوـرک)
خلافه تی عوسمانی بان کو تایی پئی هیئا و پوژیمیککی نه ته وه په رسته نه یا
دامه زانده له سهر بنجینه به کی بئی دینی (علمانی) و ، نیشتمان سی
ئیسلامی پاره پاره کرا .

شه که ورته بهک بوو ده رباره ی میژوو و چو نه تی سهره لدان سی
بیری نه ته وه په رسته له جیهان دا به گشتی و له نیو موسلمانان دا
به تایی به تی . (۱)

(۱) له کوتایی شه و تو ویزه دا له باسیکی سهره بخدا به دریسوی
ناسی چو نه تی سهره لدان و گه شه کردنی بیری ره گه ز په رسته سی و
نه ته وه په رسته ده که یین ، له جیهان دا به گشتی و له نیو شه مه تی
ئیسلامی دا به تایی به تی .

قـبـیـنـی : بـه حـالـی بـوون له مه زیمه تی کوتایی قی هاتن و پرده خیزانی ده و له عوسمانی
سرخ (کف فـرمـتـه الخـلافتـه ؟) بـه ، نه سهرای : عـبـالـقـدـیم زلوم .

جا خویننه ری بهر پیرم !

ئهم وتو وێژهی بهردهستت تووژینه وهیه که که هیله سه ره کی یه
 — کانی له پرودا وێکی واقعی وه رگیراون ، هیوادارم توانیبم
 ههلوستی بهرنامهی خوا سه بارهت به ههراکام له (نهته وایهتسی)
 — که بریتیه له سۆزیککی دهروونی و غه ریزه یه کی سروشتی
 وه (نهته وه په رستی) — که بریتیه له وازهینان له خوا په رستی و
 داتاشینی بهت و سه نه میکی گونجا و له گه ل پوژگاردان به ناوی نهته وه
 یان نیشتمان — بخه مه پروو ، هه لیه ته بویه ش شام به بهر نووسینی
 ئهم با سه دا کرد ، چونکه : زوړچاک شاگادارم ، که نیو سه ده پتسه
 مه سه له ی نهته وایهتی و نهته وه په رستی له نیو گه لی کوردمان دا
 — گه لی کورد به هه موو به شه کانی یه وه — کزا وه ته کراسی عوسمان (۱)
 هه ر ده مه یه کیک به ده ستیه وه ده گری و به راست یان به درو و په فیل ،
 گه لی کوردی پی ده ها رووژینی و دای ئاره ق و خوینیکی زوړ ده ستی
 پی له بنی هه مانه ی ده ردینی و کوشکی به رزی خه ون و خه یالانسی
 لی ده رمینی !!

جا بو شه وی گه لی کوردی موسلمان چیدی به دای کلای خسوار
 نه که وی و ، چیدی ده ست به هه مانه ی به تال دا نه کات و ، ئاره ق و
 خوینی خوی له ری و خوار و بی به ره هه دا به فیر و نه هات !
 وه زوړ باش بزانی که بهس له بهرنامه ی خوا دا شیفاه و ده رمانی
 ده رد و نه خویشی یه کانی خوی چنگ ده که وی و ، له ئیسلامیش وه ولای که وی
 هیچ شتیکی دیکه ی ده فیریا نایهت ، وه ک ده فیریا ی نه ها ته وه ، هه ستام
 به نووسینی ئهم وتو وێژه .

هه لیه ته تاقه سه رچا وه ی با سه که شم قورئانی بهر پیر و سونه تسی

(۱) پاش شه هیدکرانی (عثمان) خوا لی پی رازی بی ، موسلمانان

بَيِّغَمَبِهَرُو صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَيَّزُووِي عِيْسَلَام بَوُوهُ .

جا له خوا دهخوارم ئهم نووسينهم مايه ي په زامه ندى وى و زياتر له عيسلام وهنيزيك خستنى گه له كم بښت .

" وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ "

على باپير / دى ي سهرسيان - نارجمى بهري مهتره

۱۴۰۴ ک - ۱۹۸۴ ز

(علي) بيان رضی اللہ عنہ هدېنژارد به خليفه ، بهلام (معاوية) خوا لښې بيورې ، يو پاراستنى پلوه پايه و بهرزه وهندى خستنى و بنه مالته كې ، په يعه تې پې نه كړدو ده ستې كړد به هارووزان سدن و كو كړدنه وهى خه لكې ، دژى خليفه ، به به هانه ي شه وهى كنه بوچې خه ليفه شه كه سانه ناگرې كه (عثمان) بيان شه هيد كړدوه و له باتى وى نا بيان كوژېته وه ، جا (معاوية) بايا په كې سياسى و زورزان بوو ، يو په پهنای برده بهر كراسى خويناوى (عثمان) و بهر بهر او ه كانى (نائيله) ي خيزانې و پيشانې خه لكې سادې دده دان و ده يگوت :

ئاخر هه تا (علي) توله ي (عثمان) ي نه ستينې چ خوا بهر داره بجمه ژير ركيفي ؟

هه لښه (معاوية) راستى نه ده كړد دهنه ده بوو به يعه تې به (علي) كړد بابه ، يو شه وهى ده سلاتى پتربښ و بتوانې كوژه رانسي خه ليفه بگرې و توله يان لې بكا ته وه .

کات و شوینی پوودانی وتو ویشچوارهم

کاتی پوودانی، ٹافرو ٹوفری پریزی ۱۹۸۷ز
ہوئی : کار و ملہی یہ
بہر کوردستانی بہر بہ ئیران

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

سەرەتاو دەست پیکردنی ئەم وتووێژە

لە ساڵی ١٩٨٢ ی زایینی لەیەرکەوهی پاری نەبووم بێمه بە عسی و بەرگی سویای گەلی (الْجَبَّارُ الشَّعْبِي) دەبەر بکەم و گەردن بوو فەرمانی رژیمی بە عسی عەفەقی گاور کەچ بکەم ، قاچاغ بووم دوای دەرچوونی فەرمانی گرتن (الْأَمْرُ بِالْقَبْضِ) م لەلایەن رژیمەوه ناچار بووم سەری خۆم هەڵبگریم و لالت و نیشتمانم بەجێ بهێڵم .

بێگومان ئەوه تەنیا منیش نەبووم کە دەبوو بەهۆی لەگەڵ رژیم نەچواشەوێهه بە ناچاری سەری خۆی هەڵبگری و نیشتمانسی بەجێ بهێڵی ، بەلکو سەدان کەسی دیکەش دووچاری ئەو دەر بەدەری و ئاوارەیی بە ئەبوون .

جا سەبارەت بە من و کەسانیکی وەک من کە بابایەکی ئیسلامی بووین و پروا مان بە پێچکەو بێردۆژه مەرفەقەرە لەم لاولاوە هێنراوەکان نەبوو و ، ئاما دەش نەبووین تاقە شەقا و ئیکیش لەگەڵ ئەو پێرو تاقماندا پڕوین کە لەسەر بنچینەی پێچکەو بێردۆژهکان بنیات نراون ، بەڵێ بوو کەسانیکی وەک ئێمە مەسەلەی دەر بەدەری و ئاوارەیی بەکجار سەخت و دژوارو پڕ ئیش و ژان بوو !

چونکە حەیفی مەسولمانانی پێش ئێمە (ئیسلامی) یان ئێکە کە سەر خەم و نەجوولاوو بێ مشوور بوون و هیچ خەمێکیان لە ئیسلام و کەلەکار نەخواردبوو و ، هەولیان نەدابوو ئەوانیش وەک پێرو تاقە عێمانی بەکان جێ پێی بەک بوو خۆیان پەیدا بکەن و ، وەزعیەک سازێنن کە جوار مەسولمانی ئاوارە و بێ پەنا بتوانن سەربەیان بێ بێهێن و بیان خەوێننەوه !!

خا من نامەوی لێرەدا داستان و سەرگوزشتی بەکەمی

کوچکردن و ئاواره بوونم له بهشه کوردستانی عێراقهوه بۆ بهشه
کوردستانی ئێران و پاشان بۆ تاران و .. هتد لیڤه دا بگێرمهوه
چونکه گێرانهوهی ئهو داستانه پر کهندو لهندو تالی و سوپیری و
پهندو عیبره ته ههوجی شوینیکی تهرخان و سهربهخویه، بهلام مسن
مه بهستم لهم چهند قسانه ئهوه بوو که خۆینهری بهرپرز ئاشنا بکه
به و بارو دۆخه نهفسی و سیاسی یه که وتو وێژه کهی تیدا پرووداوه،
چونکه ئاشنا بوونی مرۆق به بارودۆخ و کات و شوینی پروودانی ههر
مه سه له و پرووداویک یاریده یه کی چاکی ده دات، بۆ چاکتر حالسی
بوونی له و مه سه له و پرووداوه و، پتر یه بردنی به و قسه و باسانه ی
که له لایه لای ئهو بایه ته دا ده خرینه پروو ..

ئێستاش که ههتا پادده یه ک بارودۆخ و کات و شوینی گشتی
دروست بوونی ئهم وتو وێژه تزانسی، با یه کهر بچینه سه ره سه لسی
مه به ست و، ههوا داریشم له لاپه ره هه لدا نه وه به تالو که نه به سی و
بۆ لی بوونه وه به په له نه یی، چونکه زۆر شتی گرنگ و به قیممه ت
دۆزینه وه یان په کی له سه ره ورد بوونه وه و په له نه کردن و تیوه را مان
که وتوه !

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

... پاییزی سالی ۱۹۸۲ ی زایینی هاتبو برانی، شیواریه کی ریتم
کهوته شاروچکی (پ)و، شهوئ له مائیکی میوان بووم، ماله
خانه خوئ یه کهم بیجکه له من و خاوهن مال سئ کهسی دیکه شـ
لئ بوون، ههرسیکیشیان شوئن کهوتووی یه کییک له و کوپـره ری و
ریچکانه بوون، که له تهرازووی ریبارزی پهروه رنکاردا هیئـده ی
بووشکه یه که سینگ و کیشیان نیه و، بیجکه له سهرگهردانـی و
خاکه ساری و مال ویرانی هیچی تریان له هه گبه ی دا نیه و، هـهر
گهل و کومه لیک بروایان پئ بیئو شوینیان بکه وئ، دابرـدا بـپرو
پارچه پارچه ده بیو ده بنه سهدو یه که پیرو تاقم و له بـهـر
دوژمنایه تی نیوخوا، شاگیان له دوژمن نامیئو به رده بنه گیانـسی
یه کدی و دوژمن به خویمان خوش ده کهن .

دوای نان خواردنی قسه و باس هاتنه گوړی و، کوړه که مان گهرم بوو،
سهرتان نه یه شه نم، قسان دریزه یان کیشاو لکیان لئ بوونـه وه
زوری نه برد، لکیکیان هاته سهر مه سه له ی کورد .

پرسیارم لئ کردن : بوچی له م قوناغه میژوویی یه دا پشتـتان
له عیسلام کردوه و، کهم و زور نای هیئنه نیو حیسابان و په ناتـتان
بردوئه بهر کویره ری یه کی دژ به ژیری و زانیاری و نه گونـجاو
له گهل سروشتی ئینسان !!؟

یه کیکیان - که وادیار بوو ده مپراست و ردین سپی بوو - ئاوا
وهلامی دایه وه :

ئیمه له نه نامی لیکوئینه وه و توئینه وه ی دوورو دریزدا بـوـما
دهر کهوت که مارکسیزم باشرین ده رمانی دهردی گه لی کـهـوردـه و
مه لحه میکی زور کاریگهره بو چاکبونه وه ی برینی سهدان سـالـه ی و
سارپژکردنی، بوپه وه که به رنامه و په پیره ویک په نامان برده بهر .
گوتم : بهلام وه لامت نه دامه وه له سونگه ی چی یه وه پشتـتان لـه

ئىسلامەتى کرد ۱۱
 گوتى : نەخپەر وەلامى ئەو پەرسىيارەم نەدايەو وە ناشمەو وە وەلامى
 بەدەمەو .

گوتى : بۆچى ۱۲
 گوتى : چونكە پىياو ھەقى بلى لەبابەت ئىسلامەو زۆرم لە دلى
 دايەو، گەلەكەشمان ئىستا ماويەتى بگاتە ئەو ئاستەي كە بى پەردە
 ھەموو راستى يانى بۆ بخەيەروو و لىفەي بۆ لەسەر ھەتتىوان
 ھەلدەيەو و بۆي لە بنى كۆولەكەي بەدى .

گوتى : وەللاھى دەنا بەدل ھەزدەكەم بزانم سەبارەت بە ئىسلام
 چت لە دلى خۆت دا ھەشارداو و ناتەو كەس پى بزانى ،
 عوزرەكەشت زۆر بەچى نىيە ، چونكە ئىستا كەسى وای لى نىيە شياوى
 ئەوھى بى ئەم جۆرە مەسلانەي لى پەنادرىن و وەشاررىن . (۱)

گوتى : كاكە بەراستى ئىسلام زۆر شووم و بى خىر بوو بۆ گەلى
 كوردو گەلىك نەگبەتى بەسەر ھىنان و زۆر زىانى پى گەياندەو ،
 لەبەر ئەوھى مەن لە دەرفەتتىكى ئاوا سەرپىيى دا توانام نىيە ھەمو
 بخەمەروو ، بەلام پىشىنان گوتووينا : لويچىك نموونەي تەغارىكە ،
 منىش بۆ نموونە بىرپىكانت دەخەمە بەرچا و .

گوتى : فەرموو !
 گوتى : يەكەمىن پىلاقە كە لە سايبەي ئىسلامەو وە گەلى كسورد
 كەوتوھى ، داگىركرانى خاك و ئاويان بوو بەدەستى ھىندىك عارەبى

(۱) خواي بالادەست سەبارەت بەو جۆرە كەسانەي كە ناوئىرن بىرى
 پووچو داخى نىو دلىان لەنىو مولىمانان دا بخەمەروو ، فەرموو
 - يەتى : (قَدْ بَدَتِ الْبِفْءَاءُ مِنْ أَقْوَاهِمُ ، وَمَا تَخْفَى صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ)
 آل عمران / ۱۱۸ . واتە : رىق و قىن و دوژمنايەتى لى زارو
 زمانيانەو ھەشكرابوو ، بەلام ئەوھى كە دەروون و سىنەيان
 شاردوو يەتەوھى بىرەزاترە .

پېڅواس و بې کراس و کەس نه ناس ، که هاتن گەلی ساه و نه فامی
 کوردیان فریوداو ، موک و مالیان داگیرکردن و ، به ناوی ئایینه وه
 خویان لی کردنه پاره و پێشه و او به ربوونه چهوساندنه و هیان .
 دووهم : که هر شهجای پێلاقی به که مه ، شه و عاره بانهی که به ناوی
 ئایین راگه یاندنه وه هاتبوون باش شه وهی پێی خویان ———
 چهقاند ، دهستیان کرد به پهره پێدانی پێ و په سم و عادهت و نه ریتی
 خویان و ، جیگیرکردن و په و اج پێدانی شه ده ب و زمان و که له پووری
 نه ته وایهتی خویان و ، له سه ریکی دیکه شه وه که وتنه هێرش بردنه
 سه ر هر شتیک که په یوه تدی به کورد و کوردایهتی به وه هیه له
 نه ریت و عادهت و شه ده ب و زمان و ، هه ولیان دا هه موو شتیکی خومالی
 له بهر چاوی کوردان دزیو بکه ن و بیژین ، بو شه وهی گیان و
 که یایهتی مان له ده ست بچو و ناز سه ن و بې بنه چه که بکه وینه گوړی ،
 هه لیه ته شه و ده میش چهوساندنه وه و را مکردن مان سێنا تر ده بیته .
 سێ یه م : ئیسلام دوا ی شه وهی له خاکی ئیمه دا چه قه ره ی دا و په گه ی
 داکوتان ، بوو به ما ک و سه ر چا وهی گه لیک ده رد و نه خو شـی
 کو مـه لایه تی وه ک : سو فی گه ری و ده رو یشایه تی و شێخایه تی ، که وه ک
 گیاکه له وابوون بو له نیو بردنی گه ل و دوا خستنی به هو ی واز پێ له
 دنیا هێنان و گه ردن پێ که چ کردنی بو سته مکار و داگیرکه ران .
 جواره م : زوړ جار ان مه لاو پێشه و ئایینی یه کان زیانیان له شوړشی
 نه ته وایه تی و پرزگار یخوازی گه لی کورد دا وه ، به سه رهاته ی
 پروخانی فه رمان په وایه تی میر موحه ممه دی په واندزیش که ———
 " پاشاکوړه " ناسرا وه ، به فیتی فتوای " مه لای خه تی " چاکتری سـ
 به لگه ی راستی هم قسه یه مانه .

(کا به را دوا ی شه وهی له قسه کانی بو وه ، هه ناسه یه کی قوولـی

هه لکشاو، پشتی وه دیواری دا و دهستی کرد به قم لیدانی جگه ره که یو ههستم پی کرد که ههروهک چۆن که سیک کۆلکی قورسی به کۆلپوه یه و دای دهئی، چهنده ههست به ئاسوودهیی دهکات شهویش به ههمان شیوه.

جا کاتیک شه و کرکاتی له خۆی هری، دانیشتهوان تیکرا بی دهنگ بوون و لیکدالیکدا که وتنه سه رنج دانی من و، به ده ردی کورد ده لی؛ چاویان لی کردم ده ریشه، شهمنیش بی شهوی شیوهی دانیشته که م تیک بدهم، به شینهیی گوتم :

پیم خۆشه هه به وهنده وازه یه نی و هه رچی له نیو دلست دا به زمه نده بووه هه لی ریژی، چونکه ده بینم له میژه شه و کۆله گرانهت هه لگرتوه و زۆر دهروونی ئازارداوی و چاک دله پی کردوی.

گوتهی : به راستی وه که له سه ره تا دا گوتم، زۆرم له دل دا کۆبۆته وه و شهوانه ی گوتمن هه ندیکیانن، به لام به هه ر حال شه وهنده به سه ؛ چونکه شه و خالانه ی خستنه پروو شه سه ره کی یه کانیانن . گوتم : که واته شه گه ر تو انیم شیعناعت بکه م به وه ی که هه ی کام له و ده عوایانه له جی خویان دا نین، یان لانی که م به رگیکی خه یالی نا قۆلایان ده به رکرا وه و، فیسلام نه که هه ر زیانی بو گه لی کورد و هه ی که لکی دیکه ش نه بووه، به لکو گه وه ره ترین و به پیت و پیزترین نیعمهت بووه و، نه که هه ر ماکی ده رد و نه خۆشی یه کانی نیه، به لکو شیفای و ده رمانی سا پیژ کردنی ده رده کانیه تی ... تو زیک فینکایه تی به دل دا دی و دیوه زمه ی گومان و بی پرواییت پرک له سه ر شانان لاده چی ؟ گوتهی : به لی.

گوتم: یه کهم: وه لای ره خنه ی به لوم

جاری سه باره ت یه وه بیان که جه نابت به یه که مین بیلایه ده زاسی که
گویه له سایه ی شیسلایه وه وه کوردان که وتوه، شتیکه سی زور
پچه وانده به راوه ژوویه له گهل واقعی میژودا :

گوئی: چۆن ؟

گوتم: چونکه :

ئه و موسلمانانیه ی که هاتنه کوردستان و خستیاننه ژیر پرکیفیی
ده ولته ی شیسلا می و گه لی کوردیان موسلمان کردو به خوا به رستی بیان
ناشنا کرد، نه به نیازی داگیرکردن و تالان و برۆوه هاتیبوون،
وه نه به شومیدی خه لک ته فره دان و میشک به نه چ کردنه وه، چونکه :

۱... وهک میژوو هه والی پیداوین و دۆست و دوژمنیش دانسی پیدا هیئا وه
سوپا و له شکری شیسلا می شه وده می - که زۆریه بیان براده رانسی
په مبه ر بوون طی الله علیه وآله وصحبه وسلم - له گهل ته ره ش دا
هه و هه موز دارایی و غه نسیمه ته بیان چنگ که وت له نه نجامی جه ننگ دا ،

هه ر به دنیا به که مگرمن و زیانیکی لامه لایلی زیاون و به هه م جمل و
بدرگ و خواردن و خراکه وه نه بوون و ، تاقه هیا و تاواتیسان
رازی کردنی خوا و شوین که وتنی پیغه مبه رو طی الله علیه وسلم
پراگه یاندنی به رنامه ی شیسلا می به وه :

جا ته گهر راسته شه وان به شومیدی تالان و برۆو خه لک
پروتا ندنه وه و خاک و شا و داگیرکردن و چه وساننده وه هه هاتیبوون،
چا شه و شته ی که به نیازی وه ده ست هیئا نسیمه وه خویان کردبو قوربانسی و
مال و مندا ل و نیشتمانیان بو به جی هیشتبوو، دوا ی وه ده ست
هیئانی نه که وتورنه سوو لی وه رگرتن و پیوه پرا بهاردنی ؟
تا یا ته که سه ی له پیئا وی شاما نچیک دا خوی و دایک و بابسی و

مال و مندالی و نیشتمانی بهخت دهکات ، دواى شهوى شه و نامانجهى دهستگیر دهی، به پهروشهوه نامیزی بو ناگریتهوه و له باوهشی ناگریت ۱۱۴

۲- ههركهشك بريك موتالای میژووی ئیسلامی کردیی و لسم پرووه به توژیک سهردهه ری بکات ، ده زانی که مسولمانه کان هیچ جووره به رزه وندی بهکی مادی و دنیایی پالی پیوه نه ناو که جهنگ له گهل گهلی کورد و گهلانی دیکه شدا بکهن ، به لکو تاقه شتیک که بوته هاندرو پالنه ریان راگه یاندنی ئایینی خوا و پرگا رکردنی گه له ژێرده سته و چهوساوه کان بووه ، له ژیر نیرو رکیفی طاغسووت و زورداران .

ئێستاش نهرموون با سه رنجیکی میژوو بده بن مزانیی له و باره وه چۆنمان هه وال پێ ده دات :

میژووزانی مهزن (پاشن گنیر) له کنیی (البیدایة وَالنیهایة) دا سه بارهت به چۆنیهتی رووبه روو بوونی سوپای ئیسلام له گهل سوپای فارس شه به سه رها ته مان بو ده گریته وه :

(... کاتیک سوپای ئیسلام - به سه رکردایه تی سه عدی کـــووری شه بی وه ققاص - وه سوپای فارس - به سه رکردایه تی رۆسته م - پێکه وه رووبه روو بوون ، رۆسته م ناردیه لای سه عد که پیاویکی ژيرو دانای بنیڕێشته لا ، شاکو پرسیا ری لی بکات ، شه ویش موغه یه ری کـــووری شوعه بی نارده لا ، جا کاتیک چۆلای ، رۆسته م پێی کوت : ئیـــــــــــــوه دراوسیمان بوون و ئیمه چاکه مان له گهل کردوون و نه مان هیشته وه تووشی ئازارو زیان بین ، ئیستاش بکه ری نه وه ولاتی خۆتان ، ئیمه ش ری له بازرگانی تان ناگرین که بێته نیو ولاتمانه وه ، موغه یه ره کوتی : ئیمه به دوا ی دنیا نه که وتووین ، وه نامانچو مه به ستمان دوا پۆژه - رازی کردنی خوا و شادبوون به به هه شتی به ریـــــــــــــن - ،

وه خوای بهرز پیغه مپه ریکی بو ناردووبن پیی گوتوه : من ئه
 کۆمهله موسولمانه زال دهکهم بهسهر ههرکه سییک دا که شویت
 ئایینه کهم نهکه وی و من بهم کۆمهله موسولمانه تۆله یان لی ده
 وه هه میشه ئهم کۆمهله زال دهکهم ههتا بر وایان بهم ئایینه
 هه بی، ئه و ئایینه ش راست و دروسته ، ههرچی لی لادات که نه فست و
 ژیرده ست ده بی، وه ههرچی دهستی پیوه بگری سه به رزو به هیز ده بی .
 رۆستم پیی گوت : ئه و ئایینه چی یه ؟

گوتی : جاری بر پر به ی پشتی که به بی وی هیچ شتییک ناگونجی بریتیه
 له : شایه تی دان و دان هیان به مه دا ، که بیجگه له خوا که س لایقی
 به رستران و گهر دن بۆ که چ کران نیه ، وه موحه ممه دیش پیغه مپه
 خواجه ، وه دان هیان و بر واهینان به ههر شتییک که له لایه ن خوا وه
 هاتوه .

رۆستم گوتی : چ هیه له مه چاکتر !! ئنجا چی دیکه ش ؟
 گوتی : وه پرزگا رکردنی بهنده کان له کۆیلایه تی بو به ندان ، به
 به ندایه تی کردن بو خوا .

رۆستم گوتی : ئه مه ش دیسان چاکه ، به لام چی دیکه ش ؟
 گوتی : وه خه لکی وه چه ی شاده م و هه ووان ، که واته بران و له یهک
 دایک و باهن .

رۆستم گوتی : ئه مه ش دیسان چاکه .
 ئنجا رۆستم گوتی : باشه ده لی چی ته گهر بیینه نیو ئایینه
 - که تانه وه ، واز له ولاتی ئیمه دینن ؟
 گوتی : به لی ئه ری وه لالا له ولاتان نیزیک نابینه وه ، مه گهر بو
 بازرگانی یهک ، یان پیویستی یهک .
 گوتی : ئه مه ش باشه .

ئنجا کاتییک موغهیره چۆده ری ، رۆستم له گه ل ده مپراسست و

ردین سپیانی گهلهکهی دا سهبارهت به ئیسلام وتو ویژی کرد بهلام
ئهوان پیشگیری ئهوهیان کردو رازی نهبوون بچنه نیوی (۰۰۰) (۱)

جا برادهران شه مه یه کیکه لهو به سه رها تانه ی که چۆنیه تسی
پرو به پروو بوونی موسولمانه کانه مان بو دهرده خفن له گه ل شه و گه لانه دا
که ویستوو بانه ئایینی خوایان پی رابگه یه نن ، وه ک ده بینیی
دادگری و به زه بی و ئاشتی خوازی و سینگ فراوانی و دنیا نه ویستی
وه ک مانکی چوارده دهرده وشیتته وه لهو موسولمانه به ریزانه دا که
ده رچووی قوتا بخانه ی پیغه مبه ری ئیسلام بوون .

ئیساش بو چاکتر پروون کردنه وه ی مبه ست با وینه یه کی دیکه
بیننه وه :

دیسان هر (اِبْنُ کَثِیر) له کتیی ناوبراودا شه به سه رها ته
— شان بو ده گیریتته وه :

(... عِنْدَا سَعْدُ خَوَالِی رَازِی بَیْ لَه سَر دَاوَاکَا رِی رُوسْتَه م
نوینه ریکی دیکه ی نارد هلا ، شه ویش ریبعی کوری عامیر بوو ، که ریبعی
لیی وه ژووورکه وت و چۆلای ، ته ماشای کرد نشیکه (مجلس) ی
رُوسْتَه میان به چند سه رینیکی زیرکفت کراوو چند به ره و فره شیکی
له ئاوریشم دروستکراو رازاندوته وه ، وه گه وه درو مرواری به نـرخ
خرا بوونه به رچاو ، له گه ل جوانی و ئارایشتیکی زۆر ، وه تاجه که ی
له سه رنا بوو و گه لیک که ل و په لی گرانبای دیکه ش رانویسنرا بوون ،
وه رُوسْتَه م له سه ر ته ختیکی زیرین دانیشتبوو ، ئنجا ریبعی بیسه
جل و به رگیکی تنکه لهو ، به شمشیرو قه لغان و شه سیکی کورته له وه

(۱) دهقی شه به سه رها ته م له کتیی (البدایة والنهایة) وه رگرت
به رگی چوار ، به شی (۷) لاپه ره (۴۳) . چاپی یه که م .

هات ، دانه بهزی ههتا گه‌یشته سه‌ر قه‌راغی فه‌ر شه‌که ، دوا یی —
 دابه‌زی و شه‌سپه‌که‌ی به هه‌ندیک له کورسی و ته‌خته‌کانده به‌سته وه .
 دوا یی هاته پێشه‌وه ، چه‌ک و زرێ یه‌که‌ی هه‌ر پێوه‌بوو ، ک — لاوه
 ئاسنینه‌که‌ی هه‌ر له‌سه‌ر بوو ... پێیان گوت : چه‌که‌که‌ت دانێ ، گوتی
 من بۆیه نه‌هاتووم به فه‌رمانی ئێوه چه‌کم دانیم ، به‌لکو بۆیه
 هاتووم ئێوه بانگتان کردووم ، جا نه‌گه‌ر لیم ده‌گه‌رین ئاوا بسم
 چاکه ، ده‌نا ده‌گه‌ریمه‌وه ، پۆستم گوتی : لێی گه‌رین با بێ ، ئنجا
 هاته پێشه‌وه و له‌سه‌ر سه‌رینه‌کان خۆی خسته سه‌ر ڕمبه‌که‌ی و دراندنی !
 ئنجا پێیان گوت : چ شتیک ئێوه‌ی هی‌نا وه‌ته ئێره ؟ ۱۱

گوتی : خوا ناردوونی بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ر که‌سیک بیه‌وی ڕزگاری بکه‌ین له
 کۆیلایه‌تی بۆ به‌ندان بۆ به‌ندایه‌تی بۆ خوا ، وه له ته‌سکی
 دنیا بۆ فراوانی دنیا و دوا ڕۆژ ، وه له ستم و بێ دادی ڕیچکان
 بۆ دادگه‌ری ئیسلام ، خوا ئێمه‌ی ره‌وانه‌کردوه به ئایینه‌که‌یه‌وه
 بۆ ئه‌وه‌ی خه‌لکی بۆلا بانگ بکه‌ین ، جا هه‌ر که‌سیک ستم ئایینه‌مان
 لێ وه‌ر بگرێ وازی لێ دینین و ده‌گه‌رینمه‌وه ، وه هه‌ر که‌سیکیش لی‌مان
 وه‌رنه‌گرێ ، له‌گه‌لی ده‌جه‌نگین هه‌تا ده‌گه‌ینه‌ گه‌ت و موژده‌ی خوا ،
 گوتیان : گه‌ت و موژده‌ی خوا چی یه ؟ ۱۲ گوتی : به‌هه‌شته بۆ که‌سیک
 که له‌کاتی جه‌نگ کردن له‌گه‌ل شه‌وانه‌دا ده‌مری که به به‌رنامه‌ی خوا
 ڕازی نین ، وه سه‌رکه‌وتنه بۆ شه‌وانه‌ی ده‌مێنه‌وه .

پۆستم گوتی : ئه‌وه قسه‌ی ئێوهم بیست ، به‌لام ئایا ده‌گونجی ستم
 کاره‌تان دوا بخره‌ هه‌تا ورد ده‌بینه‌وه و ڕاویژی تیدا ده‌که‌ین ؟
 گوتی : به‌لێ ، پێتان خۆشه‌ چهنده‌ بێ ؟ پۆزیک یان دوو پۆز ؟
 گوتی : نه‌ ، به‌لکو هه‌تا نامه‌ ده‌نێرین بۆ قه‌سه‌زان و ڕدین سپی و
 سه‌رکرده‌کانمان ، گوتی : پێغه‌مبه‌ری خوا صلی الله علیه وسلم
 فه‌رمانی پێ کردوون که له‌کاتی جه‌نگ دا له سێ پۆزان زیاتر

له سهر دوژمنمان پانه وهستين ، جا چاك له فېشي خۆت و گه له كهت
وردبه وه و دواى سى رۆژان يه كيك له سى شتان ههلبژيره . (١)

رۆستم گوتى: تهوئى گه وره ي مسولمانان ؟ گوتى: نه ، بهلام
مسولمانان وهك يهك جهسته وان ، تهگهر گچكه ترينيان يه كيك په نا
بدات بهر زترينيان له قسه ي ده رناچى و قسه ي ناشكىنى ، " ههلبه ته
به مه رچيك ده رچوونى تيدا نه بى له فەرمانى خوا و پيغه مبه ر طسى
الله عليه وسلم " .

دوايى رۆستم له گه ل قسه به ده ست و پيا و ما قوولانى گه له كه
كو بو وه و گوتى: ئايا هه رگيز له قسه ي ئه م پيا وه بهر زتر
ته و او تر تان ديوه ؟

گوتيان : په نا به خوا كه به لاي هيج كام له قسه كانى دا بچى و
ئايينه كه ي خۆت واز لى بىنى بو ئه م سه گه ، ته وه سه رنجى جل و
به رگه كه يت نه دا وه ؟

رۆستم پى گوتن : خوا بتان گرئ ته ماشاى جل و بهرگ مه كه بن ،
به لكو سه يرى بهر و پا و وتو و ئزو ره وشت و خو و بكن ، چونكه
مسولمانان گرنگى به بهرگ و كا لا و خواردن نادهن و بايه خ
رئزو حورمهت و سه ربه رزى و مه ردايه تى ده دهن و ره وشت و خو و پسان
ده پارئزن ... (٢) .

(١) ته و سى شتانه هئنده زانرا و بو و ن پئويست نه بو وه بگوترين ،
كه ته مانه ن : يه كه م : وه رگرتنى ئيسلام و مسولمان بوون .
دو وه م : ته گهر مسولمان نه بن سه رانه (جزية) بده ن .
سى يه م : ته گهر سه رانه ش نه دهن ئاماده ي جهنگ بن .
(٢) سه يرى (البداية والنهاية) بكه ، بهرگى چواره م / به شى (٧) ،
لايه ره (٤٤) . چاپى يه كه م . ههروه ها بهروانه (الفتوحات
الاسلاميه) ج ١ / احمد بن زيني دحلان . ههروه ها بهروانه (تاريخ
الامم الاسلاميه) ج ١ ص ٢٠٧ ، ٢٠٨ ، ٢٠٩ / شيخ محمد خضرى بگ .

لهم به سه رها ته ش دا ده بېنړی که مسولمانه کان به شاکرا پسه
 گهلانی دنیا یان را گه یاندوه ، که به مبه ستي راو و روت و خه لک
 غا زاردان و ولات دا گیر کردن نه ها توون ، به لکو به مبه ستي
 را گه یاندنی به رنا مه ی خوا و پرو خاندنی کوشکی طاغوت و
 ستم کاران و ، پر زگار کردنی چه وساو و ستم دیده و هزاران ها توون ،
 به لئی ده ریان برپوه که بویه ها توون ، به رنا مه و په پره وی خوا
 له سر زه وی بچه سپین و شو شایین و ریچکه و بیرانه ی کسه
 چینا په تی و گه وره و بچو وکی و قری و پری و بی دادی و ره وشت نرمی
 له نیو خه لکی دا دین نه دی و ، عینسانه کان ده که نه کوپله و ژیرده سته و
 چه وساو ، تی که وه بیچرین و فری بدرینه سر زبلدانی میژوو ،
 وه ده ریان برپوه که بویه ها توون ، تا کو مرو قایه تی له و جور
 بیرو بوچوون و کوپره ری یانه پر زگار بکه ن که به هو ی تیروانینی
 هله و ناتواو و بی سرو پی یانه وه زیانی دنیا له مرو قی ته نگ
 ده که نه وه ، له نیو چوارچپوه یه کی ته سکی ماده په رستی و بی پروایی ،
 یان نه ته وه په رستی و بی خوایی دا ته نگ په مرو قی هله چن و به ره و
 که نه دلان و هله دپری ره وشت نرمی و غا زه ل سفته ی و لاه زه بی ده یبه ن .
 جا برایان !

شمه به واقعی میژوی ئیسلامی و غاوا هه والمان پی ده دات سه باره ت
 به ها تنی ئیسلام بو نیو گهلانی دنیا .
 ئیستاش به پیوستی ده زانم قسه یه کی زور ساده و مندا لانه ی
 ناحه زانی ئیسلام وه درو بخته یه وه ، که هندی ک مسولمانی ساده و
 حالی نه بوو ، یان دلگرم و جه زبه گرتووش پیی فریودراون و له هخته
 براون ، شو قسه یه ش نه وه یه که گوايه ئیسلام به زه بری شیرو تییر
 بلا بوته وه ، وه مسولمانه کان که ها توون تووشی هه رکه سیک بووبن
 پیان گوتوه مسولمان به ! جا شه گهر مسولمان بووبی شه وه زور

چاکه و خوا وه ته سینی !

خۆ ته گهر مسولمان نه بوو بۆ سهره خهري کردبێ ته وه هیندهی

ده لێ : یهک و دوو سهریان په راندوه و ملیان هه لبریه !!

به لām له راستی دا ته م قسه یه ده عوایه کی بێ شایه ده و له دنیای
به لگان دا بێ پشت و په نایه ... چونکه یه کێک له به لگه نه ویسته گا

ئیسلام ته وه یه که عه قیده و بر وایه که له سر بنچینه ی قه ناعه تی

ئینسان و به ویست و ئیراده ی خۆی نه بێت وه رنا گیرێ و بایه خێ نه ،

وهک خوای قسه له جێ نه رموویه تی : (لا اِکْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ
الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ..) البقرة / ۲۵۶ . واته :

له وه رگرتن و شوین که وتنی ئایین دا زۆره ملی و تۆبزی کردن

نه ، رێ ی راست و رێ ی چه وت لێک جوێ بوونه ته وه (۱)!

ته وه له لایه که وه ، له لایه کی دیکه وه وهک میژوو هه والی بێ داوین ،

ته نیا کاتێک مسولمانان په نایان بر دۆته بهر چهک ، که ته وه گه له ی

له گه لێ پرو به پروو بوو و نه ئیسلام بووین ، وه نه رێ گه یان دا بێ

به را گه یه ندرانی ئیسلام - که له نه نانی سه رانه دا خۆی ده نوینی -

ته وه کاته ش مسولمانان نا چار بوو و نه ده ست بده به چهک ، به لām نهک

بو به زۆر مسولمان کردنی خه لکی - چونکه تۆبزی کردن له وه رگرتنی

(۱) لێ ره دا جێ سه رنج ته وه یه ، که دوا به دوا ی (لا اِکْرَاهَ فِي الدِّينِ)

گو تراوه : (قد تبين الرشد من الغي) له مه وه ده فا مریت ته وه که

پاش را گه یه ندرانی ئایین تۆبزی کردن نه ، چه مکی پیچه وانیه یی

(مفهوم المخالفة) ی ته م ئایه ته ته وه ده گه یه نی ، که بهر له

را گه یه ندرانی ئایین تۆبزی کردن هه بێ ، ئا شکر اشه که

به کار هینانی هیزو تۆبزی کردن له و ده می دا ره وایه ، به لām نهک

بو با وه ر پێ هینان ، به لکو بو لا بردنی ته و طا غووت و زالمانه ی

که بوونه ته تانه و چه بهرو له مه ر له رێ ی بلا بوونه ته وه و

را گه یه ندرانی ئیسلام دا .

ثاينين دا نيه - به لكو به مهبستي لابردي شو زوردارو خواوه
به رژه وهندي يانهي كه له رڼي ئيسلام دا بوونه ته په رچو تانهو ،
وهك شهو گاشه به رده يان لڼي هاتوه كه دهكه وپته نيو كانيا وپكه وهو
نه بوځوځي ده خواته وهو، نه رڼي به خه لكيش ده دات بخونه وه، هه لته
لابردن و غړي دانې شو گاشه به رده، كورد گوته نڼي: له شهنويژان
پيوست تره، به لڼي ئيسلام هيژي خسته كار بو شهوي به دنيا دا
بلا وپيسته وهو بچي ته بهر چاوو دلي خه لكي، جا شه وده مي كي به ويست و
خواستې خوځي هه لڼي سزارد زور چاكو كيښ پيښي رازي نه بوو، گهس
بوځي نيه هه ر خوځي لڼي سوور كاته وه، هه تا وه كوشتن و توپ سزي
لڼي كردنڼي راده گات !!

۱۰۰. په ننگه به کيک نېرسيت؛ جاخو براله شه و گهلانهي مسولمانه کان
له گهلان به شېر ده هاتن هر شه وانه بوون که ئاييني ئيسلاميان
نده ويست، شېر له گهل کردنه که شيان چا کترین به لگهي پي قاييل
نه بوون و نه ويستن که شيان بووه، مادام و ابی چون ده لئی؛
مسولمانه کان به نيای زي خه لک مسولمان کردنه وه نه جه نگیون ۱۱؟
له وه لامدا ده لپين؛ ثم په خنهيه کاتيک جي خوی ده گرت که
شه و که سانهی له گهل سوپای ئيسلامدا جه نگیون، به کم؛ هر کاميکيا
بي زوره ملیو چا و لی زهق کردن و هر شه و گوره شه هاتبيته کوری
جه ننگه وه، دیاره شه وه ش وانه بووه و حوکمران و میری هر ناوچه يه کم
نوينه ری هم موو خه لکه که بووه و هيچ که سله قاری دا سهری پي سوه
نه بووه و خاوه نی ويست و قسه ی خوی نه بووه و کورد گوته نی؛

کھسراتی نہ کردوہ بلی لہل

بَیْگومان شَتِیکِی پِروونیشِه که بابای سِرۆک و میر، بَس لــــه
کُوشَنِیگای تِه سَکی بَه رَزّه وه نَدی خُوبِه وه دِه رِوانِیْتِه شَتان ، هه مــــو
دِه مِیْش بَه رَزّه وه نَدی میرِیکِی خُوسه پِیْن و بَه زه بَر و زُور له وه دایِه که

بارودوخ هەر وهک خۆی بمینیتوهو بو موته رکیش نه ختیک لسه و
ئیسلامه نه یه ته نیو گهل ، که له به نزین به کارتره بو هه لایساندن
شاکری شوړش دزی بارودوخ ناله بارو ره پیچهک دانی رژیمی پسر
ستم و چهوساندهو و خراپه و شاوروبی دور له خوا . (۱)

(۱) به راستی هەر جاریک به سه رها تی په کیک له و جهنگانه م دیتسه
به رچا و که له نیوان هیزی ئیسلام و دانیشتوانی ته و ولاتاندها
رووی داوه که ویستوو یانه رووناکی ئیسلامی بگه یهنه نیو ،
خامه ی زهین و بیرم تابلویهکی به م شیوه یه له سه ر رووپه ری خه یالم
دهنه خشین :

وام دیته به رچاوان که کومه له پزیشکیکی زور دلسوز به خوو به
کولیک ده رمان و پیدا ویستی یه کانی پزیشکی یه وه ده یانه وی بچنه
نیو شاریکه وه که دانیشتوانی دوو چاری چندان دهر دو نه خوشی
کوشنده هاتوون ، به لام دزو جهرده و ریگر له سه ر ده روازه ی ته و
شاره دانیشتوون و که لیک له نه خوش و دهرده داره کانیشیان به
بیکار هیناوه ، به بیانوی ته وه ی گوا یه به رگری له به رژه وه ندی
یه کانی خویان ده کن ، چونکه ده زاین به هاتنی ته و پزیشک و
هکیمانه چاره سه ری دهر دو نه خوشی خه لکه که ده کری و به وه ش دهر فته ی
چهوسانده وه ی خه لکه که یان له قیس ده چی ، به لگه ی راست و دروستی
ته م و پچوانده شم ته وه یه که به دریزایی میژوی ئایین مخه لگه ی
له ئاقار ئایین دا دوو به رهیان پیک هیناوه ، یه کوم : به رهی
ره ش و پرووت و چهوسینرا وه کان ، که بوو ون به هه لگری ته
مه شغله ی ئایین و پشت و په نای .

دووه م : به رهی زوردار و چهوسینهران ، که بوو ونه چه په رو کۆسپ و
به ربینگیان به ئایین و شوین که وتووانی گرتوه ، له قورئانی
به ربیزیش دا زور جار و شه ی (المستضعف) واته : چهوسینسرا وه و
(المستکبر) واته : چهوسینه رو خۆبه زل زان و (المتفر) واته :

خۆشگوزهران ، به کار هیئرا و نه وه
به هه لبه ته زاراه ی (المستضعف) درووشم و عینوانی به رهی
هه لگری ئایینه و ، زاراه ی (المستکبر) و (المتفر) درووشمی
به رهی کوفرو دوزمنانی ئایینه .

دووهم: که هه رکامیکیان له کاکل و نیوه پوکی ئیسلام تی گه یین و بزانی چی یه و چونه، دیاره شه مه ش دیسان نه ها توته دی، که واتسه شه و گه له چه و ساوه کاتیک له گه ل سوپای ئیسلام جهنگاوه، بویه نه جهنگیوه که پیشگیری له بلا و بوونه وه و پهره ستاندنی بهرنامه ی خوا بکات، چونکه وهک گوتمان شه و بهرنامه ی ناوبراوی نه ناسیوه، به لکو بویه شهری کردوه، تا کو پیشگیری له و ئیسلامه دزیوو ناقولایه بکات که دام و ده زگای پروپاگهنده ی شاغا و میرو زۆردار و طاغوتیه خاوهن بهرژه و هندی یه کان، له تابلوی ناله باردا رای ده نواندو له بهر چاوانی ده بیژاند، به لئی شه و گه له که له گه ل له شکرو سوپای ئیسلام دا به شهرهاتوه، له بهر شه و نه بووه که له و ئیسلامه حالسی بووه و، چونکه لئی حالی بووه بویه دهسته و یه خهی بووه، نا، به لکو به پیچه وانه وه، شه و گه له له راستی دا له گه ل تارمایی یهک دا جهنگیون که دام و ده زگای زۆرداره کان له بهر چاوی رایان نواندوه، به واتایه کی دیکه، بویه له گه ل سوپای ئیسلام دا جهنگیون چونکه له نیازی پاک و مسولمانانه یان نه گه یون و ستمکارو خاوهن بهرژه و هندی و شهرفا نه شهرفهکان پروپاگهنده یان بو کردوون و به سه هوویان بردوون.

.. مه سه له ی فریودرانی کوردانی ش له لایه ن مسولمانانی هه وه شه و، کاتیک وه راست ده گه ری که ئیسلام بیروپا وه ریکی بی خیر و به زه ری، چونکه که سیک خه لکی بانگ بکات بو بیروپا وه ریکی راست و دروست و پر خیر و بهر هکت، پئی ناگوتری خه لک فریوده رو هه له له تی نه ر، به لکو پئی ده گوتری پیشه و او ری نیشاندهر.

.. مه سه له ی خو له سه ر گه ل کردنه رابه رو پیشه واش، شه گهر به نیازی روون کردنه وه ی ئیسلامه وه بووبی، شه وه شتیک نییه پیویست بکات له سه ری قه لس و تووره بین، به لکو ده بی بلین:

خوا پاداښتيان بداته وه ، خو څه گهر به نيازى چه وساندنه وه شه وه
 يووبڼى شه وه ، به كه م : له مسولمانه ره سته كاني هه وه لى دا پرووى ..
 نه دا وه ، وهك ميژوو هه والى پي داوين ، دووهم : كه له دواي پي دا
 ها ته دى ، به لادان و لاملې له عيسلام داده نرى و هيچ ماقووليسش
 نيه عيسلام به شتيك تا وانبار بكرى كه پي قايل نيه و پيشگيري
 لى كرده .

شه به كورتي هه لسه نكاندنې پيلاقه ي به كه م بوو !!

وه لاه دان ه وهى په خنه ي دووهم

سهاره ت به څي دووهميشيان ده ليين :

۱- مسولمانه كاني هه وه لى - كه زور به يان له براده راني پيغه مبر
 بوون صلى الله عليه وآله وصحبه وسلم - شه داب و ده ستوورو
 عاده ت و نه ريتانه ي كه به نيو شه گه لانه دا بلاويان ده كرده وه ،
 كه شاييني عيسلاميان قبول ده كرد ، نه به ميراث له بابيان سه وه
 بويان مابوونه وه ، نه له گيرفاني خوشيان ده ريان هينا بوون ،
 به لكو شه وان دواي شه وهى عيسلاميان وه رگرت ، عيسلاميك كه سر له به رى
 زيان يانې گوړې و له جليتاوو زه لكاوى نه قامي ده رى هينان ،
 پي و شوين و خو و څده و نه ريته كاني خوشيان فرې دا واز لى هينا .
 به لى عاره به مسولمانه كان ياساو ده ستوورو په وشت و څووې
 عيسلامه تى بوو پايان ده گه ياند نهك داب و ده ستوورى نه ته وايه تى
 عاره بان ، له مه وه ده گه ينه يهك څه نجامي فره بايه خدار ؛ شه ويـش
 شه وه يه كه وه رگرتنى داب و ده ستوورو په وشت و خووى عيسلامه تى
 ديارده يه كي تا پوكرا و نيه له سر گه لى كورد ، تاكو به كيشان و

پیاوانه کی ره گه زه رستانه لیک بدریته وه ، به لکو دیارده یه کسه
هموو گه له مسولمانه کان تیدا به شارن .

۲- سه باره ت به بلاووونه وه و په رستانه دنێ ته ده ب و زمان و

که له پووری عاره بییش له نیو کوردو گهلانی دیکهش دا ده لێن :

۲- شتیکی به لگه نه ویسته که له جیهان دا تاچه یهک زمانیش

نیه توانی به ته سهر و سیمای بیجمی نه ته وایه تی خوی بیاریزی و

هیچ جوړه وشو زاراوه یه کی بیانی شاوینته نه بوو بی و ره گهل

نه که وتبی ، سویندی شه و تیره و هوزانه ناخوم که له زیار (حضاره) ی

مروقا یه تی خویان دوو ره په ریز گرتوه و که ناره گیر بوو و ن و ، له

قاوغو قه پیلکی چو که له ی خویان دا خویان ریک هیناوه .

تیگهل بوونی وشو زاراوه ی ئیسلامیسن له گهل زمانی کسوردی و

زمانی گهلانی دیکهش دا شتیکی ئاسایی و سروشتی یه و هیچ حه و جی ی

به وه ی ناکات له خووه گومانی خراب به رین و ته عویلی لاوه کی و

بی ری و جی ی بو ئینینه وه .

شه وه له سه ریکه وه ، له سه ریکی دیکه شه وه ، هیچ زمان به وه یه کیان

نه که وتوه و گورگیان ده مه ری نه که وتوه ، که وشو زاراوه ی بیانیان

ره گهل که وتوه ، به لکو به پیچه وانه وه غم دیارده یه هو ی ده وه له مه ند

بوون و پنج گرتن و فراوو بوونی زمانانه ، بو وینه : ئایا زمانی

کوردی به به کاره یانی وشه ی : به له فزیون ، رادیو ، کو مپیوتر ،

ئو تو موبیل ، په کی که وتوه و نه دار به وه یان به پیچه وانه وه ؟

ب- ئیسلامه تی به هیچ جوړیک دزایه تی له گهل زمان و ته ده ب و

که له پووری هیچ گهلێک دا نیه ، چونکه له روانگه ی ئیسلامه وه

هموو تیره و گهلکان یه کسان و هیچیان ئیمتیازو زیادی یان

نیه به سه ر هیچیان دا .

پهروه ردگاریش فهرموویه تی : (یا ایها الناس انا خلقناکم من

ذَكَرُوا أَنشَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ، إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
 اللَّهِ أَتَقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ (الحجرات / ۱۳) . واته :
 نښه ی مهردوم ! ښه مهان له ښهرو می پهک دروست کردوه و کردووما
 به کوښه له گهل و تیره پهک ، بو ښهوهی پهکدی بناسن ، ښهوه شتبان
 له لای خوا به ریزتره که ته قوای پتره ، ښهگومان خواش زانواو
 ښاره زایه .

وله لامي په خښه سی یه م

له بابهت خالی ښهه میښه وه خښه پرووی چهند راستی پهک پیوېسته :
 ۱- لاری بوون و هتله بوون (انحراف) له بیروبا وه پ دیارده په کی
 ته رخاڼ کرا و ښه له سهر ښایینی ښیسلام و کالایهک ښه بهس به
 بالای وی برابیت ، به لکو خوی میهره بان له وهتی دنیای داناوه و
 ښاده می له سهر روښاوه ، په پتا په پتا بهرنامه و په پره وی ښانسی
 به فریشتان دا بو مرو قایه تی په وانه کردوه و رینموونی کردوون ،
 به لام شهیتان و طاغووته کان چاویان بهرینایی نه داوه مرو قه کان وا
 به به ختیار و ښاسووده یی بیگوزهرین و له بن سیبه ری دره ختی
 سهر به غیرو پر پیت و پیزی بهرنامه ی خوادا ښانکی ښنسانانه
 بهر نه سهر .

بوښه به هموو ښهه پهک لیان خفتاون و کوپره ری ی سهر لی
 ښوین و ریچکه ی ده سترکریان بو پانواندوون و ، سلسله و پلپله ی
 سهرنج راکښیان وی خستوون و ، ناوی زل زل و درووشمی قبه قبه یا
 بو داناون ، تاکو سهره نجام ژماره په کیان لی له خښه بردوون و
 تووشی چورتمی یان کردوون .

٢- هه‌ر چه‌نده سوڤيايه‌تي (التَّصَوُّف) (١) له به‌ر په‌رته‌دا ريشه‌و
بنه‌مايه‌كي ئيسلامي هه‌يه‌و ، كه‌س ناتواني بلي ئيسلام لايي
به‌ري يه ، به‌لام ويراى شه‌مه‌ش پيويسته چه‌ند شتيك بزائرين :
٣- سوڤيايه‌تي شه‌گه‌ر به‌و چاوه‌ سه‌ير بكريټ ، كه‌ به‌رنامه‌يه‌كي
سه‌ربه‌خوي سه‌رله‌به‌ري ژيانه‌و ، وه‌ك ريچكه‌يه‌ك له‌راست ئيسلام‌دا
خوي ده‌نويني ، شه‌وه شه‌م جوړه سوڤيايه‌تي به‌ كه‌مو زور په‌يوه‌نده
به‌ ئيسلامه‌وه نيه ، چونكه‌ خوي بي هاوتا به‌س يه‌ك جوړه ئيسلامي
ناردوه نه‌ك دووس يه‌ك !
ب- به‌لام شه‌گه‌ر سوڤيايه‌تي وا سه‌ير بكري ، كه‌ بريتيه لسه
په‌روه‌رده‌كردن و پاك‌كردنه‌وه‌ي دل و ده‌روون و مشت و مال
كردني گيان و دوورخستنه‌وه‌ي ئينسان له‌ خه‌سله‌ته ناله‌باره
شه‌يتاني يه‌كان ، وه‌ك : نه‌زاني ، دل‌په‌قي ، فيزو ده‌مار ، خو
په‌پيش‌كردن ، دروژني ، ده‌غلي ، ريبازي ، بي‌په‌يماني ، پژدي
تووړه‌يي ، رق و قين ، ئيره‌يي ، خوډه‌رخستن ، ته‌نبه‌لي ، دنيا‌دوستي
ته‌ماعاري ، ترستوكي ، ... و رازاندنه‌وه‌ي به‌ خه‌سله‌ته جوان و
په‌سنده‌كاشي وه‌ك : زانايي ، دل‌نرمي ، خوښه‌كه‌مگرتن ، دلياكسي ،
په‌رچا و فراواني ، مهندي ، دنيا‌نه‌ويستي ، راستگويي ، دلس‌ووزي ،
به‌جه‌رگي ، به‌خشنده‌يي ، ... به‌كورتني شه‌گه‌ر وا سه‌يري سوڤيايه‌تي
بكري ، كه‌ بريتيه له‌ لايه‌ني خوښاف‌كردنه‌وه‌و ټاكار په‌سندې ،
شه‌وه شتيكي په‌سه‌نه‌و زور په‌ستدو دلگيري شه‌ه .
چونكه‌ هه‌روه‌ك چوڼ زانباري شه‌رع (علم الفقه) له‌ شه‌نجامي
وردبوونه‌وه‌و ليكولينه‌وه‌ي زاناياني ئيسلام له‌ بابته ئيسلام

(۱) له بڼدى پيڼجه مى بهشى دووه مى کتېبى (رېبازى پيغه مېر
کاميه ۱۹) دا که څالقه يه که مى زنجيره ي (بووژاندنه وه
شېسلام) ه: مه سله ي ته ريقت و ته صه و ف تويز او ته وه و له څيره
پاکترو غراوان تر هه لږه ننگترو ه -

دهقانوه پیدابووه که پدیوهندی یان به هئس و کهوتسه
روالتهی یهکانی مروقهوه ههیه، جا چ له یواری تاکی داو چ له
یواری کوتهل دا، زانیاری سۆفیا یهتی (عِلْمُ التَّصَوُّفِ) یش به
همان بیودان له نهجای توپژینهوه و قوول بوونهوهی زانیانهوه
لهبابهت و نهیته و فەرما یشتانهوه که پدیوهندی یان به لایهنی
معنهوی و نهخلاقی و خهسهته شیراوه و دهروونی یهکانی مروقهوه
ههیه سهری ههلاوه .

ج - نه و جوړه سۆفیا یهتی بهی له سهردهمی ئیمه دا ههیه، دووری ی
له سۆفیا یهتی راسته قینه، وهک دووری مسولمانهتی ئیمهیه له
مسولمانهتی رهسن و راسته قینه !!
بهلی سۆفیا یهتیش وهک زۆربهی لایهنهکانی تری ئیسلام شاخ و بالی
زیاد و شتی نهفسانهیی زادهی بیرو زهینی ئینسانی رهگهل کهوتوه و،
نه و جوانی و رهونهق و کاریگهری بهی پیشوی نهماوه و لهنییه
چوارچیهکی تهسکی له کهشکۆل و دهف و تهپل و شال و تهسبیح و
زهرا و شیر و نرکه نرک و شیراندن و ههلهپهرین و سهما ... دروست
کراودا، ههپس کراوه و تهنگی پی ههلهچنراوه و، که جاران مایه
هاته خواری بهزهیی و پیت و پیژی خوا و خاوین کردنهوهی دهروونا و
زیندوو کردنهوهی دلان و هوشیار کردنهوهی بیروزه ینان و شیرینه
کردنی ئیسلامهتی بوو لهکن خهلکی، ئیستا مهگر چۆنه کایی دهنا
به پیچه وانهوه مایه دابارینی توورهیی خوا و مراندن و ههلهگیرانه
- وهی دلان و بهنج کردن و کوپکردنهوهی بیرو هوشان و تال کردنی
ئیسلامهتی بهو بوته چاکترین هوو ئامرازی خو پی ژياندن و خهلک
فریودان، سهبارهی ههموو شتانی شانهزو دوزمنانی ئیسلام له
جهنگهل و چخوردی سۆفیا یهتی بی سهروه بهردها پلارو توانجی چاکیا
دهست ده کهوتی که به ناهق بیگرنه ئیسلامی تیروته واوو بی له که .

۳- سۆفیا یه تی وهک هر لایه نیک تری ئیسلام ئه گهر به پیک و پیک
به پیه بیر و وهک لایه نیک له ئیسلام دایه ری و، ده غه ل و
ده غه ل و شتی بی پ و جی و سه یرو سه مه ره ی ره گه ل نه خری و سه
پیکه و شیوازیکی سه ره خو و تابه تی دانه ری ، زور کار یگ سه رو
سو دبه خشی ده بی و له دلی هه موو مسولمانیکی تیگه یشتووش دا جی ی
خوی ده گری و، نهک هر نابته گیا که له و چهکی دهستی زورداران و
گه لی بی فریو نادر ، به لکو ده بیته هوی چه سپاندنی خو شه ویستی خواو
په مه ره و صلی الله علیه وسلم بلاو کردنه وهی ته بایی و برایه تی و
په وشت به رزی و هه لیزاردنی دوا پوژ به سه ر دنیا دا و، رازی نه بوون
به ژێرده سته بی و مل نه دان بو کۆیله بی و زه بوونی ...

ئعجا هیچ که سیش نکوولی له وه نه که گه لیک جاران که سانیکنی
دین فروش له به رگی شخایه تی و مه لایه تی دا بوو ون و ئیشتاش هه ن
ده یه به چهکی دهستی زوردارو مله پوران به هوی چا و به ست کردنی
خه لکی و به سه هه و به ر دنیا نه وه !
به لی براده ران !

شیمه ش زورچاک ده زانی و میژووش به خه تی درشت نوو سیویه تی
که چندان جار شیخو مه لای به نا و پیه وای قایینی ته و تو هه بوو ون
که له پنه ناوی پارووی چه روو نه رم و جیکه ی خوش و گهرم و به رژه وه ندی
شه خبی و به نه ماله بی خو یان دا فتوای هه له واته وایان به
دهسته لانداره زورداره کان داوه و قسه و هه لو یست و په فتسه راره
نا شه ری به کانیان به زه بری ته عویل و ته عویلکاری و قیله شه رعی
سه یرو سه مه ره بو په شه ر خستوون .

وه به ناوی ئابینه وه گه لیک قسه و په ندی وایان له گو ی خه لکی
چکاندوه ، که له زه هرو مله و گیا که له پیس تر بوو ون ، به
زه بوونی قبوول کردنی خه لک و بلا بوونه وهی گیانی تر سنوکی و

مراندنسی ده ماری مەردایەتی و عیززەتیان ، بو وینه :
 " سەرۆک و پادشای ولات هەرچەندە زۆرداریش بێ ، فەرمانبەری هەر
 فەرزە . "

" نانی کێت خوارد ، سەڵواتی لە دیداری لێ بدە ! "
 " دەستەلاتدار خۆی سەر عەرزێ یە "

ئەجا بە دەردی پێشینان دەلێن (گەورە دەلێن لە بنەیانان گچکە
 دەلێن لە سەربانان) ، خەڵکی عەوامیش کە ئەم جۆرە هەلوێستانە یا
 لەو جۆرە بەناو پابەر و پێشەوایانە دیوەو ، ئەم جۆرە قسە و
 پەندانەیان لێ بیستوون ، ئەوانیش چەند قسە و پەندیکی دیکە
 هەڵەیان لە و بارەو داڕشتووە ، بو وینه :

" ئەو دەستە یە ئەوانم ببیرم ماچی دەکەم ! "
 " ئاگرە سوورە لە خۆم دوورە "
 " هەرکەسە دەست بە کلاوی خۆی بگرێ با نەبیات "
 بەلێ برادەران !

ئەم جۆرە قسە و هەلوێستە ئایسلامیە بەزیوانە لە کەسانیکی
 بە پۆلەت زانا و بەناو پێشەوای ئایین دا بیستراون و بینراون و
 ئێستاش دەبیستری و دەبینری ، بەلام :

یەک : ئایا ئیسلام بەم جۆرە هەلوێست و پەفتارانە پازی یە ؟
 ئایا کاکلی ئیسلام بریتی نیە لە خوا بەیەکزانین (التوحید) و
 جگە لە خوا هیچ کەسی دیکە بەخوا نەزانین (لا اله الا الله) ؟
 وە ئایا پێغەمبەری پێشەوا صلی اللہ علیہ وسلم نەیفەرمووە :
 (أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ) رَوَاهُ النَّسَائِيُّ .
 واتە : چاکترین جۆری جیهاد گوتنی قسەیەکێ هەقە لـــــــە
 دەستەلاتداریکی زۆردار ؟

وہ ثایا نہ یغہ رمووہ : (سیکون امراء فسقہ جورہ فمن صدقہم
بکذبہم وأعانہم علی ظلمہم فلکین منی ولست منہ ولا یرد علی الخوض)
رواہ النسائی والترمذی وأحمد .

واتہ : لہ داہا توودا چہند کار بہ دہ ستیکی تاوانبارو ستہ مکار دینہ
سہر کار ، جا ہر کہ سیک شایہ تی بو درو یہ کانیاں بدار و ربا لیسان
بو بکیشی ، لہ سہر ستہم و زوریان یاریدہ یان بدات ، نہ لہ سہر
نہ من لہ ویمو نہ دہ چیتہ سہر گولاو - ی کہ وشر - !!

دوو : ثایا ئیسلام بیکہ لہ و جورہ بہنا و پیسہوا دنیا دوسست و

ہل بہرست و ترستوکانہ کدہی دیکہ شک نایات !!؟

ثایا میووو ہر وہک چوں ہلویستی نامولمانانہ و ہر یوانسدی
نہوانہی تو مار کردوہ ، ہلویستی مولمانانہ و مردانہی زور لہ
پیشہوا و پابہرانی راستہ قینہی ئیسلامی تو مار نہ کردوہ !!؟

کہ ئیستا بو نمووہ ہر یکیان لی دہخینہ پروو :

ہلویستی مہر دانہی لہ اندیک لہ انایانی رہتہ فی اسلام

۱- ابو مسلم الخولانی :

کہرہ تیکی شہور موسلیم لہ پوزی جومہدا ، لہ کاسیک دا (معاویہ)
- کہ ہرمانرہوا ی دہولہتی ئیسلامی بوو - وتاری دہخوینسدہوہ

لیی راستہ بووہ و پی گوت :

شہی معاویہ ! نہ گویت بو دہگرین و نہ ہرمانیہر بیت دہکہین .

معاویہ گوتی : بوچی ؟!

گوتی : لہہرچی مووچہ (معاش) لہ خہلکی دہگریہوہ ، خو نہ ئیسی

خونہو نہ فی دایک و ہابتہ !!؟

۲- شیخ عبدالقادر الجیلانی :

رؤوژیکی شیخ عهبدولقادی که یلانی خوا لئی خوش بئی، چۆ سیهه
دوانگه (منبر) و سه رزه نشتی خلیفه ی شهو سه رده مه (الْمُقْتَفِي
بِاللَّهِ) ی کرد ؛ له سه ر شهو ی که (اَبْنُ مُزَاهِمٌ) ی زۆرداری کردیهو
به والیو بئی گوت : بیهکیکت له سه ر مسولمانان کردوینه که و ره له
همه وو زۆرداران زۆردار شه ، به یانی وه لامت چ ده بئی له کن خسوای
« بهرزه بئی هاوهل ؟ »

دوای شهو خلیفه وهک بئی نیو شاوئ له رزی و والی ناوهرای

لئی خست !! ۳- الْعِزَّابْنُ عَبْدِ السَّلَام :

شم زانا له خوا ترسه شووژشکیره له سالی (۶۲۸) ی کوچی دا ، له
کاتیگ دا (ملک اسماعیل) له (نجم الدین بن ایوب) حاکمسی
میسر ترساو له گهل حاج په رسته کان پیک گهوت و گاکه و برالسهو
هویان کردو ، قهلا ی (صدق) و ده ریه ره که ی و قهلا ی (الشقیف) و
سهو (صدق و طبریة و جبل عامل) ی (۱) دانئ ، که چهند شوینیکی
زۆر سراسزی و گرتک بوون ، تا شهوانیش له حیاتیان دۆی (نجم
الدین بن ایوب) کوپه کی بئی بکه ن .

له وکاته دا (العز بن عبد السلام) هور به وه نه ده وازی نه هیئا که
دۆی شهو په فتاره خوئروشانیه ی (ملک اسماعیل) فتوای داو بهه
شتیکی نا ئیسلامیانه ی له قه له م دا ، به لکو له وتاری رؤوژی جومعه ش دا
سه رزه نشتی کردو مۆری خیانهت و ناپاکی پیوه نا و ده ری خست که
چهند کاریکی ناره وایه و مەترسی هیه بو سه ر شومعه تی ئیسلامی .

(۱) چهند نا وچه به کن له ولاتی شامی .

۴- أحمد بن تیمیة الحارثی : (۱)

کاتیگ له کوتهایی سائی (۶۹۸) ی کوچی دا ، هه وائی هیرشی
(غازان) ی ته ته ری له ئیرانه وه به ره و (حهلب) که بهشت و
له (۲۷ ی ربیع الاول ۶۹۹) دا جهنگیکی گهرم له نیوان سوپای
غازان و سوپای (ناصر) دا - که والی دیمه شق بوو - پرووی دا ، وه
له قاکام دا ناصر تیشکاو به دیمه شقی شه وه نه گرایه وه و ، به دوا ی
ویش دا میرو کار به دهسته زله زله کانی ناوچه که چوون بو میسری ،
له و کاته ناسک و دژواره دا (ابن تیمیه) له گهل خه لکه کسه دا وه که
قهلابه کی پولابین را وه ستاو له گهل کو مه لیک دا چوون بو دیتنی
غازان و وتو و بیژیکی توندوتیژ له نیوان غازان و (ابن تیمیه) دا
پرووی دا ، له و وتو و بیژه دا (ابن تیمیه) به غازانی گوت :

(پیت وایه سولمانی و قاضی شیخو بانگ بیژت له گهل دانه و که چی
ها توویه سه رمان ولاتمان دا گیرده که ی ؟) باب و با پیرانیشت
له گهل شه وه شدا که گا فر بوون ، دوا ی بهیمان بهستن ولاتیان
دا گیر نه ده کرد ، به لام تو بهیمان ت شکاندو ، قسه ت کرد که چی
درو ت کردو نه ت برده سهری) .

شجا کاتیگ ده می نان خواردنی هات ، غازان دا وای لی کردن
نانی بخون ، هه موویان خواردیان بیجکه له (ابن تیمیه) ، جا
کاتیگ که لییان پرسی : بوچی ناخوی ؟

هه مووی : چون خواردنیک بخوم که هه مووی مهرو مالاتی خه لکی
هه زاره تالان کراوه و به شاگری داریک کولاندووتانه که به زور له
خه لکتان شه ستاندوه !!

(۱) جوی داخو خه فته که له لایه ن به شیک له مهلاو شیخانی کوردستان وه
به خورایی و به نه زانانه هیرشی ناره و ده کرپته سهر (ابن تیمیه) و
خه لکی زور له به ره هم و که له پووری په سنی شه که له زانایه
بی بهش بووه !!

غازانیش بو هموو شه و قسانه گوئی را کرتبور و جاوی بیببو
(ابن تیمیه) و پرووی لی وهرنده گیپرا ، شجا غازان پرسی :
شم زاته کئی به ؟ کهسم ناوا نهدیوه هیئده به جهرگ و هیئده
قسه کاریگر له دلان دا ، وه بو هیچ کس هیئده گهردن که چیم
نهنواندوه ؟

کاتیگ هه والیان پی دا کئی به و چیه و چونه : داوای لی کرد که
بوئی بهار پیته وه ، شه ویش بهم جوړه دهستی کرد به پارانه وه :
" خواجه گیان ! شه گهر شم به نده بهت - واته غازان - بوئی به
ده جهنگی تا بهر نامه ی توو ئالای تو بهرز بکاته وه و خه لک ته نیسا
پا بهندی ئایینی تو بن ، خواجه سهری بهی و بیکه ی به خوا وه
ده سلات ، به لام شه گهر بو خوده رختن و پریا کاری و دنیا به رستی و
بهرز کردنه وه ی ناوی خوئی و ژیرده ست کردنی ئیسلام و شوین که وتووایی
ده جهنگی ، یا خوا بیگری و تیکی بشکیئنی و دواپی ببری !! "
غازانیش لیگدا لیگدا دهیگوت : ئامین ، ههردوو دهستیشی
بهرز کردبوونه وه .

شجا کاتیگ چوونه ده ری (قاضی القضاة) که به کیگ بوو له
مهلا دین فروشه کانی شه و سهرده مه به (ابن تیمیه) ی گوت :
خهریک بوو سهرمان به فه تاره ت بده ی ! به خودا ئیمه چیی
هاورپی به تیت ناکه یین و له گه لیت به ری به دا ناروین ، (ابن
تیمیه) شه فرمووی : به خودا ده نا منیش هر به هاورپی به تیتان
ناکم ، بهم جوړه (قاضی القضاة) له گه ل پیره که ی دا رویشتن و
(ابن تیمیه) و بریک له براده رانیسی مانه وه ، دواپی که میرو
پیا وه قسه رویشتن وه کانی غازان هه والی (ابن تیمیه) یان بیست ،
هاتنه لای و داوای دووعای خیریان لی کردو (۳۰۰) سواریان له گه ل
په وانه کرد بو دیمه شق ، به لام پیپی (قاضی القضاة) کو مه لیگ له
ته ره کان ری یان پی کرتن و پرووتیان کردن و هیچیان پی
نه میشتن !! [ده بخون ده ی بهی دین فروشانی بی جهوهر] !!

۵- حطيط الزيات :

(حطيط) يشيه كيكه لهو گهنجه خواناس و زانا شوړشگيرانه ي كه به هلوښتي مردانه يان پروي ميژووي ئيسلامى يان سپيى كردوته وه و بهرديكي گه وره شيان خستوته زارى شه و بهنا و زانا پانه ي كه به پروبيانووي بي جي ويستوويانه و ده يانه وي پاكانه ي هلوښتي ترسټوكانه و نامردانه يان بكن ، له ئاقار هه پره شه و گوره شه ي زوردارو مله پوران و لاري بووان دا .

شم زانا خواناسه يان برده كن (حجاج) ي خوږن ريژ ، كاتيـك گه يشته لاي ليى پرسى: تو ي (حطيط) ؟ گوته : به لي .
ئـنـجا (حطيط) پيى گوت : هه رچي ده ته وي پرسه ، په يمانم له گه ل خوا دا به ستوه له نيزيك (مقام) له سر سي شان :

هـگـهـر پرسيارم لي بگري راستيي بل يم ، وه هـگـهـر سزا بدريم
ئارام بگرم ، وه هـگـهـر وازم لي بهيـنـري سوپاسي خوا بكم .
(حجاج) پيى گوت : له بهاره ي منه وه چ ده لي ؟ گوته : ده ليـم
يه كيكي له دوژمناني خوا له سر زه وي ، كاري ناره وا ده كـهـي و
به ناهق خوږن ده ريژي .

(حجاج) گوته : شه دي سه باره ت به (اَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عِبْدُ
الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ) چ ده لي ؟
گوته : ده ليـم شه و تاواني زور له تو زل تره و تو يه كيكي لـه
تاوانه كاني وي .

ئـنـجا (حجاج) فرماني دا سزاي بدهن ، پاش ئازارو شه شكهـنـجه
ـ يـهـكي زور به قاميشي تيژكراو هـمـوـي له شيان كون كون كــرـدـو
گوشت و ئيسكيان ليك جوړ كرده وه ، بهلام گوي يان له دهنگي ئاغـو

(۱) واتـه (مقام) ي ئـيـبـرـاـهـيـم عليه السلام ، له كن كه عبه ي پيروز .

ئۆنك نەبوو، ئنجا لە دەمی گیان دەرجوونی، (حاج) گوتی :
فری بدهنه نئو بازار - بۆ چاوترسین کردنی خەلکی وەك عادهتی
هەمیشەیی زۆردارو فیرمەون سیفەتان - .

(جعفر) كه راوی ئەم بەسەرھاتە، دەلیت : کاتی خۆی
(حطیط) برادەرم بوو، بۆیە چوومەلای و پێم گوت : هیچ ناوی ؟
گوتی : قەمە ئاوێك ! ئنجا دواي گەروو تەركردن گیانی پاکی سپاردو
لە تەمەنی (١٨) سالی دا شەھید بوو !!! (١)

٤- أبي حازم :
(سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ) كه يەكێك بوو لە بەناو خەلیفە
- كانی ئیسلام، چۆ شاری مەدینە و بەدوای زاناکترین کەسە
مەدینەیی دا نارد كه (ابو حازم) بوو، بەلام (ابو حازم) نەچوو و
گوتی : من هیچ کارم بەوی نیە، ئەگەر ئەویش کاری هەیه دەتوانی
بیت، ناچار (سلیمان) چوو بۆ لای ، سلیمان لە (ابو حازم) ی
پرسی : ئەری بۆچی هێندە لە مردنی بێزارین ؟
گوتی : چونکە خانووی قیامەتیتان کاول کردووە و ئی دنیا یەتسان
ئاوەدان کردووتەو، بۆیە پێتان ناخۆشە لە ئاوەدانیهو بگوازنەو
بۆ وێرانە .

ئنجا پرسى : ئەری (ابو حازم) چۆن دەچینه خزمەت خوا ؟
گوتی : مۆفقی چاک وەك یەكێك كه لە سەفەری گەرابیشتەو نئو مال و
خێزانی، ئی خراپیش وەك كۆیلەیی هەلاتوو لەچەنگ گەورەكە ی
سلیمان گریاو گوتی : خۆزكە دەمزانى لەكن خوا چیم بۆ دانراو !!

(١) بەلام حەیفی كه بەپا و زاناو بە روالەت پێشەوای وا هەن كە
لە تەمەنی (٨٠) سالی دا ناوێرن چوار قەسە وای بکەن كە
یەكێك هەر لێشیان توورەبیت ، نەوێك شەهادەت بفرمۆن ، بئى
ئاگا لەوێ كە شەھیدی بە هەموو كەس پرەوا نابینرێ ؟

گوتی: خَوْت لَه بَر کَتیبی خوا رانوینه، که ده لیت: (إِنَّ الْأَبْرَارَ
لَفِي نَعِيمٍ وَإِنَّ الْفَجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ) واته: چاکه کاران له نیو نازو
نیعمه ت دان و بهدکارانیش له دوزه خئی دان .

سلیمان گوتی: شه دی به زه یی خوا له کوئی یه ؟
(ابو حازم) گوتی: (قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ) له چاکه کارانسه وه
نیزیکه .

سلیمان گوتی: شه ری کام بهنده ی خوا له همووان به ریزتره ؟
گوتی: شه وانه ی پاریزکارو چاکن .

سلیمان گوتی: شه دی چ کرده وه یه که چاکتره ؟
گوتی: به جیه پینانی فه رمانه کانی خوا له گهل دووره په ریزی له شته
قهده غه کراوه کان .

سلیمان گوتی: چ قسه یه که چاکتره ؟
گوتی: قسه ی راست له کن یه کیچ جئی مه ترسی یان جئی شومیدو ته ماع
بی .

سلیمان گوتی: چ مسولمانیک زوری زیان کرده ؟
گوتی: که سیک خوی تووشی تا وان بکات له پیناوی بابا یه که
زورداردا، شه و که سه دواړوژی خوی به دنیا ی خه لکی فروشته .
سلیمان گوتی: سه باره ت به نیمه چ ده لئی ؟

گوتی: وازم لی دیننی نه یلیم ؟
گوتی: نه خیر هه رده بی بیلی، ناموزگاری یه بو من .

(ابو حازم) گوتی: باب و باپیرانت به زه پری شیر ملیان به خه لکی
که چ کرده شه و پله وپا یه یان به کوه که شه تاند، بی شه وه ی راویژ
به مسولمانان بکه ن و رازی بن، تا کو هه شاماتیکی زوریان لسی
کوشتن، غیستاش مردوون، به لام بریا هه ست کردبا به وه ی که له و
دنیا پیان گوتراوه و گوتوویانه .

یه کیک له دانیشتوان - که یه کیک بووه له بهناو زانا ترسنووک و به زیوهکان - کوتی: قسه یه کی خراپت کرد .

(ابو حازم) کوتی: خوای گه وره گفت و پهمانی له زانایان و هرگرتوه ، (كَيْبِيْنَه لِلنَّاسِ وَلَا يَكْتُمُوْهُ) . ثابین و بهرنامه ی خوا بو خه لکی روون بکه نه وه و نه یشارنه وه . (۱)
۷- بِدَيْعِ الزَّمانِ سَعِيدُ النُّورِسی :

سه عیدی نوړسی که زانایه کی شوړشگپرو مسولمان بووه و خه لکی کوردستانی تورکیایه ، له جهنگی جیهانی یه که م دا ففسه ر (ضابط) بوو له سوپای ده ولته تی عوسمانی داو ، به خو و به دهسته یه که له قوتابیه کانی جهنگ و جیهادیان ده کرد دزی پرووسیای داگیرکه ر ، له گه ل ژماره یه که له جهنگا وهرانی سوپای عوسمانی به دیل گیرا :
له کاتیک دا سه عید له گه ل هندی که له دیله کان له گرتو و خانسه - یه که دا دانیشتبوو ، سه رکرده ی سوپای پرووسیا لیان وه ژوورکه وت و هموویان یه که پتی له بهری ههستان و پریزیان لی گرت بیجگه له سه عید !

سه رکرده که په و دیمنه قه لسه بوو ، بویه له سه عیدی پوسی :
بوچی له بهرم هه لناسی ! وادیاره نامناسی !
سه عید فهرمووی : با ، چاکت ده ناسم مه کهر تو سه رکرده ی سوپای پرووسیا نی ؟

کوتی: با ، که واته به چاوی سووک سه پری ده ولته تی پرووسیا ده که ی !
سه عید کوتی: مه سه له شه وه نیه ، به لام من مسولمانم و بو غه پری خوا
که ردن که چ ناکه م !

(۱) ثم شمس به سرها تم وه که چند نمونه یه که له کتبی (الاسلام بین العلماء والحکام) ی عبدالعزیز بدري و هرگرتن ، که له شارع بغداد له شرسته کا ندر به ده سکی به عسی یه کات شه هیدکرا .

سەرکرده که توور بهوو و گوتی: سه یئنی پیویسته تو له سیداره بدری ی . به یانی که سعید بو له سیداره دران بانگ کـــرا ، سەرکرده که لئی پرسی: تو چی ؟!

سعید گوتی: من مسولمانم و بیروباوهرم ئیسلامه . سەرکرده که که هینده به مەردی و جهسووری سعیدی هاته بهرچاو ، له بریاری له سیداره درانی زیوان بووه و گوتی: شایینیک کـــه توانیویهتی ئینسانی وهک تو پئی بگهیهنئی شایانی ریز لئ گرتنه!! بهلئ براینه میژووی ئیسلامی له پال ههلوئستی دزیوو ناقـــوڵای بهناو زاناو به پوالت پیشهوای بهزیوو ترسنوک و دین فروش دا ، ههلوئستی شهو کهله زانا چاونه ترس و دلیرانهشی تۆمار کـــردوه و هیچ کهسک بوئی نیه رهفتاری ترسنوکانه هه ندیک بهناو زانا کـــه به هیچ جوریک ئیسلام به رابهرو پیشه وایان قبول ناکات . بکاته بهلگهی قسان و چاو له هه موو راستی یان بقووچینی . (۲)

پوختهی قسان شهویه: که پایه ندبوون به ئیسلامه وه یان به سوفا یه تییه وه - که یه کیکه له لایه نهکانی ئیسلام - ماکی نه خوشی و دهردهکانی ئیمه نیه ، بهلکو خراب حالی بوون و خراب شوین که وتن بهم دهردهی بردووین و تووشی شهم رۆژهی کردووین .

-
- (۱) ثم به سه رها تهی سعیدی نورسیم له کتییی (من الفکر والقلب) ی محمد سعید رمضان البوطی دا خویندۆته وه .
 (۲) بهلئ به هیچ جوریک ئیسلام که سانیک به رابهرو پیشه و قبول ناکات ، که یان له ترسان یان له برسان یا ساو دهستورهکانی خواو پیغه مبههه صلی الله علیه وسلم یان ده شیرنه وه یان خواو خپج ده کن ، چونکه میراتگری پیغه مبههه پپیویسته له خوا ترسان و ئازایه تی و راستی تیدا بن ، نهک له خه لک ترسان و ترسنوکـــسی و خواری ، بهلئ شهوانه ی خو یان به قوتابی و میراتگری پیغه مبههه صلی الله علیه وسلم دهرانن ، پیویسته برانن که پیشه وایه که یان خواناسی و ئازایه تی و راستی له دوای خوی به میرات به جی هیشته نهک فیرعه ون په رستی و ترسنوکی و بی باری !!!

۱- که سنگولی لهوه نیه که بهناوی شایینه وه و له بهرکی رابهر و
پیشه وای شایینه دا ساخته بی و خیانت کرا وه و ده کری ، بهلام به
هیچ ریغنگیک ناکونه بی و وه بیته هوئی چق هولگر کن له شیلایه سی
پاک و بی گهر د، چونکه :

T- ههروهك زوړ جارۍ ديكه گوتوومانه: ناتهواوى و ههلهى شوين
كه وتووى هيچ ريبازيک نالوى بکريته بهلگهى ناتهواوى ئه
ريبازه .

بە ۋەك لە خاڵى سۆيەمدا گوتمان : ھەر ۋەك چۆن بەناو زاناى
ناپاك و دىن فرۆشمان ھەبوو ون و ھەن و دەھن ، زاناو پيشەواى
واشمان ھەبوو ون و ھەشن ، كە جۆى شانازى نەك ھەر ئۆيمە ، بەلكو
گشت جىھانن ، كە واتە ئەگەر تۆ بابا بىھكى ۋەك مەلای خەتۆ يسان
شۆخى (...) بە وینە دینىھو ناپۆ بۆ ویزدانى وات لۆ بکات
مەردىكى ۋەك : سە عىدى نۆرسىو مەلاحە دىنى ئەيىوب بىشت لە پەدا
بچۆ .

 /AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

سکرتنه وهی به سه لهانی مه لای مهائی

۲- سه بارهت به هه لوپستی مه لای خه تیش له سه رده می میـــــــــــــــــ
موحه مه دی ره واندزی دا ، که زۆر کهس کردوو یانه به بنیشتنه
خۆشکه ی سه ر زاریان و پێیان وایه پته وترین به لکه ی زیانیه خه
بوونی شیطانه بۆ که لی کورد ، ده لێین :

به ره له هه موو شتی که با سه رنجیکی میژوو بده یان : برانیـــــــــــــــــ
له و باره وه چ ده لێو چۆن چۆنی شه و پروودا وه مان بۆ ده گێڕینه وه :
(محمد امین زکی بگ) له کتیی (کوردو کوردستان) دا ده لێت :
" شه میره گه وره به زۆر دیندار بووه و هیچ شیشیکی به بی فتوای
زانایانی شه رخ نه کردوه و به پێی قورشانی گه وره و سوننه تـــــــــــــــــ
پێغه مبه ر صلی الله علیه وسلم ره فتاری کردوه ، خه لکی له سه رده می
وی دا زۆر له هێمنی و شاسایش دا ژیاون .

محمد پاشا دوا ی شه وه سنووری حوکه مرانیه ته که ی خۆی فراوان کرد ،
تا له رۆژه لاته وه گه یشته کۆیه و رانیـــــــــه ، له خوار ی وه گه یشته
شامیدی و ده وک و زاخۆو هه موو ولاتی بادینانی گرتنه وه ، لـــــــــ
رۆژئاوا وه تا ده وره به ری موصل و سنجار چوو .
به لام ده ولته تی عوسمانی چاوی به رینایی نه دا و (مصطفی رشید
پاشا) ی ناره سه ری و والی به غدا و موصلیشی شا کا دار کردن بـــــــــ
کۆمه کی .

له شکری (مصطفی رشید) به جزیره و زاخۆدا گه یشته موصل و
له وێه پرووی کرده ره واندزی و له شکری به غدای پێ گه یی و لـــــــــ
ده شتی (هه ریر) هه لیان دا .
(محمد پاشا) که لێ عه لی به گی گرتبوو ، (مصطفی رشید پاشا)

نامه‌ی بۆ (محمد پاشا) نووسی و گفתי پئی دا شه‌گەر خۆی ته‌سلیم بکات لیتی ده‌بوورئ و ده‌ی نهریته‌وه شوینی خۆی .

له‌سه‌ر شه‌وه (میر محمد) نه‌ی ویست خوین له‌نیوان دا برژئ و له‌سه‌ر گفتم و په‌یمانی (مصطفی رشید) خۆی ته‌سلیم کرد، ئنجا شه‌ویش نارديه شه‌سته‌مبوول و له‌وئ دا‌وای لئ خوش‌بوون و گه‌رانده‌وه‌ی بۆ کرد، به‌لام له‌کاتی گه‌رانده‌وه‌ی (میر محمد) دا (مصطفی رشید) مردو (علی رضا پاشا) که دوژمنی (مصطفی رشید) و (محمد پاشا) بوو، ده‌سته‌به‌جئ بۆ شه‌سته‌مبوولی نووسی که شه‌گەر (محمد پاشا) بگه‌ریته‌وه بۆ ره‌واندزئ هه‌لسوورانی کاروبار وه‌زه‌جمه‌ت ده‌که‌وئ .

له‌سه‌ر شه‌وه شه‌سته‌مبوول په‌که‌س ته‌ته‌ریکی له‌گه‌ل فه‌رمانه‌سی کوشتنی (محمد پاشا) دا نارده‌و له‌ سیواس له‌لایه‌ن والی سیواسه‌وه له‌ سیداره‌ درا ، ئنجا (محمد پاشا) به‌ره‌به‌ره مولکه‌که‌ی که‌وتسه‌ ده‌ست تورک و حوکمرانیه‌که‌ی تیکچوو " .

ئنجا محمد امین زکی له‌ په‌راویزی کتیی نا‌وبرا‌ودا نووسیویه‌تی: " به‌پئی ریوايه‌تیکي دیکه‌ پرۆژي جومعه‌ دوانده‌ر (خطیب) ی ره‌واندزی باسی بئ شه‌رعی جه‌نگه‌که‌ی کردوه‌و له‌شکره‌که‌ی ســـارد کردۆته‌وه‌و محمد پاشاش به‌ نا‌چاری ته‌سلیم بووه ، شه‌و مه‌لایه‌ش به‌ (خطی افندی) به‌ناوبانگه‌ " .

شه‌مه‌ به‌ کورتي چۆنيه‌تی پروودانی شه‌و کاره‌ساته‌ بوو که هه‌ندیک که‌سی بئ فاگا ، عیلامی پئی تا‌وانبار ده‌که‌ن !

ئپستاش با بیین شه‌و کاره‌ساته‌ هه‌لسه‌نگینین و له‌ مه‌حه‌کی زیری و ویزدانی بده‌ین ، بزانیین هیچ شتیک له‌و کاره‌ساته‌دا ده‌به‌ینرئ که بگونجئ بکریته‌ به‌لگه‌ی زیانه‌خش‌بوونی عیلام !! بۆکوژ ؟

هه‌لبه‌ته‌ شه‌گەر شه‌وه‌ی (امین زکی) له‌ ده‌قی کتیه‌که‌ی دا نووسیویه‌تی له‌به‌رچاوبگرین — هه‌لبه‌ته‌ پئویسته‌ هه‌ر شه‌ویش

له بهر چا و بگیری به به لکدی شهوی که (امین زکی بگ) بو خوشی
 خستوو به ته دهقی کتیه که به وه و وهک ریوا به ته که ی تر نه یخستو ته
 به را ویزه وه - جا شهگر شه وه له بهر چا و بگرین شه وه گومان ی تیدانی به
 که له و پرو دا وه دا هیچی تیدا نی به که ئیسلامی پی تاوانبار بگری .
 به لام شهگر شه و ریوا به ته به ئیتر ته نیو حیسابانه وه که (امین
 زکی بگ) له به را ویزدا نووسیویه تی - بیگومان بویش لـــــــه
 به را ویزدا نووسیویه تی چونکه زور جی پروا و متمانه ی نه به وه -
 شه وه ئیمه له روانگی ئیسلامه وه شه تئ بینی یانه له وه باره وه
 ده خه به پروو :
 به که م :

ئیسلام به بهک چا و سهیری هه منوو تیره و گه له کان ده کـــــــات و
 ئیمتیاز نادات به هیچیان ، له م باره شه وه دهقی ئیسلامی زورن
 بو وینه :

بیعه میهر علی الله علیه وسلم فهرموویه تی: (النَّاسُ بَنُو آدَمَ
 وَآدَمُ خَلِقٌ مِنْ تُرَابٍ ...) رواه الترمذی وابوداود، ورواه احمد
 والبیهقی بلفظ نحوه . واته :

خه لک وه چه ی شاده من و ئاده میش له گلی دروست کراوه ...
 ههروه ها فهرموویه تی: (... لَيْسَ لِأَحَدٍ عَلَى أَحَدٍ فَضْلٌ إِلَّا بِدِينٍ أَوْ
 تَقْوَى أَوْ عَمَلٍ صَالِحٍ ..) رواه احمد والبیهقی . واته :
 ... هیچ کهس له هیچ کهس چاکتر نی به ، مهگر به دینداری ، یسان
 پاریزکاری ، یان کرده وه ی چاک ...

دیسان (ابوذر الغفاری) خوا لئی رازی بی بو مان ده گیرینه وه
 که بیعه میهر علی الله علیه وسلم بیی گوتوه : (أَنْظِرْ فَأَنْتَ لَسْتَ
 بِخَيْرٍ مِنْ أَحْمَرَ وَلَا أَسْوَدَ إِلَّا أَنْ تَفْضَلَ بِتَقْوَى اللَّهِ) رواه احمد .
 واته : ته ماشاکه ! خو تو نه له سوور نه له رهش چاکتر نی ، مهگر
 به وه ی پاریز له خوا کردنته وه چاکتر بی !

مادام وایی بۆ هیچ گهل و نه ته وه بهك نيه - به هه نا و ئيكه وه
بئي - ستم و زور له نه ته وه بهك ئي شر بگات و نيشتماني داگيـــــــــــــــر
بگات و ماغه كاني لي زهوت بگات ، وه هيج نه ته وه بهك بۆي نيه
به بي ره زامه ندي نه ته وه كان پي له سنووري نيشتمانيان به ريتـــــــــــــــه
شه وديو !!

كه واته : ههلوپستي سولتاني عوسماني كه برپتي بووه له ته ماع
تيكردني خاك و شاوي كوردان ههلوپستي كه له گهل ئيسلامدا ناسازي .
دووهم :

له روانگهي ئيسلامه وه كار به دهست و دهستلالت دار ته نيا كاتيڪ
فهريمانهري و گوئي رايه لي پتيويست ده بي له لايه ن گه له وه كه :
يهك : به شيوازو چونيته تي بهكي ئيسلامي يانه شه و پله و پايه پسي
وه رگرتبي - واته له سه ر بنچينه ي را ويزو پرس كردن به خه لك (1)
دوو : كه به گوپره ي شه ريعه ت و پياسا كاني خوا ره فتار بگات ، چونكه
(وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ) المائدة / 44
هه رچي به پتي شه و به رنامه و ده ستوره ره فتار نه كات كه شه و

نا ردوو پتي ، شه وه شه وانه ن كا فر .
شا كرا شه كه سولتاني عوسماني (2) - و شه كه سه ش له سه ر رچهي
سولتاني عوسماني ده روا - هيج كام له م دوو مه رچهي تيـــــــــــــــدا
نه ها توونه دي .

كه واته : فهريمانهري و گوئي رايه لي بۆ با به بهكي وا لـــــــــــــــه

-
- (1) نهك وه كو كار به دهست و دهستلالت داره كاني ئيستا ، كه به ره بري
شاگرو شاسن و قه مچي خويان به سه ر گهل دا ده سه پيــــــــــــن .
(2) خه ليفه عوسماني به كان زور به يان چاك بوون و به ته نگ ئيسلامه وه
بوون ، كه واته لي ره دا مه به ست هه ر له و سولتانه به كه شه و
جو ره كا رانه ي لي پشكوو توونه وه .

روانگهی فیسلامه وه نهک هدر پیویست نیه به لکو دروستیش نیسه و
 هر پامیشه ؛ هدی خوی زانا نه یفه رموه : (وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
 الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ) النساء / ۵۹ . واته ؛
 فرمانبری خوا بکن ، وه فرمانبری پیغه مبر صلی الله علیه
 وسلم بکن ، وه وه کار به ده ستانه ی که له خوتانن ..
 ورد به وه ؛ چۆن وشه ی (منکم) ی کردوه به (قید) ی (أُولَى
 الْأَمْرِ) !!

که واته ؛ که وره هر کار به ده ستیک قهرمانه بری کوشی پیویسته که له
 مسولمانان بیت ، واته مل که چی فرمانی خواو پیغه مبر بیت .
 پیغه مبریش صلی الله علیه وسلم له و باره وه فرمانی : (عَلَى
 الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ ، إِلَّا أَنْ يُؤْمَرَ
 بِمَعْصِيَةٍ ، فَإِذَا أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ) متفق علیه عن ابن
 عمر . واته ؛

گوئی گرتن و فرمانبری کردن له هر بابای مسولمانه له ههر
 شتیک دا پیی خوش بیو پیی ناخوش بی ، مه گهر فرمانی پی بکـ
 به کردنی تاوانیک ، هه گهر فرمانی پی کرا به کردنی تاوانیک ،
 نه گوئی گرتنی له هره نه فرمانبری .
 که واته ؛ به گویره ی پهیره وی ئیسلام هه لویستی میری کوره - کـ
 بریتیه له راسان بو بهره نگاری کردنی داگیرکه ران - هه لویستیکی
 ئیسلامی یانه بووه و هه ولدان بووه بو به جیه پنانی پیویستی به کی
 ئیسلامی .
 سی یم :

به کیک له یاسا به لگه نه ویسته کانی ئیسلام هه وه به ؛ که بیجگه
 له پیغه مبر صلی الله علیه وسلم هیچ که سیک دیکه به یاریزراوو
 بی هه له (معصوم) دانانری . (۱)

(۱) عیلامی مالیک له و باره وه فرمانی : (كُلُّ أَحَدٍ يُؤْخَذُ مِنْ قَوْلِهِ

که واته مهرج نیه هرچی پیی کوترا زانای غایینی و نساوو
 درووشی پیشه وایه تی هه لگرت ، له هه موو هه لوپست و هه موو کسات و
 شوینیک دا هه ره له گهل ئیسلام و له گهل راستی دا بیو، به موو له شرع
 لانه دات ، چونکه مروی هه ره مروقه و قهت نابیته فریشته وای لسی
 نایهت که نه گونجی هه له و تاوانی لی بپشکویتته وه .

شه وه له لایهک ، له لایهکی دیکه شه وه له قورئانی بهرینزو سونه تی
 پیغه مبهردا صلی الله علیه وسلم له چهند جیهک دا شاماره بوو
 شه و بهنا و زانایانه کراوه که دنیا دوستی و ماده ده پهرستی لسه
 بهرنامه ی خوا هه تله و لاری یان ده کات و تووشی چورتمی یان ده کات
 بو وینه : خوی بالاده ست سه بارهت به و جور بهنا و زانایانه ی که
 له پیناوی رابواردنی کاتی دنیا دا چاو له راستی ده قووچین و له
 راسته شه قامی خوا لاده ده ن فهرمو ویه تی: (وَأْتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي
 آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَ الشَّيْطَانَ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ
 وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ، فَمَثَلُهُ
 كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرَكْهُ يَلْهَثْ، ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ
 الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا، فَاقْصِصْ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ) الاعراف /

• ۱۷۵ ، ۱۷۶ .

لیره دا ده بیتری که زانای دنیا په رست و لاری و هه تله بوو ،
 بهراوردی له گهل سهگ دا پیی کراوه و، وهک سهگ کیکی چاوچنوکی ئیسک
 به دمه وه گر سهیر کراوه ؛ چونکه هه ره وهک چوون سهگ هه میشه و دایسم
 دهره م تنکه نه فه سه و زمانی دهر دینیی، له بهر شه وهی کوئه ندامی
 هه ناسه دانی ته و او نیه و سی یه کانی زور هه و ناگرن ، بویه ناچاره

وَيَرْدُ عَلَيْهِ إِلَّا صَاحِبُ هَذَا الْقَبْرِ صَلي الله عليه وسلم) بهروانسه
 (كُشِفَ الْخُفَا وَمَزِيلُ الْأَبَاسِ عَمَّا اشْتَهَرَ مِنَ الْأَحَادِيثِ عَلَى السَّنَةِ
 النَّاسِ) ج ۲ ص ۱۵۵ .

زوو ههناسه بدات ، ههه به ههمان شیوه زانای دنیا په رست و
ههته بووش ههه میسه چا و برسی و چا و چنوکو به ههچ شتیک سیووری و
تهه سکینی نایهت ، ههه چهند زوړیش خهه ریکی مانده و بوون و گهه ران و
سووران بی بهه دای دنیا و تاره زووه کاندای .

يُفِغُهُ مَبْرِيشٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبَّارَةً بِهَوِّ جَوْرِهِ بِهَنْسَارٍ
زَانَايَانِهِ ، فَمَرْمُوهِيَّتِي : (يُؤْتِي بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقِي فِيهِ
النَّارَ فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُ بَطْنِهِ فَيَدُورُ بِهَا كَمَا يَدُورُ الصَّوَارُ فِي الرَّحَا ،
فَيَجْتَمِعُ إِلَيْهِ أَهْلُ النَّارِ فَيَقُولُونَ : يَا فُلَانُ ، مَا لَكَ ؟ أَلَمْ تَكُنْ
تَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ ؟ فَيَقُولُ : بَلَى كُنْتُ أَمُرُ بِالْمَعْرُوفِ
وَلَا أَتِيهِ ، وَأُنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَتِيهِ) متفق عليه .

واته: له روژي دوايي دا پياوې وا دههينري فرې دهدرېته نيو
ناگري و ريځوله کاني له ورگي دپنه دهري و وهک که رېک که ناعووري
پي راده کيشن و په ده وره ي دا هله ده سووري تاوا هله ده سووري ،
شجا خه لکي دوزه خي له کني کوډه بنه وه و ده لين : هو فلان کس ؟
تهري شه وه چته ؟ شهدي تو فرمانت به چاکه نه ده کردو به ره له ستي
خراپه ت نه ده کرد ؟ شه وېش ده لييت : با - به لام - فرمانم به چاکه
نه کردو بوخوم نهم ده کرد ، وه به ره له ستي خراپه م ده کردو بوخوم
دهم کرد .

له جئى يهكى ديكهدا خواى بهرزو بئى هاوتا هر سه بارهت بهر
جوړه كه سانه ده فهرموى : (مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا
كَمَثَلِ الْجَمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا يَخْسُ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ
اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) الجمعة / ٥ .

لیږه ش دا ده بینین زانای بهد په فتارو شیش نمکمر بهو کتیب و
به رنامه یی خوا بوئ ناردوه ، بهرانبه ری پی کراوه له گهل گوئ
دریژیک دا که باریک کتیب و نووسراوی لی هله به ستراوه !!

بهائی هر وهك چۆن كه ر له بهر كه را به تى سوو دمه ند نابى له و باره
كتیبه ی له سهر پشتی به تى، به نا و زانای دین فروش و دنیا په رستیش
به هه مان شیوه، هه رچهند به روا له ت هه لگري زانیاری و هه لگـری
به رنامه ی خوا به، به لām له سۆنگه ی شه وه وه كه خۆشه و یستی زیانی
دنیا و شاره زووه مادی یه كان دلیان داپۆشیوه و، هه چ لـه
زانیا ری و شاره زایی به به هه رمه ند نابى كه هه لى گرتوه .

بـیگومان وادیاره كاتیک كه بابای شاره زاو زانا تاوان ده كات و
لاری ده بى، خراپه و زیانیكى زۆر له تاوان كردن و له رى لادانه كه ی
وه دى دى، بۆیه خواى قسه له جۆ زانا جاریک به رانه رى پى ده كات
له گه ل پـیـسـتـرین گیانداردا كه سه كه، وه جاریک به راوردی پى ده كات
له گه ل گیانداریک دا كه ناوى خۆ به خو وه به و هه چ شتیک لـه
كه رتر نه، خواى گه وه ده به وى پیمان بلایت: بابای زانا و
چا و ساغ له به رنامه ی خوا دا، هه ركاتیک لای دا و هه تله بوو لـه
پـیـسـه تى دا ده چـیـته ریزی سه گ و له كه ربه تى دا ده چـیـته رـیـزی
كه رى !!

جا شه گه ر بـیـت و شه و ریوا به ته راست بـیـت كه (امین زكى بـگ)
له په راویژدا نووسیویه تى - واته: مه لای خه تى فتواى دابى كه
جـهـنگ كردن له گه ل ده و له تى عوسمانى دا بى شه رعى و تاوانـه
شه وه شه وكاته شه و مه لایه له دوو حالان به ده ر نه، یان لـه
فتوا به كه ی دا به هه لدا چووه و مه به ستى پـیـسى نه بووه، شه وه لـه
حاله تدا به به هه لدا چوو داده نرى، به لām تاوانبار نه، هه رچـهـند
شه و هه تیهاله زۆر دپوره چونكه ده لـین مه لای خه تى زۆر وریا و
شاكا دار بووه، یان له به وه خۆ و ئایینه كه ی و نیشتمانـه كه ی
فروشته و خۆ روو زه ردو شه رمه زارى لای خوا كرده و هه گـه
تاوان و گونا هانى په كرده .

جا ٺهڪر گريمان مهلاي خهتي هلهو تاوانڀيڪي واشي ڪردبي ٺهوه
ٺهوپهري دهگوتري : يهڪيڪ له پابهرو پيشهواو زاناکاني ٿيسلام
له ري ٿي خوا لاي داو ناپاک دهرجوو، بهلام جا تاواني ٿيسلام
ليڙهه دا جي به ؟!!

به ليڙاني وه لاهه کان له لايهه خاوهه برسيه وه

(ههتا ٺهم قسانم ڪردن نيزيڪهي سهعا ٿيڪي خاياند، بهلام
— خوا ههئاگرئ — وههري و بي ٿاقتيم له دانيشتووان
ڪورهه ڪه دا بهدي نهڪرد، چونڪه واديوار بهو لهو جوڙه قسانه گهوي
بيست نه بهو بوون .

ٺهمجار پووم ڪڙهه ڪا برائي پهخنه گرو گوتم :
ها ، ڪاڪه ! ٿيستا رات چونه دهه بارهي خراپه و زباني ٿيسلام
بو گهلي ڪورد ؟!

گوتي: ٺهوهي راستي بي پيش ٺهم دانيشتنه، قهت بهروام نه دهه ڪرد
پوڙيڪ له پوڙان دلم له داخو خهفت و رق هه لگرتن له ٿيسلام پياڪ
بيتهوه، ٺهمما بهروا بهڪه بهيروا وه پرم لهو بارهوه گوڙانيڪي بنجي
بهه سرڀاهات و ٿيستا دهزانم ڪه بهرنامهي خوا پاڪ و بي خهوشه و
ماقوول نيه هيچ تاوان و سووچيڪي بههينه پال .

يهڪيڪي ديڪه له دانيشتووان گوتي :
ٺهرئ ڪاڪه وهڪ گوتراوه : (الاحسان بالتمام) ، بوچي لهو بارهوه
زياتر نادوي ، چونڪه من يهڪه بارئ خوم له زور مههسلان دا
ٿيستاش نه گهيشتوومه دلنيابي تهواوو بههه ردي ڪورد دهلين :
" دلم ٿاوي نه خوار دوتوهه "

گوتم: جا فرموون ئیوه پرسیار بکهن ، له سه ر منیش پێویستیه
 شه وندهی بزانه به راست و دروستی و بێ پێچ و په نا وه لامتهان بده مه وه
 چونکه پێغه مبه ری خو شه و یستمان صلی الله علیه وسلم فرموویه تی :
 (مَنْ كَتَمَ عِلْمًا اَلَّجَهُ اللّٰهُ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) رواه ..
 ابودا وود و الترمذی و حاکم . واته :
 هه رکه سیك زانیاری یه ک بشاریته وه خوا له رۆزی دوا یی دا لغا و یکی
 ئاگرینی ده زاری ده کات !!
 گوته : ئایا ئیسلامه تی رای چی یه سه باره ت به بیری نه ته وایه تی و
 خوشویستنی گه ل و نیشتمان ؟!

تفسیر و لیکدانه وهی ئایه تی « يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ ... »

گوتم: خاوی زانا و کار به جی پشتیوان بێ، ده توانین له بهر تیشکی
 تاقه ئایه تیکی قورئانی قسه له جی و به ریزدا وه لامی ئه م پرسیاره
 بده ینه وه ، خوا وه ند له سووره تی (الحجرات) دا فرموویه تی :
 (يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى، وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا
 وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا، إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ، إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
 خَبِيرٌ) / ۱۳ . واته :

ئه ی خه لکینه (ئییه ئیوه مان له نێر) ئاده م) و مێ (جه ووا)
 یه ک خولقاندوه ، وه کرد وومانن به چه ند گه ل و تیره یه ک به
 شه وه ی یه کدی به ناسن ، به ریز تریشته ان له لای خوا پارێزکار تر تانه ،
 به راستی خوا زانا و شاره زایه .
 ئه م ئایه ته پیره وه ده گونجی و هه لده گری بکریته سه رچا وه ی

وه لامي ټيکړای شو پرسيارانه ی سر به مه سله ی نه ته وایه تین .
ټپتاش با ناوی خوی لئ بښین و ده ست بکین به هل ټپنجانی
ناوی سازگارو شیرینی سرچاوه ی شم ټایه ته به پیزه ، به شکم به هر
دولکه به ک له ناوی بیکه ردو سازگاری که رووی په کپک له و پرسيارانه
ته ربږو له مه ش به ولاره تینوا یه تیشی بشکي ، به لام مهرج شه ویه چاک
کوئ بگرین و به دل ټیفکرین .

.. ده توانین له م ټایه ته پیروزه شم یاسایانه ی خـــــــواری
ده ستگیر بکین :

۱- په که مین یاسا که له م ټایه ته ده فارپته وه ، شه ویه که لـــــــ
به رنامه ی ټیسلام دا به یک چا و سه یری مرو ټایه تی ده کړئ و هیچی
به سر هیچدا هل ټنا کیشري و که س له که س به به رزتر دانانري ،
به لئ له ټایبني خوادا مرو ټایه تی به گشتی وه کو په ک حسابی
بو ده کړئ ، بو یش له قورغانی به پیزدا له چنده ها شویندا وشه ی :
(الناس) مردوم ، (الانسان) مرو ټی ، (بني آدم) شاده مزاده کان ،
دووباره کرا ونه وه ، بیکومان هرکا میکیشیان ده لالت له سر ټيکړای
ټینسانه کان ده کات به په کسانو بی جیا وازی .

به لئ ټیسلام هموو مرو ټه کان وه که یک ته ماشاده کا و نالیت :
فلانه میللت ، (۱) یان فلانه ره گهر ، (۲) یان فلانه نه ته وه ، (۳) یان
فلانه چین ، (۴) یان فلانه رهنگ ، (۵) یان فلانه وه جاج (۶) ټیمتیارو

(۱) وه که جووه کان ده لئین : (نَحْنُ شَعْبُ الْمِ الْمُخْتَارِ) ټیمه میللتی
هل ټوارده ی خواين !
(۲) وه که نازی یه کان و فاشی یه کان ده یانگوت .
(۳) وه که ره گهر په رست و نه ته وه په رسته کان گوتوویانه و ده یلین .
(۴) وه که شیوعی و مارکسی یه کان ده لئین .
(۵) وه که شارستانیه تی پروژا وای سده ی بیست ده لیت .
(۶) وه که هندیک له ټاغا و بهگ و شیخه کان ده لئین . (بیکومان هیچ
کام له مانه له بهر خودی نا وه که ی په خراب دانانري ، مادام خوی
به ره چله که که یه وه هل ټنه کیشی و خوی به زیاتر نه گړئ) .

زیادی هیه به سر باقی مرقایه تی دا .

ثم یاسایه گوتمان له نیمچه رستهی (یا ایها الناس)
وهرده گیری .

۲- دووه مین یاسا که لهم ثایه ته وهرده گیری ، شهویه که غوای
پهروه ردگار به دیهینه رو سه پهرشتی کهری هم مووانه به
جیا وازی و ، هیچ کام له مرقه کان یان نه ته وه و تیره کان له وانی
دیکه زیاتر بهشی به خواوه نیه و لئی نیزیک تر نیه ، ثم یاسایهش
له رستهی (انا خلقناکم) وهرده گیری .

۳- سئیم مین یاسا که لهم ثایه ته شامازهی بو ده کات ، شهویه که
بهنده کان تیگرا له یهک ره چلهک و به ره ته وه هاتوون و وهک
یهک خولقی نراون و خوا هه ندیکانی له وانی دیکه باشت
به خولقا ندوه ، وهک جووله که و ره که زیهرست و نه ته وه به رسته و
چین په رست و ره چلهک په رسته کان ده لئین .

يٰۤاَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ
اَنۡ اَنۡتَ بَشَرٌ مِّثْلُ النَّاسِ
(لَيُنۡتَبِیۡنَ اَقۡوَامٌ یُّفۡتَحِرُوۡنَ بِاَیۡۤاَتِہِۭمۡ الَّذِیۡنَ مَاتُوۡۤا ، اِنۡمَّا هُمۡ فِجۡۡمٌ
جَہَنَّمَ ، اَوْ لَیۡکُوۡنُنَّ اَھۡوٰیۡ عَلَیۡ اللّٰہِ مِنَ الْجَعَلِ الَّذِیۡ یُدۡہِرُہٗمۡ فِیۡۤاَنۡفُسِہِۭ ،
اِنَّ اللّٰہَ تَعَالٰی اُذۡہَبَ عَنۡکُمۡ عِیۡۃَ الْجَہِلِیَّۃِ وَفَخَرِیَّتَہَا بِالۡاَبَآءِ ، اِنۡمَّا
ہُوَ مُؤۡمِنٌ تَقِیٌّ وَفَاجِرٌ شَقِیٌّ ، النَّاسُ بَنُوۡۤاۤدَمَ ، وَاۡدَمُ خَلِقٌ مِّنۡ تُرَابٍ) رواہ
ابوداود و الترمذی وَحَسَنٌ .

واته :

که سانیک که غویان به باب و با پیرانیکیان وه هله ده کیشن که
مردوون و ، بیگومان بو و نه سووته مه نی دوزخ ، ده بی واز له
رهفتار هیان بین ، که گه رنا له لای خوا له و قالونجهیه نابووت تر
ده بن که به لپووشی پیسای خپ ده کات و خلوری ده کاته وه ، بیگومان
غوای بهرز غویه زلگری سه رده می نه فامی و شانازی کردن به باب و
با پیرانی له غیوه دا لایردوه ، عینسان - له ته رازووی خوا دا دوو
جوړه - پروادا ریکی پاریزکار و خراپه کاریکی به دبهخت ، خه لکسی
وه چهی شاده من و شاده میش له گل دروست بووه !

دیسان پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم لہو بارہ وہ فہرموویہ تی :
(اَسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَإِنْ أَمْرٌ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ كَانَ رَأْسُهُ زَبِيبَةً)
رواہ البخاری . واتہ :

گوئی پایہ لئو فہرمانبہری بکن ، شہگر کویلہیہ کی - پرہشی -
حہبہ شہیشتان لہسر کرایہ سرۆک و فہرمانرہوا ، کہ سہری وہکو
میوژی وابو :

بہ لئو سہرچا وہی ہاتنہدی و دروست بوونی ہمموو مرۆفایہ تسی
دایک و بابیکن ، ہمموویان لہ شادہ من و شہویش لہ گلہ ، کہ واتہ
ہیج مرۆفیک ناتوانی لانی ٹیمتیارو زیدہیی لی بدات بہسہر غہیری
خوی دا ، شہم یاسایہ شلہ نیمچہ رستہی (من ذکر وانشسی)
فامرایہ وہ .

۴- چوارہمین یاسای نیو شہم ٹایہ تہ بہ پیٹ وپیژہ شہوہیہ کسہ
مرۆفایہ تی بہ پیی ویستی خوی بالادہست کراوہ بہ چہند تیہرہو
نہتہوہیہک .

شہم یاسایہ شلہ رستہی : (وجعلناکم شعوبا وقبائل) وہردہ گیری .
شہم بہ شہی شہم ٹایہ تہ شلہ ہمموو بہ شہکانی دیکہی زیاتہ
وہلامی شہو پرسیارانہ دہداتہ وہ کہ لہسر مہسہلہی نہتہوایہ تسی
ہلڈہستن ، کہ واتہ : حہوچی بہ توژیژینہوہو تیوہ رمانیکی زیاتہ
دہکات .

پیش ہمموو شتیک پیوہستہ چہمک و مانای بیژہ (لفظ) ہکانسی
بزنانین :

- ۱- بیژہی (جعل) بہ پینچ مانایان دیت :
- آ- بہ مانای (صار) و (طَفِقَ) ، وہک : (جَعَلَ مُحَمَّدٌ يَنْشُدُ الشُّعْرَ) .
- ب- بہ مانای (اَوْجَدَ) و (خَلَقَ) ، وہک : (وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ) .
- ج- بہ مانای پدیداکردنی شتیک لہ شتیک دی ، وہک : (وَجَعَلَ

لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا) .

د- به مانای گۆرپینی شتیك له بارێكهوه بوو بارێكى دیکه ، وهك :
(وجعلناكم شعوبا وقبائل لتعارفوا) .

ه- به مانای حوكم كردن به شتیك لهسهر شتیك ، وهك : (ويجعلون
لِلْعِیْنَاتِ) .

دیاره شهوهی كه (جعل) لێره دا دهلالهتی لهسهر دهكات مانای
چواره میانه ، چونكه خوای بهرز دواى شهوهی مروۆفی له دایك و بابێك
خولقاند ، كردی به چهند تیره و نهتهوهیهك ، واته له حالێكهوه
گۆری بوو حالێكى دیکه .

۲- بێژهی (شعب) یانێ : تیرهیهکی بیلابووهوه و پهل هاویشتوو ،
(الْقَبِيلَةُ الْمُتَشَعَّبَةُ) . (۱)

دیاره كه (شعوب) یان گۆی (شعب) ه .

۳- بێژهی (قبیله) ش واته : كۆمهله خهلكی كۆنوووه كه هاموشوی
یهكدی دهكن . (جَمَاعَةٌ مُّجْتَمِعَةٌ یُقْبِلُ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ) .
ههڵبهته (قبائل) یان گۆی (قبیله) به . (۲)

ئێستا كه چهك و مه بهستی یهك یهكی وشهكانی ئهم پرستهیه مان
تویژی بهوه ، با ناوی خوای لێ بهیئین و بن ئاوێك له ده ریا
قووله پر له گه وههرو مرواری یهكه ی دا لێ بدهین :

له بهر تیشکی تویژینهوهی یهك یهكی وشهكانی ئهم پرستهیه
قورئانییه دا ده توانین به راشكاوی بلیین :

(۱) محمدر فیرید وجدی له (دائرة معارف القرن العشرين) دا ده لیت :
(الشعب مجموع قبائل الأمة الواحدة) واته : گهل کۆی تیره و
هۆزه کانی نهتهوهیهكه . سهیری بهرگی (۵) لاپه ره (۳۸۹) بکه .
(۲) مانای هه موو شهو و شانهم له کشایی (معجم مفردات الفساظ
القرآن) نووسراوی (راغب الاصفهانی) وه رگرتوه .

بهائی ههركام له نيشتمان و زمان شتيكي ههتمي و پيوستن بسو
بهگل حسيبكراني گهل ، خاك و شاو تاكو بزيوي تييدا پهيدا بگه نو
تييدا بجه وينه وه ، زمانيش تاكو پتي له يه كدي حالي بن ، جـا
هـلـيـره دا لووت و بزووت له شهـنـجـا مـيـكي فره بايـــــــــــــــــــــه خدار
هه لده نگووين :

واته: خوی به خشنده له حاله تی نیرو می یه که وه شینسانی گوری بو
 حاله تی دایهش بوون به سهز چندان گهل و تیره دا .

بو وینه گهلی کورد پیویسته له نیشتمانی خۆی دا-که کوردستانه -
نیشته جی بیو به زمانی خۆی بدووی و پارێزگاری له هه موو ئه -

خه سله ته نه ته وه بی یانه ی دیکه ی بکات که به دشارن له پیکه پیکانی
نه ته وه یه ک داو بیچم و که سایه تی به کی سر به خوی پی ده به خشن .
جا مادام هاتنه دی تیره و نه ته وه کان به ویستی خوا بووبی و
تیره و نه ته وه کانیش به پی هه بوونی خه سله ته پیکه پیکه ره کان ، له
خاک و ناو و پهنگ و زمان و بهریت و خو و شه ده ب و که له پوورو .
هتد مه حاله .

که واته : هه رکه سیک به وئی به کیک له خه سله ته تایه تی به کانسی
نه ته وه یه ک به ووتی پی ، مانای وایه ، ویستویه تی بیته جی ی
مه ترسی بو تیدا چوونی نه ته وه یه ک ، چونکه هه بوونی نه ته وه به بی
پیکه پیکه ره به ره تی به کانسی له خه یال پلاوی به ده ر نیه .
هه رکه سیکیش به وئی نه ته وه یه ک به ووتی پی شه ده دژ به ویستی
خوا ی کار به جی هه نگاوی ناوه ، هه رکه سیکیش رقه به رایه تی و
دوژمنایه تی له گه ل خوا دا بکات ریسوای ده کا و پشته ده شکینی و وه ک
شه و بزنه گیل و نه فامه ی لی به سه ردی که له گه ل گاشه به ردیکسی
زل دا شه ره قوچی ده کات ۱۱

لیره دا شه و براده ره که پر سياره کی کردبوو گوتی :
کا که گیان به راستی شه مه سه لیه زور گرنگ و بایه خ داره ،
تکایه زیاتر بومان پروون بکه وه .
گوتم : به لی به چاوان ، جا مادام وایه با له چند خالیک دا شه و
مه به ستانه را بکه یه نین که بیشتر به کورتی با سکران :

یه که م : رای ئیسلام سه باره ت خوشویستنی گه ل و نیشتمان :
هه لیه ته گومان له وه ی دا نیه که ئیسلام به گویره ی سروشتی
ئینسان نیراوه ، واته : بویه نیراوه که گشت داخوازی به کانسی
سروشتی ساغی مروق جی به جی بکا و هه موو غه ریزه کانی تیر بکات و ،

وهلامی هه موو پرسپاره کانی بداته وه . (۱)

جا شستا یا رامینین ؛ شایا خوشه ویستی گهل و نیشتمان
غهریزه و داخوازی یه کی ره سه نی سروشتی ئینسانه ، یان نا ؟
هه لیه ته شه گهر غهریزه و داخوازی یه کی ره سه نی سروشتی بیست ،
پوویسته ئیسلام نه که ههر دژایه تی نه کات به لکو پیشوازیشی
لی بکات و به گهرمیش به خیره اتنی بکات ، به لام شه گهر غهریزه یه کی
ره سه ن و داخوازی یه کی سروشتی نه بیست ، دیاره ئیسلام دانسووی
له گهلێ دا ناکولن و پیکه وه هه لئا که ن .

بو سه لماندنی ره سه نایه تی غهریزه ی خوشه ویستی گهل و نیشتمانیش
له سروشتی ئینسان دا پشکنین و گهرانیکی زوorman گهره ک نیسه و
ههریه کیکمان - شه گهر له خو ی نه گوړی - ههستی پی ده کات .
به تایه تیش شه و ههستی پی کردنه له کاتیک دا زیاتر ده بیسته
شتیکی دیارو بهرچا و که ئینسان له گهل و نیشتمان هه کسه ی دوور
ده که ویته وه و بو یان تامه زرو ده بیست .

کێ هیه ههستی به هه لکپرووزان و بو سو ی دل و دهروونی نه کردنی
له کاتیک دا شواره بووه و له خاک و ئاوو مه نزلگای خو ی و خهزم و
که سه و خوشه ویستانی وه دوور که وتوه ؟

یان کێ هیه که له زیانی شواره یی و دووره ولاتی دا له ده می

(۱) خوی به خشنده له و باره وه ره ره موویه تی: (فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ
حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ
اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) الروم / ۳۰ .
واته : رووی خو ت رابگره بهرانبهر به شایینی راست و ته واه و
- و پییه وه بابه ند به - و خو تی بو به کلا بکه وه ، شه و شایین و
بهرنامه خوایی به ی که به پیی شه و سروشته ناردوویه تی که خه لکی
له سه ر خولقاندوه ، شه و سروشته ش گوړانی به سه ردا نایه ت چونکه
ده ستکردی خوایه ، شه و شایین و بهرنامه به ش تاقه شایینی و
به پیره و یکی راست و ته واه و به لام زوړ به ی خه لکی نازانن .

دیتنی ها و زمان و ها و نیشتمانی به کی دا دلی نه شکوی و له خوشیان
که شکهی نه گری ۱۴

هه لیه ته لیره دا قسم له گه ل بابا به کی نار په سن و بی نمسه ک و
بی هست و نه ست و دل مردوو نیو، به ریزه پان (شواذ) یسش
یا سا هه لئا وه شینه وه .

به لئی نیشتمان له به رچاوی مروق دلگیرو خوشه ویسته ، هه ر بویه ش
پیغه مبه ری پیغه و امان صلی الله علیه وسلم فهرموویه تی :
(إِنَّ أَحَدًا جَبَلٌ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ) رواه الشيخان عن انس . (۱)

واته : فوجود شاخیکه خوشی ده و بین و خوشمان ده وی .
دیسان فهرموویه تی : (اللَّهُمَّ حَبِّبْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ كَحَبِّبْنَا مَكَّةَ أَوْ
أَشَدُّ ...) رواه الشيخان عن عائشة رضي الله عنها . (۲)

واته : شای خوا به ! شاری مه دینه مان له لا خوشه ویست بکسه وه ک
خوشه ویستیمان بو شاری مه ککه یان ریا تریش .

.. هه روه ها له فهرما یشتیکی دیکه دا سه باره ت به شاری مه ککه
فهرموویه تی : (مَا أَطْبَقُ مِنْ بَلَدٍ وَأَحَبُّ إِلَيَّ ، وَلَوْلَا أَنَّ قَوْمِي
أَخْرَجُونِي فِيكَ مَا سَكَنْتُ غَيْرَكَ) (۳) رواه الترمذی عن ابن عباس .

واته : چهند فیشتمانیکی خوشی وه چهنده م له لا خوشه ویستی !!
وه شه گه ر که له کم له تو وه ده ریان نه نابام بیجکه له تو له هیچ
جی به کی تر دانه نه شتم !!

دیاره ها وه له به ریزه کانی پیغه مبه ریش صلی الله علیه وسلم
که چاکترین و راست ترین نمونه ی جی به جی کردن (تطبیق) ی راست و
دروستی رپبازی پیغه مبه ر بوو ون ، سه باره ت به و هست و نه ستسه

(۱) بروانه (تاج الأصول) ج ۲ ص ۱۸۷ .

(۲) هه مان سه رچا وه ی پیشو و لایره (۱۸۶) .

(۳) هه مان سه رچا وه ی پیشو و لایره (۱۷۳) .

ساده و سروشتییهی که ناومان لیتا " سۆزی نهته وایه تی " هەر هه مان
هه لویستی پیغه بهریان هه یوه، بۆ وینه :

ده گێڕنه وه (۱) که (بیلالی هه به شهیی) خوا لیتی رازی یی پاش
کوچکردنی بۆ شاری مه دینه نه خوش ده که وی و، هه ست و نه ست و سۆزی
کولی گهرم و به تینی نیو دهروونی سه باره ت به شاری مه که له
چهند دیڤه شیعه ده دا ده رده بری :

أَلَا لَيْتَ شَعْرِي هَلْ أَبِيتَ لَيْلًا
بَفَحٍّ وَهَوْلِي إِذْخَرْتُ وَجَلِي

وَهَلْ أُرَدُّكَ يَوْمًا مِثْلَ مَا
وَهَلْ يَبْدُونَ لِي شَامَةً وَطَفِي

واته :

شهری خۆزگه زانییام داخوا ری ده که وی هیچ شه وان له (فح)
- که ناوی شوینیکه - به مینه وه ، له حالیکه دا که (اذخر) و (جلیل) م
له ده وه بن !

وه ئایا هیچ پڕۆژان ده چمه وه سه ر ئاوی (مجنه) ؟ وه ئایا
جاریکی دی (شامه) و (طفیل) م لی وه ده رده که ون ؟ (۲)
دوو باره پیغه بهر صلی الله علیه وسلم فه رموویه تی :
(خَيْرُكُمْ الْمَدَافِعُ عَنْ عَشِيرَتِهِ مَا لَمْ يَأْتُمْ) رواه ابوداود
سراقه بن مالک ، واته :

چاکترینان شه و که سه یه که بهرگری له تیره و که له که ی ده کات ،

(۱) بهروانه (مجموعه رسائل الامام الشهيد حسن البنا) ص ۱۲ ، ۱۸
وه بهروانه (اسلام و ناسیونالیزم) ابو الاعلی المودودی / ص ۴۷

(۲) (فح و مجنه و شامه و طفیل) ناوی چهند شوینیکن له ناوچه ی
مه کهه ، (اذخر و جلیل) یش دوو جوړه گیان .

به‌لام به‌مرچیک تووشی تاوان و سه‌ریچی نه‌بیت . (واته : به‌مرچیک
شه و له‌سه‌رکردنه‌وه و به‌رگری لئی کردنه به‌گویره‌ی به‌رنامه‌ی خـــــــوا
بیت و له‌چوارچیه‌ی وی نه‌چیتنه‌دری) .

فایستاکه بۆمان پروون بۆوه خۆشه‌یستی گهل و نیشتمـــــــان
خه‌سه‌تیککی سروشتی یه‌ له‌ مروقی داو غه‌ریزه‌یه‌که‌و به‌شیکه لـــــــه
پیکه‌ینه‌ره‌کانی فینسان ، ده‌توانین به‌ راشکاوی بلین :
فیسلامه‌تی نه‌ک هه‌ر دزایه‌تی و ناکۆکی له‌گه‌لی نیه ، به‌لکو فه‌رمانیه‌ی
پێ ده‌کات ، هه‌روه‌ک چۆن دزایه‌تی له‌گه‌ل غه‌ریزه‌ی جینه‌ی دا نیه‌و ،
زیادله‌وه‌ش تیرکردن و به‌ده‌نگه‌وه‌چوونی به‌ چاکه‌و خواپه‌رستی داده‌نی ،
وه‌ک پێغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم فه‌رموویه‌تی : (... و فـــــی
بُضْعِ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ ، قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آيَاتِي
أَحَدُنَا شَهْوَتُهُ وَيَكُونُ لَهَا أَجْرٌ ؟ قَالَ أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي حَرَامٍ
أَكَانَ عَلَيْهِ وِزْرٌ ، فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ كَانَ لَهُ أَجْرٌ) رواه
مسلم .
واته :

له‌ سه‌رچیی (١) کردنی یه‌کیکتان دا پاداشت هه‌یه ، گوتمان : شه‌ی
پێغه‌مبه‌ری خوا صلی الله علیه وسلم ئایا یه‌کیک له‌ ئیـــــــمه
شاره‌زووی چی‌به‌چی ده‌کا و پاداشتیه‌ی هه‌یه ؟ گوتم : ئایا شه‌گه‌ر
شه‌و شاره‌زووه‌ی خۆی له‌ چی‌به‌کی هه‌رام دا چی‌به‌چی کردبا تاوانی
له‌سه‌ر نه‌ده‌بوو ؟ هه‌ر ئاواش شه‌گه‌ر شاره‌زووه‌که‌ی له‌گه‌ل هه‌لالی
خۆی چی‌به‌چی بکات پاداشتی چاکی هه‌یه .
به‌لام لیڤه‌دا مه‌سه‌له‌یه‌ک هه‌یه پێویسته‌ نیکایه‌کی پێدا بخشینین :
ره‌نگه‌ هه‌ندیک‌که‌سی که‌له‌ وشک و زیاده‌ره‌و بلین :

(١) سه‌رچیی کردن کینا یه‌یه بۆ جووت‌بوونی پیاو له‌گه‌ل
هاوسه‌ری دا .

چۆن بۆت هديه (خۆشه ويستی گهل و نيشتمان) به فهریزه په کسى
 ره سمن و شتيکی سروشتی و په وا دا بنی : مه گهر بی ښاگای لسه و
 فرمايشته ی پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم که ده فرمووی :
 (لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَى إِلَى عَصِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ قَاتَلَ عَلَى عَصِيَّةٍ،
 وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَلَى عَصِيَّةٍ) رواه ابوداود و عن جبير بن مطعم (۱)
 واته : هه رکه سيک بانگه وازی بو ده مارگيری بکات له ښيغه نيه ،
 وه هه رکه سيک له سهر ده مارگيری بجهنگي له ښيغه نيه ، وه هه رکه سيک
 له سهر ده مارگيری بمری له ښيغه نيه ۱۱۴
 له وه لآم دا ده لښين : با ، زور چاک له م فرمايشته ښاگادارين ،
 به لآم ښم فرمايشته نا کوکی و دزايه تی نيه له گهل شه و مبه سته دا
 که ښيغه لښی ده دوښين ، چونکه خۆشه ويستی گهل و نيشتمان له گهل
 ده مارگيری دا ليک جوښين ، هه لښته پيغه مبه ريش صلى الله عليه
 وسلم ښم فرمايشته دز به ده مارگيری (تعصب) فرمووه ، نه که
 دز به خۆشه ويستی گهل و نيشتمان ، ښيغاش بو پروونکردنه وه ی
 مبه ست دوو خالان ده خهينه پروو - واته بو سه لماندنې هه بوونښی
 جيا وازی له نيوان ده مارگيری و خۆشه ويستی گهل و نيشتمان دا - :
 ۱- که چې وا ښيله ی کوری شه سقمع ده لښي : (سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ : قُلْتُ : يَا
 رَسُولَ اللَّهِ، مَا الْعَصِيَّةُ ؟ قَالَ : أَنْ تَعُنِينَ قَوْمَكَ عَلَى الظُّلْمِ) (۲)
 رواه ابوداود . واته :
 له بابم بيست ده يگوت : به پيغه مبه رم گوت : شه ی پيغه مبه ری خوا
 صلى الله عليه وسلم ده مارگيری (عصيه) چې په ۱۴۴ فرمووی : شه وه په
 که له سهر نا هق پشتگيری که له که ت به کی .

(۱) بېروانه (فيض القدير) ج ۵ ص ۳۸۶ ، ژماره : ۸۶۸۳ .

وه بېروانه (سنن أبي داود) ج ۲ ص ۶۲۵ .

(۲) بېروانه (سنن أبي داود) ج ۲ ص ۶۲۵ .

به لئی خوشبوستنی گهل و نیشتمان شه گهل به شیوه یه کی هه لسه و
 ناته وای بی، ده بیته نه ته وه به رستی (ناسپوئالیزم) و ده مارگیری ،
 به لام شه گهل به شیوه یه کی میانه پره وانه و راست بی، شه وه نهک هیه
 خراپ نیه به لکو به یه کیک له خه سلته باشه کانی ئینسانی مسولما
 ده ژمیرری ، وهک پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم فهرموویه تی :
 (خَيْرُكُمْ الْمَدَافِعُ عَنْ عَشِيرَتِهِ مَا لَمْ يَأْتُمْ) رواه ابوداود . (۱)

دیسان ده رباره ی ده مارگیری و نه ته وه به رستی، رابه رمان
 فهرموویه تی : (مِنْ نَصْرَ قَوْمِهِ عَلَى غَيْرِ الْحَقِّ ، فَهُوَ كَالْبَعِيرِ الَّذِي
 رَدِّيْ فَهُوَ يَنْزِعُ بِذَنْبِهِ) رواه ابوداود . (۲)

واته : هه رکه سیک له سه ر ناهه ق پشتگیری گهل که یه بکات ، شه وه وهک
 شه و خوشتره وایه که که وتوته چالیکه وه و به کلکی ده ری دینه وه
 جا ئیستا که زانیان چۆن له روانگی ئیسلامه وه جیلا وازی
 نیوان خوشبوستنی گهل و نیشتمان و گهل و تیره به رستی و ده مارگیری
 کراوه ، (۳) با توژیک له ده لاقه ی عه قلیشه وه له م مه سه له یه
 وردینه وه و خالی دووه میس به خینه روو :

-
- (۱) پروانه (سنن ابی داود) ج ۲ ص ۶۲۵ .
 (۲) پروانه (سنن ابی داود) ج ۲ ص ۶۲۴ .
 (۳) پوخته ی قسان شه وه یه که (عصبیه) که زانیان به (پشتگیری
 کردنی تیره و گهل له سه ر ناهه ق) لیکیان داوه ته وه و ئیمهش له
 زمانی کوردی دا (ده مارگیری) مان له به رانه ردا روئا وه ، به
 پیشه ی سه رده می نه فامی و به هه لویت و رهفتاریکی بی شه رمی
 له قه لاهم ده دری ، (۱) چونکه بنچینه ی شه و خه سلته پیسه بریتیه
 وه لانانی ته رازووی خوا و پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم به
 هه لسه و که وت کردن و ، دانانی ته رازوویکی دیکه ی لاتهل .
 به لئی ، مسولمان :

تیره و گهل و نیشتمانی خوی خوش ده وی ، به لام نایان به رستی ،
 خوشی ده وی به لام خوشه ویستی وان وای لئی ناکات بیانکاته
 ته رازووی هه لسه و که وت و جوړو چۆنیته ی به یوه ندی یه کانی له گهل

۲- هرچنده گهل و تيره پهرستيش هدر له غريزه ي خوشه ويستى
 گهل و نيشتمانه وه پيدا ده بئى، به لام شه نايسته به لگه له سر
 شه كه حوكمى هدر دووكيان وه كه يه ك بئى، ئايا شه كه سه ي كه
 له رڼى زينا و داوڼ پيسى يه وه غريزه ي جينسى خوى تير ده كات
 وه كه شه كه سه وايه كه له رڼى يه كى هلال و زه لاله وه تيرى ده كات ؟
 دياره نه، به لام خو هدر دووكيشيان هدر له سر غريزه ي
 جينسى يه وه هه لده ستن !!

ده جا هه رام كردنى سوزى نه ته وا يه تى - له سنوورى خووى دا -
 له بهر شه وه ي هه نديك جاران سهر ده كي شئى بو پر كه زه رستى و خاك و
 ئاو پهرستى، راست وه كه به هه رام حسيب كردنى زن هه ناني شه رعى و
 هه لاله - كه برى تبه له تير كردنى غريزه ي جينسى له رڼى سروشتى
 خو يه وه - چونكه هه نديك جاران ديار ده ي زينا و داوڼ پيسى
 به هووى شه و غريزه يه وه سر هه لده دات !!
 ئيستا كه زانرا هه لوڼستى ئيسلام سه باره ت به سه له سه ي
 خوشه ويستى گهل و نيشتمان چونه، با بچينه سه رو كارى سه له يه كى
 ديكه :

.....
 خه لك دا

شه سه له لايه كه وه له لايه كى ديكه شه وه هه چ كاتيك شانازى به
 تيره و نه شه وه ره چه له كى يه وه ناكات و خوى پتوه هه لئا كي شئى ،
 (ابى عقبه) شه كه كا براهه كى فارس بو وه يه كيگ بو وه له ها وه لاني
 پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم، ده فهر موئى : له گهل پيغه مبه ر صلى
 الله عليه وسلم له جهنگى شوحد دا ئاماده بووم، زه بريكم له
 كا براهه كه به ت پهرسته كان دا و گوتم : بيگه له ده ستم و منيش
 كورڼكى فارس ! پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم ئاوري ليدا مه وه و
 فهر موئى : ده بوو گوته بات : بيگه له ده ستم و منيش كورڼكى
 شه نصار پيم !! (۲)

(۱) پروانه (فيض القدير) ج ۵ ص ۳۸۶ .
 (۲) پروانه (سنن ابى داوود) ج ۲ ص ۶۲۵ .

دووهم: رای ئیسلام سه بارهت به نابو دهستوورو خو و نه ریتسه
نه ته وایه تی به کان :

له م باره وه هه لۆیستی ئیسلام ئا وایه :
هه رچی له گه ل یه کێک له به ندو یاسا کانی ئیسلام دا دزایه تی نه بێ،
- شه وهت له یاد بێ که گوتمان ئیسلام به پێی سروشتی ساغی مـرۆق
دا نرا وه - شه وه ئیسلامه تی به شتێکی ره وا و ماقوولی ده زانی و،
به پێچه وانه وه هه رچی دز به یه کێک له یاسا و ده ستووره کانی ئیسلام
بێت شه وه له ته رازووی به رنامه ی خوا دا بێ کێش و سه نگه .
بو وینه :

جل و به رگی کوردی ره سه ن (۱) چ پیا وانه و چ ژانه ، شتێکـ
له بار و گونجا وه له گه ل یاسا کانی ئیسلام دا و، ئیسلام له وه ی هه رگه رێ
که له فه وتا نه دنی ناخه فتی، بگه ره مانه وه ی به پێویستیش ده زانی،
به لام عاده تێکی پووچی وه ک ره ش به لک - که له و بر وایه شه دا
نیم نه ریتێکی ره سه نی نه ته وه یی گه لی کورد بێ - ئیسلام دزایه تی
ده کات و پێی نا رازی یه .

سێ یه م: سه بارهت به زمان و شه ده ب و که له پووریش رای ئیسلام
ئا وایه :

له ده می وه رگرتنی یاسای چواره م دا - که هه تا ئیستاش هـهـر

(۱) بۆیه ده لێین (ره سه ن) چونکه ئیستا - هه یفی - له شه نجا می
لا سا کردنه وه ی کوێرانه ی مسولمانه کان ۱۱ جوړه جل و به رگێکـ
به نا و کوردانه ی نا ره سه ن و بێ شه رمانه ی ئا فره تا ن په یدا بووه ،
که هه یجی وای له جل و به رگه بێ شه رمانه کە ی رۆژه لاتـی و
رۆژئا وایی یه ئا زه ل سه ته کان که متر نیه !!

خەریکی شیکردنەوهی ئەو یاسایەیین - گوتمان : مەروفاوەتی بەپێسی
وێستی خوا دابەش بوووە بۆ چەند گەل و تیرەبەک ، دواپێش
پروونمان کردەوه کە هەبوونی نیشتمان و زمانێکی سەر بەخۆ شتیکی
پێویست و حەتمیە بۆ بە نەتەوه حسیب کرانی هەر گەل و
نەتەوه بەک ، مادام وابێت زمانی هەر گەلێک - جا بە هەر شیوەیە ک
پەیدا بووبێ - بە وێست و خواستی خۆی پەروەردگار هاتۆتەدی .

تەنانەت خۆی زانا لە سووپرەتی (الروم) دا فرموویەتی :
(وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافَ السِّنِّ وَالْوَسْمِ
ان في ذلك لآيات للعالمين) / ۲۱ . واتە :

وێ لە نیشانەکانی - گەورەیی خوا - دروست کرانی ئاسمانەکان و
زەوی و جیاوازی زمان و ڕەنگتانە ، بەراستی لەویدا نیشانە
بەلگەی زۆر هەن - لەسەر هەبوونی خوا - بۆ زانایان .

لێرهەدا دەبینین خۆی کار بەجێ جیاوازی ڕەنگ و زمانی نەتەوهو
گەلەکانی کردۆتە نیشانەو بەلگەی هەبوونی خۆی .

ئەمە لەلایەکەوه ، لەلایەکی دیکەشەوه ، ئایا بابایەکی مەسولمانی
کورد کە بیهوێت بەرنامەی خوا بۆ گەلەکی پروون بکاتەوه ، بەبێ
شارەزاییو بەڵەدی لە زمان و ئەدەبی کوردی دا دەتوانێت داری
لەسەر بەردی دا بنێ ؟

کەواتە :

لەراستی دا خزمەت کردن بە ئەدەب و زمانی هەر نەتەوهیەک
بەجێپێنانی یەکیکە لە یاساکانی ئیسلام ، مادام ئەو ئەدەب و زمانە
بەکاربەهێنری بۆ پروونکردنەوهو خستەپرووی ئیسلام ، یان هە
زانباری یەک کە سوودمەند بوونی گەلی تێدا بێ .

کەواتە : پوختە قسان ئەوەیە کە ئیسلام دژی هیچ جوړە زمان و
ئەدەبێک نیە ، چونکە وەک گوتمان : ئەو زمانانە بەپێی وێستی

خودا هاتوندهی وه به لگهن له سه ره بوونی خوا ، و پرای شهسه
زمان و شهه بی هه ره گه لیک ده گونجی به کار به پیری بو رووگرده وهی
پربازی شیسلا و هه ره زانیاری به کی سوو دبه خش ،

جا به پیری یاسای : (مَا لَیْسَ الْوَاجِبُ اِلَّا بِهْ وَاجِبٌ) واته :

شه و شهی که فره زیک په کی له سه ره بکه وی شهویش پیویسته ، ده توانین
بلیین ؛ خزمهت کردن به شهه به و زمان له روانگی شیسلا وه
پیویسته ، چونکه زمان و شهه بیکی ریک و پیک و ته و او ، به بی
مشور لی خواردن نایه دهی و به بی زمان و شهه بیکی ته و اویش
ناتوانین خزمهت به شیسلا بکهین و به چاکی پرای بگهیه نیسن ،
هه شهه راگهیه نرانی شیسلا میش پیویسته ، که واته :

هیانه دهی زمان و شهه بیکی ره سه و ته و او له نیو شه لیک دا
پیویسته ، (۱) به لام لیته دا تی بینی به که هیه ناگونجی فره اموش
بکری ؛ ئیمه که ده لیین ؛ هه ول دان بو هیانه دهی شهه به و زمانیکی
ته و او ره سه له نیو هه ره گه لیک دا پیویسته ، نای شه وه
له بیر بچی که مه بهستی ئیمه له شهه بی ره سه شه و شهه بهیه که
له گه یاسا کانی به رنامه ی خوادا دژایه تی نیه ، شه و شهه به شه
که له گه له پیره و و شهه ی خوایی دا نا کوکی نیه ، ده توانین به
کورتنی بلیین ؛ شهه به که ده بیته پالنه ری مروق به ره و چا که و
خیر خوایی و خزمهت کردنی خه لک ، که واته ؛ هه ره شهه به یک به

(۱) شایانی با سه که گرنگترین هوی به چیمای ی گه لی کورد له
بواری رو شنبیری شیسلا می دا له گه له شیسلا می په کانی دیکه ،
نه بوونی قه واره و کیانیکی سه ره به خو و نیشتمانیکی شه و
زمانیکی به کگرتوویه ، به لی له شهه جانی شه هویانه دا هه ره چنده
زانی و گه له نو سه ری زور زه برده ست و بلیمه تمان تی شه و
هه لکه و تون ، به لام نه بیان توانیوه به زمانی نه ته وه که
خوبان بنووسن و گه له که بیان به زمانی خوبان له به رنامه ی خوا
حالی بکه ن ، به شتیش به دهستی خوت نه بخورینی خرووی ناشکی !!

بچه‌وانه‌ی شه‌مه‌وه بیټ شه‌وه شه‌ده‌بیکی ناپره‌سهن و ناشهرعی بیه ،
چوکه له‌گه‌ل به‌رنامه‌ی خوا‌دا درایه‌تی هه‌یه .

(لیره‌دا بریک بێ ده‌نگ بووم و ژووره‌که‌مان بێ هه‌ست و خوسه‌ست
بوو، به‌لام ده‌نگی یه‌کیک له‌ دانیشه‌تووان خاموشی ژووره‌که‌سه‌ی
په‌وانده‌وه‌و گوتی :)

شهری پیم وایی ته‌فسیری شایه‌ته‌که‌ بریکی ماوه !
گوتم: به‌لێ، شه‌وه گوتم پشوویکی بده‌م و به‌شزانم داخه‌سوا وه‌په‌ره‌و
بێ تاقه‌ت نه‌بوون !

گوتی : کاکه‌ وه‌په‌ره‌بوونی چی ! به‌ قه‌راری پیاوان شه‌من به‌ش بیه
حالی خۆم شه‌گه‌ر هه‌تا به‌یانی دابینه‌شم وه‌په‌ره‌ز نابم .

(هه‌جا دانیشه‌تووانی دیکه‌ش یه‌که‌ده‌نگ گوتیان :)

کاکه‌ گیان وه‌په‌ره‌بوونی چی ! شیمه‌ له‌میژ ساله‌ شه‌و گه‌رفه‌ت و گه‌ری
کوێرانه‌مان له‌سه‌ر دل کو‌بوونه‌ته‌وه‌و له‌ ده‌رفه‌ت و هه‌لیکی شه‌سا‌وا
ده‌گه‌را‌ین که‌ یه‌که‌یک هه‌بیته‌یتوانی به‌خیرا خوی بۆمان بکاته‌وه‌ .
گوتم: مادام وایی زۆر چاکه‌ ، با بجینه‌وه‌ سه‌ر تو‌په‌زینه‌وه‌وه‌و
لیکدانه‌وه‌ی پاشما‌وه‌ی شایه‌ته‌که‌ .

۵ - پینجه‌مین یاسا که‌ له‌م شایه‌ته‌ پیره‌وزه‌دا دیته‌به‌رچا‌و ، شه‌وه‌یه
که‌ دابه‌ش بوونی مرۆفایه‌تی به‌سه‌ر چه‌ند تیره‌و گه‌لیک دا ، به‌ه
مه‌به‌ستی په‌یداکردنی هۆگری و ته‌بایی و خۆشه‌ویستی به‌ له‌سه‌
له‌نیوانیان دا ، ته‌که‌ پق و قین و دوو به‌ره‌کی و دوژمنایه‌تی ، شه‌م

پیا ساییه ش له و شهی (لَتَعَارَفُوا) ده سنگگیر ده بیټ .

به لئی عیسلام ده لئی نابیی جودایی تیره و هوژو گه له کان ، ببیتسه
هوژی ناکوکی و تیگ هه لپرژان و ویک هه لئه کردن و پیگه وه مه دار
نه کردنیان ، شجا ئه لیره شدا پیو یسته راستی یهک رابگه یه نسرئ و
ته ئکیدئ له سه ر بکری :

ئىسلام ھەر ھېندە خوشەويستى و سۆزى نەتەوايەتى بە غەريزە يەكسى
 پەسەن و شتيكى سروشتى و پەوا لەقەلەم دەدات ، كە لىقە رى ي
 (تعارف) دا نابىتە بەرچ و تانە ، بەلام كاتىك شە و سۆزە
 نەتەويى يە رى لە برايدەتى و يەكتر ناسين دەگرى و ، دەبىتە ماكى
 ناكۆكى و دووبەرەكى و لىقەلەم دەدات ، غەو شە و دەمەسى
 ھەلوئىستى ناوبرا و نەك ھەر بە شتيكى شەرعى و پەوا دانانى ، بەلكو
 بە كوانىك و خوركە يەكى ترسناكى دادەنيت ، ئەمەش سنوورى نىوان
 نەتەوايەتى ئىسلامى و نەتەوايەتى ئىسلامى و نەفامى يە .

ئەيسلام پرى له هېچ ئىنسانىك ناگرى كه گهل و نىشتمانە كهى خوى
خوش بوى و پىي هەلابلى، چونكه ئەيسلام دەزانى كه سۆزى مـرـوـق
سەبارەت بە گهل و نىشتمانى شتىكى پەسەنە له سروشتى دا، بەلام
بە دوو مەرجى گرنگ :

٢- خوشه‌ویستی یه‌که له ئەندازەی ماقوولێ خۆی دەر نه‌چێ و له‌سه‌ر
حیسابی لایه‌نه‌کانی دیکه‌ نه‌بێت ، ساده‌تر بلیین :

گه‌ل و خاک و تاوه‌ک‌ه‌ی نه‌کاته بت و سه‌نه‌م و له‌باتی خـاـوا
نه‌پیه‌رستی.

ب۔ له و خوشه ویستی و سۆزه ی له مپه رو چه په ریک دروست نه پکات که
ببیته هو ی گو شه گیر کردن و دا برانی که له که ی له کو مه لگی ای
به رفرا وانی مرو قایه تی، به واتایه کی دیکه : نابیی ســـــوۆزی
نه ته وایه تی وای لی بکات به س خوی بیته به رچا وو که سی دی به بیردا

نمیت و، له قاوغو قهپیلکی نه تهوهیی خۆی دا خۆی کوشمه لیه
بکا و، ههست به بوونی کهسی دیکه نه کات، یان شهگه ر ههستیشی
پێ بکات به کهم و کورت و ناتهماوی حسێب کات. (۱)

(۱) ده توانین بلیین مهسه لهی خوشویستنی گهل و نیشتیمانیش وهک زور مهسه لهی دیکه پینج حوکه شه رعای یه کان (الأحكام الشرعیة الخمسة) ی بوسه ردا ده چه سین :

چونکہ لہ حالیکہ دا خویشیستنی گہل و نیشتمان و بہرگہری
لئی کردنیان مہرجو پیویست بی بو شتیکی فہرزو پیویست وہک
بہ پیوہ بردنی بہرنامی خوا، تہوہ پیویست (فرض) دہبی، چونکہ
(مالایتم الواجب الا بہ فهو واجب) .

وه له حالیکدا که بهر یوه بردن و هیڼانه دی سوننه تیک په کسې
له سر څو شویستن و پاراستنی گڼل و نیشتمان بکه وې ، بو وینسه
کابرا بو یه گڼل و نیشتمان نه کسې څوې خوش بو یین چونکه پیڅه مېر
صلي الله عليه وسلم وای کړدوه ، شه وه ده چیته قالبی سوننه ت
(مندوب) ه وه .

بەلام ئەگەر هیچ ھۆكۈمىكى پېرېستيان سۈننەت پەيۋەندى بىسە و
جۆشۈپىستىنە وە نەبىي ئەو ھەر لەسەر ئەسلى خوي كە (اباحە) بىسە
دە مېنىيەنە وە ، چونكە (الأصل في الأشياء الإباحة) .

بەلام ئەگەر ھاتو خۆشەويىستى يەكە سەرى كېيىش بۇ شىئىكى ناپەسند
(مىكرۆ) ، ۋەك يەچاكىز دانانى گەلەكەي و ئىمىتياز پىي دانىسى
يەسەر گەلانى دىكەدا ، بىمەرچىك نەگاتە راددەي دەمارگىرى و
زەگەزپەرسى دەنا حەرام دەپى ، ئەو ئەو جۆرە خۆشەويىستى يە
ھۆكىمى (كراھىيە) ۋەردەگىرى .

و ده شه گهر ها تو خوانه خواسته خوشه ویستی یه که مروقی په لکی ش کرد پو شتی جه رام وهک (سویند پی خواردن) و (وهک ئایین له قه لکم دان) و (ده مارگیری و ره گه زیه رستی) و . . هتد شه وه له و حالته دا خوشه ویستی یه که جه رام ده بی و، جاری وایه ده بی ته هو ی کا فریوون و وه رگه پانیش . شه مهش جه ند نموونه په ک

له و قسه و تهعبیرانه‌ی که بوونه بنیشته شینکه‌ی سه‌ر زاری زور
که‌سی (کوردیه‌ره‌ره ۱) و دهینه هو‌ی گونا‌هیا ربوون و ، به‌لگه‌ی له
شیسلاو شهرع بی‌هه‌وال بوونی خاوه‌نه‌کانیشیانن :
" سویند به کوردستان " ، " به سه‌ری فلان که‌س " ، " به گس‌وری
فلانکه‌س " ، " دینمان فاینمان هه‌ر نیشتمان " . هتد .

ع- شه شه مین یاسای شه م شایه ته قورشانیه ، شه وهیه : که پیوه ری
 گه وره و بچو وکی و ته رازووی گرانو و سووکی له ئیسلام دا بـــه
 ته قوایه .

به واتایه کی دیکه : گوره پانی شه سپ تیدا تاودانی ئینسانه کان
 له پیش برکئی (مُسَابَقَة) ی ژبانی دنیا یان دا ، بریتیه لـــه
 پابه ندی ی به به رنامه ی خواوه .

شه م یاسایه شه له رسته ی (ان اکرمکم عند الله اتقاکم)^(۱)
 ده ستگیر ده بی .

جا براده ران !

شه م یاسایه به کجار گرنگ و به رزه و هه وچیی سه رنج لیـــدان و
 تیوه را مانئیکی وردو قوول و درێژ ده کات ، چونکه :

.. ئیسلام کاتی خوی که نییرا ، پویه نییرا ، مرو قایه تی له چه نگ
 شه و پیوه رو ته رازووه له نگ و لاتهل و گچکانه رزگار بکات کـــه
 بیرو بوچوون و هه واه و تاره زووی مرو قانه ی خویان ره خساندوونی بو
 کیشانه و پیوانه ی شتان .

.. هات تا کو لییان حالئ بکات که هیچ کام له : جینـــس و
 ره گه زو نه ته وه و دارایی و رهنگ و زمان و وه جاخ و بنه ماله و .. هتد
 له بارانیان دا نیه و بو شه وه ی ناشین بکرینه پیوه ری ...
 هه لسه نگاندن و نرغاندن ی چاکی و خراپی ئینسانان .

(۱) (التقوی) جعل النفس فی وقایة مما یخاف ، وفقی اصطلاح
 الشرع : " حَفَظَ النَّفْسَ عَمَّا یُؤْتَمُّ " . واته : (تقوی) لـــه
 زمان دا ، خویاراستنه له و شتانه ی که جئی مه ترسین ، لـــه
 زاراوی شه رعیش دا ، بریتیه له خویاراستن له و شتانه ی کـــه
 ئینسان پییان تاوانبار ده بییت . ته ماشای (معجم مفـــردات
 الفاظ القرآن) ی راغب الاصفهانی بکه ، ص ۵۶۸ .

.. هات تاكو تڤيان بگه يه نئى كه هيچ كهس ئىمتيازو زىيادى
 به سهر يه كىكى دىكه دا پهيدا ناكات له سۆنگه ي شه وه كه :
 نږه و مئى نيه ، يان مئى وه و نږ نيه .
 ئارى يه و سامى نيه ، يان سامى يه و ئارى نيه .
 عهجه مه و عاره ب نيه ، يان عاره به و عهجه م نيه .
 دهوله مه نده و نه دار نيه ، يان نه داره و دهوله مه نده نيه .
 سهى يه و رهش نيه ، يان ره شه و سهى نيه .
 به عاره بى ده دوى و به كوردى نا ، يان به كوردى ده دوى و به
 عاره بى نا .

شېخو سه ييده و ره شو كى نيه ، يان ره شو كى يه و شېخو سه ييد نيه .
 ئاغا و به گه و مسكېن نيه ، يان مسكېنه و ئاغا و به گ نيه . (۱)
 به لئى ئىسلامه تى هات تا له گوئى هه موو مروڤا به تى بچكېنئى ؛
 كه له سهر بنچينه ي : چينس و ره گه زو نه ته وه و ئابوورى و رهنگ و
 زمان و بنه ماله و .. هتد ره وا و ماقوول نيه دهسته بهك ژوورپا تىرو
 بالآتر داينرى له باقى مهردوم ، چونكه هيچ كام له و پيوه رانه
 كه لكى شه وه ناگرئى چاكى و خراپى و به رزى و نرمى مروڤانى پئى بزانرى ،
 به لئى شه و پښكه و كوښره پښى يانه ي كه ئينسان به گويږه ي بوچوونى
 وان له ئاژهل به رزى ترو چاكر نيه ، پښى تى ده چئى شه و پښو وه رو
 ته رازووانه بويا ن دهسته بدهن ، چونكه مروڤى كه له ئاژهل جهوئى
 نه كرايه وه ، هه موو شه و خه سله ته تايبه تى يانه ي كه ئىمتيازى

(۱) له راستى دا هه ر كام له زارا وه ي : شېخ ، ئاغا ، بهگ له لايه كه وه و
 زارا وه ي : مسكېن ، ره شو كى ، له لايه كى دىكه وه ، له فهره نگرى
 ئىسلام دا پښ و له برژمى قىرى و پىرى و چينا به تى دا له دايىك
 بوو ون ، هه لته وشه ي (المسكين) له قورغان دا هه يه ، به لام
 له قورغانى دا مه به ست باياى نه داره ، نهك نيوه كارى ئاغا و
 مىرو شېخ !!

بو پیدایا ده کهن به سهر ئاژه ل دا لده ستیان ده دات ، شه وده مسهش
ههر شه و خه سه تانه ی تیدا ده میننه وه که ئاژه له کان تیپسان دا
به شدارن ، جا شه و کاتهش شه و پیوه رانه ههروهک چۆن بو نر خاندن و
هه له سه نگاندنی ئاژه لانیان ده ست ده دا ، بوو جوړه مرو فانهش ده ست
ده دهن و ده گونجین .

به لئی شه وده می ههروهک چۆن بو ت هه یه بلئی : گا و شه سپ لسه
مانگا و ماین چاکترن ، چونکه به هیز ترو به ده و ترن ، بوشت هه یه
بلئی : پیا و له ئا فرهت با شتره چونکه به هیز تره و به کار تره .
وه بو ت هه یه بلئی : ئینسانه سپی پیسته کان له رهش پیسته کان
باشترن ، ههروهک چۆن مراوی سپی له ئی رهش به رمین ترو چاکتره .
جا نازانم که سیک هه ر لو پیچیک زیری و لیکدانه وهی هه بیت ، چۆن
به م جوړه هه له سه نگاندنه رازی ده بیت !!

هه له به ته له سو نگه ی شه وه وه که ئیسلام له هه چ کام له و پیوه رانه
رانا بیننی بتوانن چاکی و خرابی و په رزی و نرمی مرو فان به نه پروو ،
سه ر له به ریان به که م و کورت و هه له و په له له قه له م ده دات .
ئیتاش با بجینه سه روکاری به رنامه ی خوا و بزانی پیوه ری
هه له سه نگاندنی مرو فان له و ی دا جی یه :

به کورتی و به کوردی ده لئین :

" پیوه ری هه له سه نگاندنی ئینسان و نر خاندنی له به رنامه ی ئیسلام دا
هه ر خودی ئینسانه و هه چ دی !! "

به لئی ئیسلام که نه مامی ده ست نیژی خدایه ، سه یری شه وه ناکات
داخوا شه و ئینسانه ، نیره یان مییه ، ئاری یه یان سامی ، کورده
یان تورک ، دارایه یان نه دار ، سپیه یان رهش ، فارسی زمانه

یان هیندی ، شیخه یان ره شوکی ، به لکو جی سهرنجو تیوه پامانسی
ئیسلام ، بهس خودی ئینسان خو بهتی به بی ره چا وکردنی هیچ شتیکی
دیكه .

به لئ ئیسلام که سایه تیو خودی ئینسان له بیروباوه پرو رهفتارو
کرداره کانی دا ده بینئ ، تاقه بیروپروا و رهفتاری راستیش لسه
روانگهی ئیسلامه وه شه وه که خوی زانا به (محمد) دا صلی
الله علیه وسلم ناردوو بهتی ،
کهواته :

مهیدانی پیش برکئو ته رازووی هه لسه نگاندن بریتیه له :
" مسولمانه تی " که لهم شایه ته به ریزو پیزه دا وشه (تقوی) ی
بو به کارهینراوه .

واته : هه رکه سیک مسولمان تر بیو زیاتر که ردن که چی په پیره وی خودا
بیت ، مرۆفیکی چاکتره و له کن خوا ریز لی کیراوتره ، وه به
پیچه وانه شه وه هتا مرۆق نامسولمان تر بیو که متر پابه نه دی
شایینی خوا بیت ، مرۆفیکی خراپتره و له کن خواش بی نرخ ته
سووک تره .

ئیشته که زانرا پیره ی پوان و ته رازووی کیشانی مرۆشان
له ئیسلام دا چیه ، با بزانی هوی هه لیزیرانی شه و پیزه وه رو
ته رازوه چیه ؟!!

ئیسلام ، له سۆنگهی شه وه وه که مرۆفیک داینه ناوه هه وا و شاره زوو
بیخاته بهر تین و ته ورمی خویه وه و که ره تیک به لای پیه اودا (١)
بیشکینیه وه و که ره تیک به لای ئافرهت دا ، (٢) یان جاریک به لای

-
- (١) وهک فهیله سووفه کانی یونان ده یان کرد ، ته نانه ت لسه وه دا
مشت و مریان بوو ، ئایا ئافره تیش وهک پیا و ئینسانه یان نا !!
(٢) وهک شه وانه ی که به نا و له سه ر ئافرهت ده که نه وه و بهرگری لئ
لئ ده کن ! شه ما له راستی دا ده یانه وئ له مرۆفایه تیی ی
بشورینن و له ره وشتی بهرزی بهتورینن !!

فلان ره گهردا رای بکشیو جاریک بهلای فیساردا ، یان ده میک بهلای
فلان گهل دا پائی بدا و ده میک بهلای فیساردا ، یان که ره تیک بهلای
چینی بورژوا دا تاوی بدا و که ره تیک بهلای پرولیتاریادا ، یان
تاویک بهلای فلان رهنگ دا هلی بهیچی و تاویک بهلای فیساردا .. یان
.. یان .. هتد .

نه خیر عیلامه تی مرؤق نهیناردوه ، تا هر تاوه و هر جاره
ره شه پای هوا و تاره زوو و بوچوونی مرؤقانه ی بهلایهک دا ره پیچه کی
بدا ت .

بویه عیسلام بو ده رختنی باشی و بهدی و بهرزی و نرمی بهنده کان
زه مینه و گوړه پانیکی هینده بهرین و بهر فراوانی سازداوه کسه
تیکرا جی هموانی تیدا وهی بهی جیوازی .

.. هرکام لهو پیوه رو تهرارزووانه ی زاده ی بیرو بوچوونسی
مرؤقانی ، وهک ده لاقیه کی گچکه وایه ، که یه کیک لیه وه ته ماشای
مهرزایه کی پان و بهرین دهکات ، بهلام له بهر ته سکی و گچکه سی
مهو دای دیتنی سدرتاپای مهرزایه که ناداو ، بهس گوښه و سووچیک سی
لی دهیننی .

با بزانیڼ چوڼ؟

جینس بکه به تهرارزوو و پیوه هر جاره ی نیوه ی مرؤقایه تسی
تی ده چی .

ره گهر بکه به پیوه تاویک تارای داده که ون ، تاویک سامی و
.. هتد .

نه ته وه په رستی بکه به سهنگی مه کهک ، مرؤقایه تی ده بیتسه
هزارو یهک دهسته و وهک تاردی نیو دروانی لی دی ؟
هرکام له تابووری و رهنگ و زمان و وه جایش هر بهو پی و
دانه .

به لام پتوهر و تهر ازووی ئیسلام وهک په نجره یه کی گه وره وایه
 که له یه کات دا ده توانی سر له بهری موزایه کی تیږا بیه دی
 بکه ی و لای ورد وهی ، ئیسلام که ده لیت : کامه شان مسولمان ترو
 پاریزکار تر بن ، شه وکسه له لای خوا به ریزترو له پیش تره ، دیاره
 مهیدانی پیش پرکه (مسابقه) ی مروقه کانی هینده به رین کړدوه
 که جی هموانی تیدا بیته وه ، چ نیر بن چ می ، چ ثاری بن چ سامی
 چ عجم بن چ عارب ، چ دهوله مند بن چ نه دار ، چ سپی بـــــــن
 چ رهش ، چ مسکین و عوام بن چ شاغا و شیخ . (۱)

(۱) دوو پاتی ده که یه وه که وشه ی (شاغا ، شیخ ، بهگ ، میـــــــر ،
 ره شوکی ، عوام ، مسکین) شه گهر بهو شیعتیبار به کار به پیرین
 که خه لک چین چین و تویر تویر وه هندیکیان هر به ره چه لک و
 وه جاج به رزو که وره ۱۱ وهک (شاغا و شیخ و میرو بهگ) هکان و
 هندیکیان شه گهر سریان بگاته که هکه شانی فلهک هر به ره چه لک
 نزم و که م و سووکن که (مسکین و عوام و نه دار) هکان ، شه وه
 بیگومان هر کام له ناوانه به هله و بی معنا له قه لیم ده درین ،
 چونکه وهک له لاپره کانی پیشوودا کوتمان تهر ازووی کرانی و
 سووکی و سهنگی مه جکی چاکی و خراپی له روانگی ئیسلام وه ، بهس
 پاریزکاری (تقوی) و مسولمانه تی به ، له بهر شه وهی که ره چه لک و
 بهر باب و باقی شته کانی دیکه له رهنگ و زمان و سامان و ... هتد
 هیچان به ویستی مروق پیدایان و نازایه تی یان نازایه تی
 ئینسانیان تیدا نیه ، شجا هیچ ماقولیش نیه مروق به شتی
 خراب یان چاک بی که هیچ دهستی له بوون و نه بوونی دا ته بووه ۱۱
 به لام شه گهر بهو شیعتیبار به کار به پیرین که شه ناوانه چهنده
 شیعتیبار کی عورفی نیو کومه لکان و هیچ په یوهندی یان به چاکی و
 خراپی خاوه نه کانیان وه نیه شهو شتیکنیه ، به لام نابی لسه وهش
 بی هه وال بین که وشه ی (شیخ) که کاتی خوی ره واجی پیداکړدوه
 نازناوی شه ما مؤستار و راهرو چاوساغه خوایی یانه بووه که میرا
 پیغه بهریان صلی الله علیه وسلم پاراستوهو خه لکیان ریزوونسی
 کړدوه ، دیسان وشه ی (شاغا ، میر ، بهگ) شه ورته و نازناوی شه و
 براکه وره و فرمانره وایانه بوو ون که خه لک له نیو خویسان دا
 هه لیان بزار دوون تاکو سهر به رشتی یان بکه ن ، به لام دوا یـــــــی
 شه رکی هر کام له شیخ و میرو بهگ و شاغا بوته شتیکی میرا تی و
 کړاوه ته ده سته واژه (وسیله) ی خوی زیانندن و خه لک
 چه وساندنه وه و غیره ونایه تی کړدن . (هله به ته بیجه له چهنده
 حاله تیکی که م و ریزیر)

۷- یا سای حوتم :

له وشه (عند الله) ی نیو پرتهی (ان اکرمکم عند الله
اتقاکم) وهرده گیرئ و ، ده توانین ئاوا ته عبیری لئ بدینه وه :
بهس پهروه ردگار شیاوی شه وه په پریز له بهنده کان بگری ، یسان
به پیچه وانه وه بی حورمه تیان بکات !

واته هه رکه سیک له تهرارووی خوا دا جئ پریزو حورمهت و قیمتیار
بوو ، شه وه جئ خوبه تی به ښه سانیکی چاک و به پریز دابنری ، وه
هه رکه سیکیش له لای خوا و به پتی به رنامه ی وی سووک و بی حورمهت بی
شه وه پتویسته به سووک و بی نرخ ته ماشا بگری و ، له هیچ حالان دا
سه رنجی شه و شتانه نهدری که له تهرارووی خوا دا بو هه لسه نگاندنی
خه لکی جئ قیمتیار نین .

خوا ی به رزو مه زنیش دهر باره ی پریکو و چونه تی پریزو حورمهت
وه ده ست هیان فهرموویه تی : (مَنْ كَانَ يَرْيِدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا
اَلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ) . فاطر / ۱۰ .

وه دهر باره ی هوی بی پریزی و بی قیمت بوونیش فهرموویه تی :
(اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهٗ مِنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمِنْ فِي الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ وَالنَّجْمُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيْرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيْرٌ
حَقٌّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يَّهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكْرِمٍ) . الحج / ۱۸ .

وه که ده بینین له ثابته تی ژماره (۱۰) ی سووره تی (فاطر) دا
خوا ی زانا بی پیچ و په نا خستوویه تپروو که هه رکه سیک به ده دوی
عیززهت و سه ربه رزی و پریزو حورمه تی دنیا و دواړوژدا ده گه ری ،
با بزانی که هه مووی له لای خوا به !

ښا پریکه ی وه ده ست هیانیشی له دوو شتان دا ده خاته پروو :
په کهم : قسه ی چاک (الکلم الطیب) ، که زوړ به ی توپی ژه روان
کو توویانه وشه یه کتاپه رستی (کلمه التوحید) ، واته :
(لا اله الا الله) .

دووه: کردوهی چاک (العمل الصالح) ، که بریتیه لـــــــ

رهفتارکردن بهگویرهی (لا اله الا الله) !!

وه له ثایهتی ژماره (۱۸) ی سوورهتی (حج) دا دواى شهوهی

رای دهگهیهنئى که تیگرای بوونهوهر، واته ههرچی له ئاسمانهکان و

زهوی دا ههیه له پوژو مانگ و شهستیره و شاخهکان و درهخت و

گیاندارهکان و زوړ له خه لکی فرمانبهری ی خوا دهگهن و کرنووشی

گهردن کهچی بو دهن ، وه دواى شهوهی دهیخاته پروو که زوړکهسیش

ههیه له خوا یاخی دهبیو خوئ بهزل دهگری و کرنووش بو خوا نابات و

به و رهفتارهشی خوئ وا لئ دهکات شایستهی سزاو جهزربهی خوا بیته

دهفرموئ: (ومن یهن الله فما له من مكرم ..) ، وه ههرکهسیک

خوا زه بوونی بکات هیچ کس نیه پریزی لئ بنئ !

به لئ کرنووش بو خوا نه بردن و له خوا یاخی بوون ماکـــــــی

زه بوونی و سووکی و ریسوایی دنیا و دوا پوژه !

که واته براده ران !

شهوهی که ئیسلام کردوویهتی به لووتکهی ههره به رزی ئامانجی

پیش برکهی مرۆقه کان و ، شهوهی که کردوویهتی به مایه ی سه به رزی و

پروو سووری دنیا و دوا پوژان ، بریتیه له وه دهست هیئانی پـــــــزو

حورمهت و قه درو قیمهت له خزمهت خوادا ، وه تاقه رئ ی وه دهست

هیئانی شه و ئامانج و مه بهسته به رزو پیروژه ش بریتیه لـــــــ

پا ریزکاری و کرنووش بو خوا بردن و فرمانبهری بو کردنی .

ئنجا گومانیشی تیدا نیه که ئامانجی ناوبراوو پـــــــیگه

پئ گه یشتنیشی شتیکن هه موو کس دهستی و پرا دهگهن و ، هیچ که سیش

له هیچ کس زیاتری بهش پیوه نین و بو هه موو کس وهک یه گهن ،

که واته هه ی له وهی ئازا بیو پشک و بهشی زیاتر بوخوی پر بهدات و

بله و پایهی بهر زتر له لای خوا دهستگیر بکات !
 به لئی خپرو خوشی و به خته وه ری دنیا و قیامت ان له گره وی
 غوا پرستی و به ندایه تی دایه ، هر بویه ش پیغه مبهرمان صلی الله
 علیه وسلم فهرموویه تی : (مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ
 عَلَى اللَّهِ تَعَالَى ، وَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ أَعْنَى النَّاسِ فَلْيَكُنْ بِمَا فِي
 يَدِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَوْثَقَ مِنْهُ بِمَا فِي يَدَيْهِ ، وَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ أَكْثَرَمَ
 النَّاسِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ) رواه ابن ابی حاتم .

واته : کئی پئی خوشه به هیزترین که س بیټ ، با پشت به خوی بهر ز
 بهستی ، وه کئی پئی خوشه ده وله مندترین که س بیټ ، با به وهی که
 له دهستی خوی بهر زو مه زن دایه متمانه دارتر بیټ له وهی که له
 دهستی خوی دایه ، وه کئی پئی خوشه له هه موو که س بهر زتر بیټ ،
 با پاریز له خوی بهر زو مه زن بکات .

جا براده رینه !
 ئیستا که له تفسیری شه و ئایه ته به پیژره بووینه وه کسه
 له پیشه وه گوتمان : به پشتیوانی خوا وه لایمی هه موو شه و پرسیارانه
 ده داته وه که سر به مه سه لهی نه ته وایه تین و ، پیم وایی به
 هه له ش دا نه چوو بووم ، هه زده که م بهر له وهی بو دوا یین جار لیک
 جوئ بیینه وه و کوتایی به وئو ویزه که مان بینین ، به خپراییی چا ویک
 به و قسانه دا بگیژینه وه که تا ئیستا کردوومانن و ئنجا لسه
 کوتایی دا رامینین بزانیین چ ئه نجا میکی سروشتی و زیر بیژی بیان
 لئی وه زده گیرئ !

گوتیان : فهرموو ! فهرموو !
 گوتم : ده توانین پوخته و راپارانه راوی شه و قسانه تی تا ئیستـــا
 کردوومانن ، له چنده خالیک دا به خینه پروو :

AY

له ټواری ټابووری دا له پړیښی قری و پری و یهکتـــــــــــــــــر
چوسانده وه و هزار پروتاندنه وه، قوتاری کردوون و خستوونیه بن
سپهري حوكميكي ښلاميانه ی پر له دادگهري و څیرو خوځی .
وه هروها له همدو بواره کانی دیکه ی زبان دا .

سپه م: همدوونی چند که سیکي ترسټوک و دنیا په رست و بی پرست ،
له نپو زانا و پيشه وایانی ښلام دا ، به هیچ په ننگیک په وای نیه
بگریښه به لگه ی خرابی ښلام و له به رچا وکوتنی زانـــــــــــــــــاو
پيشه وایانی په سنی ښلام .

چواره م: به رنامه ی ښلام نهک هر پړی له مړوق ناگری کـــــــــــــــــه
نیشتان و گهلی خو ی خوش بو ی و بیان پاریزی ، به لکو له سهریشی
پیویست ده کات و لیشی دا و ده کات به لام به مریجیک ـــــــــــــــــه
خوشه ویستی به له نه دازه ی سروشتی خو ی تیڼه په پړی و نه بیـــــــــــــــــت
بت په رستی .

پینجهم: له روانگه ی ښلامه وه گه ل و تیره کان همدوویان په کسانن
وه هیچ گه ل و تیره په ک بو ی نیه به نیازی ستم کـــــــــــــــــردن و
چوسانده وه بی له سنووری نیشتمانی گه ل و تیره په کی دیکه
بنیته شه و دیو .

شه شهم: له روانگه ی ښلامه وه هیچ کام له په گزو نه ته وه و په ننگ و
زمان و دارایی و په چله ک دروست نیه بگریښه پیوهری پیوان و
ته رازووی هله سناگاندنی ښسانه کان ، به لکو ته نیا مسولمانه تی و
پاریز کردن و خواناسی سمنگی مه حکی ناسینی به نده کانه .

هوتهم: بهرترين ئامانجى مرۆق لىم ژيانەى سەرزەوى دا بريتیه
له وه دهست هينانى ريزو پاىهەى بهرزو پرەزامەندى لهكن خوا ،
وه دهست هينانى ئەم ئامانجەش پەيوەستە به جى بهجى كردنسى
ئەو ئەرکەوه که خواى زانا بۆى ديارى کردوه ، واتە : ئەرکسى
جى نشينا يەتى ، بههوى پاريزکاری و گەردن کهچى و فرمانبەرى يەوه .
ئىستاش با بزانیين ئەنجامى سروشتى و مەنتىقى ئەمەى پابەرد
جى يە ؟!

ئەنجامى مەنتىقى ئەم وتووێژە

تاقە ئەنجامى سروشتى و ژىربىژى (منطقی) يانەى ئەمەى پابەرد ،
ئەوه يە :

که ئايين و بەرنامەى خوا تاقە بەرنامە يەکی راست و هەمەلایەنەى
ژيانە بۆ سەرلەبەرى مرۆفایەتى ، بەيى جياوازی ، هەتا دنیایا
دنیا يە .

وه بەرنامە يە که بەس ئەو دەتوانى و توانیویەتى که هێمنسى و
ئاسایش و دادگەرى و تەبايى و يەكسانى و خوشگوزەرانى و پرەوشىت
بەرزى بۆ بەرهى ئادەمزا د بهێنیتەدى .

وه بەرنامە يە که بەس ئەو دەتوانى و توانیویەتى قەلاى کوفرو
زۆردارى پرووخىنى و ، مافى خورای چەوسا و ان بستینى و ، طاغووت و
فیرەوانان بخەسێنى و لەبن بێنى و بەره و زەلدانى مێـــــــژوو
بیانرەتێنى .

وه تاقە بەرنامە يە که بتوانى ريزو حورمەتى زۆرو پلـــــــەو

پایه‌ی به‌رزو په‌زامه‌ندی ی له‌لایه‌ن خواوه بو مروّف‌فراهه‌م بیښی .
به‌کورتي :

ښلام تاقه به‌رنامه‌یه‌که که به‌توانی مروّق له دنیاو دواړوژدا
به‌مراد بگه‌په‌نیو وه‌حسپښی .
که‌واته :

با تهنیا پرووبگه‌په‌ خواو به‌رنامه‌ی خواو ، با بو چاره‌سهرکردنی
هموو گپرو گرفتیک و بو دهرمان کردنی هموو دهرديکمان به‌س
په‌نا به‌رینه به‌ر خواو به‌رنامه‌ی خوا ، به‌شکم وپړای چاره‌سهرکردنی
گپرو گرفتن و سارپژبوونی برینان و لاچوونی دهردان و سهربه‌رز ی
له ژيانی دنیا‌دا ، په‌زامه‌ندی و پړزو حورمه‌تی خواي زاناو به‌رزو
قسه‌له‌جیو کارزانیش له ژيانی دواړوژدا وه‌ده‌ست بیښن .

وه با سووراوسووریش بزانیڼ که هرجی رچکه و بیردوژه و کویره
رپی ی مروّقکرد هه‌ن ټیکرا کوڅکړپه‌وه ، به‌هموویان ناتوانه
نه‌گه‌لی کوردو نه‌هیچ گه‌لیکی دیکه‌ش به‌ څامانچ بگه‌په‌نن و له
مه‌په‌نتی دهری بیښن ، چونکه څه و بیردوژه ده‌ستکردانه بوخوویان
ده‌ردن ، جا نازانم که‌نگی دهرد به‌ دهرمان شیاوه ؟ (۱)

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۱) پیغه‌مبه‌ری مه‌زمنان صلی الله علیه وسلم فرموویه‌تی: (إِنَّ اللَّهَ
تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِيمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ) رواه الطبرانی عن ام
سلمة ، ورمز السيوطی لصحته . واته :
بگومان خواي به‌رز شيفا و چاره‌سهری ځپوهی له شتيک‌دا دانه‌ناوه
که لپی قه‌ده‌غه کردوون / پروانه (فيض‌القدير) ج ۲ ص ۲۵۲ .

قسه ی کۆتایی رانیستوران

خوا پادااشت بداته وه به راستی چاکمان ماندوو کردی ، به لām
ئیشه لā ماندوو بوونه کهت به خۆراییی نه بووه ، چونکه به راستی زۆر
شت که پیشتر به به راوه ژوووه لایی حالی بوو بووین بۆت راست
کردینه وه ، زۆر گرفت و گری گۆیره ی چهند سالت بۆ کردینه وه ،
پاش قه وه ی مه و دایه کی زۆر له پهروه ردکاری به خشنده و به ده ستهلالت
دوو رکه و تبووینه وه وات لئ کردین لایی نیزیک بکه وینه وه ، سه ره نوئ
به به رنا مه و ریبازی خوی بی ها و تات ناشنا کردینه وه و پیکه وه
داشتت کردینه وه ، دل و دهروونی زهش دا که راوو به کومانی بهد و
دوودلی بی چی ته را ومانت سبی کرده وه له چلک و چه په ری پیسی
رپچکه و بیردۆزه په رستی شرده وه و پاک کرده وه .

به لām ئیشه ش له کۆتایی دا دا وایه کمان ههینه ئومیده وارين لیمان
وه رگری .

گوتم : فەرموون ! هه ره له توانام دا هه بیته بی دلیتان ناکه م و بۆت
چی به چی ده که م .

کوتیان : بیکومان تۆش له ئیشه چاکتر ده زانی که له نیپه
که له که مان دا هه زاران که سی وا ههیه ، که وهک ئیشه دلی له و جۆره
گرفت و گری کۆیرانه پر بووه و میشکی به و جۆره شه فسانه و بیسه
بوو چانه شاخراوه ، جا بۆیه به په سندی ده زانین که شه م وتو و پژه
چاپ بکری بۆ قه وه ی هه رکه سیک که به مه ره دی ئیشه چوو و ری ی لسی
تیکچوو ، وهک ئیشه گری و گرفته کانی دل و میشکی لاچن و بکه رپته وه
نیپو با وه شی به رنا مه ی خودا .

گوتم : به چاوان ، هه رچی له توانام دا هه بی له رباره وه ده یکم .

وه منيش له کۆتايي دا ده ليم: سوپاستان ده کهم و خوا پر پروونيتان بکات و له تاوانه کانتان بيسوري و لوتف و بهزه يي خويتان له گهل دا بنوييني، دلتان به لای خوی دا بهيني و زياتر پيچکه و کويي ره پي پروژهلتي و پروژا وايي و خومالي يه کانتان له بهر چا و بييزيني، چونکه بهمه بهستي له هق حالي بوون ، له گهل دانيشتن و به ويژدانسه وه گويتان گرت و، له ثاقار وهرگرتني هق و راستي دا مله جي پره و سهره خرييتان نه کرد .

" هه لته تا شه ناجمي قسان بهمه گهشت ، شه وگار له ميژبوو ، به تاريكي شه گوسته چاوي خوی هم موو که لين و کوني پرکردبوون و دياربوو چاوه رواني ئيمه ي ده کرد که چيدي شه ونخووني نه کيشين و له بن بالي هیدی و ثارامي دا بخه وين ، ئيمه ش خوا هه قه بي دلیمان نه کردو لي نووستين " .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

پاشکوی تہم وتو ویرہ
لہ چند خا لیر، و

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

خوښه خبرې خوشه ويستم !

خوا پشټيوان بڼې هډول ددهين كه لډم پاشكوږېدا شېش مه سله ي
گرنگ بټويزينه وه ، چوڼكه هر شېشيان په يوه ندي په كي پټې سله ي
راسته وځو يان ناراسته وځو يان به مه سله ي (نه ته وايه تي) په وه
مه يه .

به لډم بېگومان مه ودای دريژداډري و زورپېوه چوونمان نيه و. هروا
به کورتي و گوشراوي ده يا نه پنه پروو .
نه و مه سله نه شته مانن :

- ۱- مه به ستمان له زاراوه ي نه ته وايه تي چي په ؟
- ۲- توانجو پلار له فيصلام گرتن به زياني كي ته و او ده بڼې ؟
- ۳- شايا راسته (صلاح الدين) له باره ي گه له كه يه وه كه مته رخه م بوزه ؟
- ۴- با سه ودا و بازرگاني به ثايننه وه كردن ثاينمان له به رجا و نه خات ؟
- ۵- فيصلام تاقه پڼي سرفرازي و به ثامانج گه يشته .
- ۶- بوچي دوايين به رنامه ي خوا له نيو گه لي عاره بدا هاته خواري ؟

شيدی ته توو هر شېشيان به ته کاني ته م پاشکوږېه :

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

مەبەستمان لە زاراوەی نەتەواپەتی، عییه؟

ئێمە لە بەکارهێنانی وشە (نەتەواپەتی) دا مەبەستمان پێی ئەو چەمک و مانایە نێه کە زاراوەی (ناسیۆنالیزم) دەیکەیهی .
 (ناسیۆنالیزم یانی نەتەو و نیشتمان پەرستی) . (١)
 چونکە وەک پێشتریش را مان گەیاند ، ئیسلام لە گەڵ نەتەو پەرستی و نیشتمان کردنه بت و سەنەم دا ، دانووی ناکولن و پێکەوه هەلناکەن ، لەبەر ئەوەی نەتەو پەرستی یەکسەر لە گەڵ بیروبوچوونی ئیسلامی دا تێک دەگیرێن و پێکەوه بەرەنگار دەبن ، ئاخەر لە بیرى نەتەو پەرستی دا نەتەو و نیشتمان دەکرینه خوا ، یان لانی کەم دەبرێنه

(١) وشە (ناسیۆنالیزم) وشەیهکی لاتینییه ، چونکە (ناسیۆ) (نیتۆس)

واته : شوپێنی تێدا لە دایک بوون ، کە وشەى نەتەو پەرستی و نیشتمان پەرستی مانای پێ بەپێستی ئەو وشەیه .

هەلبەتە لێکۆڵەرەوان و سیاسەت مەداران پێناسەى جۆراوجۆریان بۆ وشەى ناسیۆنالیزم داناون ، بۆ وێنە :

١- کارلتون هیس دەلێ : (نەتەو کۆمەڵێکی سەربەخۆی سیاسى یە کە بیروباوەرو کلتورێکی هاوبەشی هەیە) .

٢- بوبگی دەلێ : (گەل کۆمەڵە خەڵکیکە کە خاک و ئاو و خۆین ، یان زمان ، یان کلتور و مێژوو پێکەوه کړی یان دەدەن) .

٣- هانس کوهن دەلێ : (هەست و نەستی قوولێ خۆشەویستی سەبارەت بە نیشتمان و بەشەمەگى بێ سنوور ، هاوبەشی کردن لە دیاری کردنی چارەنووسی دا ، بنچینهى ناسیۆنالیزم . ناسیۆنالیزم کاتیگ بە

رەسەن دادەنرێ کە هیچ شتێک نەتوانێ بپێتە پەرچ لـــــــە پێی

و هەفاداری لە پێناوی نیشتمان دا) ١١

٤- ئینسکلۆپیدیا (دائرة المعارف) ئی ئەمریکی دەربارەى ناسیۆنالیزم دەلێ : (لە چەمکە سەرەکی یەکانى ناسیۆنالیزم بریتیه لە وهفاداری و

خۆشەویستی سەبارەت بە گەل ، زیاتر لە هەر شتێکی دیکە ، لە درووشمە - کانێ دیکە ناسیۆنالیزم (القومية) شایازی کردنه بە بەرھەم -

نەتەو یی یەکانەوه ، وه بیروبوونێکی قوول بە لایەتوویی نەتەو و تەنانەت بەرزى و گەورەیی وی بە سەر گەلانی دیکە دا) .

سروانە (اسلام و ملیگرائی) دکتەر علی محمد نقوی / ص ٥٢ ، ٥١ ، ٥٠ .

پهیزی خوا ، بېگومان له شهنامی نه وه شدا له حالتی به کمدا کوفرو
له ئی دووهمدا هاوبه ش پیدا کردن (شرکت) پرووده دات ، هسه ردوو
— کیشیان گه وره ترین تاوانس .
که واته :

ئیمه له به کار هیئانی زاراوه ی نه ته وایه تی دا ، مه به ستمان پی
ته و هه ست و سۆزه ساده یه که هه لقولای سهرچاوه ی سروشتی ساغی
مروقه ، به واته کی دی مه به ستمان له نه ته وایه تی نیشتمان د دوستی و
گه ل خو شو یستنه و هیچی دی . (۱)

جیا وازی نیوان سۆزو خو شه ویستی نه ته وه یی ئیسلاما —
نا ئیسلاما نه ش ته وه یه ، که له حالتی یه کمدا سۆزو خو شه ویستی یه که
له سنوورو جوغزی غه ریزه یی و سروشتی خو ناچیتنه در ، به لام —
هاله تی دووهمدا لاقان له به ری ئی ده په ری ئی و ده بیته بیروب —
(ئیدولۆزی) ، ته وده میشله گه ل بیروب روای ئیسلامی دا تی —
هه لده نکوون و ، حه تمه ن ده بی یه کیان بۆ یه کیان وه لابنری !!

(۱) وهک له رابردووشدا گوتمان دووپاتی ده که یه وه ، نابی خو شه ویستی
گه ل و نیشتمان له سهر جیاسی ئیسلام بییت ، واته : نابی گه ل —
خو ش بوئ که له ئیسلامه تی دا هاوبه شیت ناکات ، وه نابی س —
نیشتمان وات لئ بکات سهر بۆ ستم و زۆرداری و کوفر نه وی بکه ی و ،
دلته نه بیته له پیناوی پاراستنی بیروب روایه که تدا به جی به یلی ،
نه ، به لگو ده بی که ههر زانیته ناتوانی موسولمانانه تییدا بژی ،
ههروهک چۆن پیغه مبهرو هاوه لانی صلی الله علیه وآله وسلام
نیشتمانی ئازیزی خویانیان به جی هیشت ، تۆش به جی به یلی ، به لام
گرنگ ته وه یه کوچ کردن و نیشتمان به جی هیشتنه که ت هه لاتن و را کردن
نه بی ، به لگو بۆ خو کۆک کردن و ریز پته و کردن و دووباره گه رانه وه و
سهرگه وتن بییت ، ئنجا گومانیشی تییدا نیه که بابای موسولمان هه تا
چاری بکری پپو یسته خو را بگری و به ره ه لستی و به ره نگاری بکات .
کورتی قسان ته وه یه که بابای موسولمان ده بی ئاماده یی هه رچی
هه یه تی و ته نانه ت خو شی به قوریانی به رنامه ی خوا بکات ، چ جایی
خاک و ئاوو نیشتمانی !!

توانج و پلار له ئیسلام گرتن به زیانی کنی ته واو ده بی ؟

ته وکه سانه ی که تانه و ته شهرو توانج و پلار ده گرنه ئیسلام و ناپره زایی به رانبر ده رده پرن و ، له ولاشه وه ځویان به دلسوزی کورد ده رانن ؛ با زور چاک بزائن ؛ که به و پره فتاره یان که وره ترین زیا له و که له کورده ده دهن ، که ځویان به څه مځورو مشوور ځوری ده رانن ؟ چونکه :

پلار و توانج له ئیسلام گرتن، واته : پلار و توانج گرتنه میژووی (۱۴۰۰) سالی که لی کورد !

ده با تفکر مین !

که لی کورد بچکه له و میژووه (۱۴۰۰) سالی به ی که له ژیر بالی ئیسلام دا بردوویه ته سهری ، گوا چ میژوو و داستانیکی دیکه ی ههیه که مایه ی شانازی و سهر به زی ی بیو ، مایه ی ریز لی گیرانی بی له لایه ن که لانی جیهانه وه !!

به لی که لی کورد ته نیا بشک و به شیککی - به رچاو - که هه بی له میژووی مرو قایه تی و میژووی زیانی دا و ، جی شانازی و سهر به ریزی هو ی پلوه ناسرانی بیت له لایه ن که لانه وه ، به س شه وه نده زیانه به تی که له نیو با وه شی که رمی خواناسی و بن سیبه ری دره ختی پر بیت و پیژی ئیسلام دا بردوویه ته سهر ، جا مادام وابی دارنینی شه و زیانه ئیسلامانه به ی که لی کورد - که له شه نجامی رازی نه بوون به ئیسلام دا دیته کایه وه - له میژووی زیانی ، ده بیته هو ی دایرانی که لی کورد له کاروانی مرو قایه تی و خسته گوپی که لی کورد وه که دره ختیکی بی رهگ و ریشه و به ره م و ، وه که که لیکی بی خزمهت و هیچ ده باران دا

نه بو و ناره سەن و بئى بنه چه كه (۱)
كه واته :

هو برا روښن بیره ژیره كان !!

چیدی هیږشی کوږانه ی بئى سەرویی مه كنه سەر ئیسلامو، چیدی بهرهمی
ئەده بی نووسەر پێشووه موسلمانەکانی وهك : خانو مهلای جهزیری

(۱) هه‌لبه‌ته نابێ لیره‌دا كه‌سه‌وه له‌م قسانه‌م بفا‌مێته‌وه، كه‌ ئێمه‌
هه‌میشه‌ پشتگیری شتی كۆن و رابردوو ده‌كه‌ین و پێشگیری له‌ بیه‌رو
بۆچوون و شتی نوێو تازه‌بایه‌ت و هاوچه‌رخ‌ی به‌سوود ده‌كه‌یینه‌ ،
— بێگومان ره‌نگه‌ كه‌سانێكی واش هه‌بێن به‌لام به‌پێی قورئان و
فه‌رمووده‌ی پێغه‌مبه‌ر صلى الله عليه وسلم به‌هه‌ڵدا چوو و —
به‌لكو ئێمه‌ش ده‌لێین : پێویسته‌ شتی كۆنی بئى بایه‌خو كات به‌سه‌رخو
وه‌لابهرئى و وه‌ك كه‌له‌پوورو شوپنه‌وارێكی میژوویی له‌ موزه‌خانه‌دا
دابهرئى ، به‌لام سوپاس بۆخوا كه‌ هێنده‌شمان هۆش و گۆش هه‌یه‌—
بزانین ، نه‌ هه‌موو شتیكی كۆن بئى سوودو كه‌م بایه‌خه‌و، نه‌ هه‌موو
شتیكی نوێو تازه‌بایه‌تیش چاك و سوودبه‌خشه‌، جا ئێمه‌ ده‌زانین كه‌
(۱۴۰۰) سال پتر به‌سه‌ر ژيانى ئیسلامدا ره‌ت بووه‌، به‌لام به‌روامان
وایه‌و ده‌شتوانین بۆ هه‌موو كه‌سه‌ی ژيرو به‌ویژدانی به‌سه‌لمێنین ، كه‌
ئیسلام یه‌كێكه‌ له‌ شته‌ كۆنه‌ گرنه‌ك و بایه‌خداره‌كان و كۆن به‌وون
بۆته‌ بایه‌ی پتر به‌پێزبوونی .

به‌لام ته‌وانه‌ی كه‌ به‌ ئیسلام نارازین نه‌ ده‌توانن ره‌خنه‌یه‌كێ
به‌جێ لێ بگرن و ده‌ری به‌خن كه‌ راسته‌ شتیكی كۆنی بئى بایه‌خه‌ ،
وه‌ نه‌ شتیكی نوێی چاك‌تریشیان بۆ كورد هێناوه‌ كه‌ جێی ئیسلام
بگرێته‌وه‌ .

به‌لێ ئاكا دارین و ده‌زانین كه‌ ده‌سته‌یه‌ك له‌و به‌ناو روښن‌بیرانه‌ی
به‌شیری گوانی ئیمپریالیزمی جیهانی فرچك‌داران ، برێك بیه‌ردۆزه‌و
بیه‌روبووچوونی بئى سه‌ره‌وه‌به‌ره‌و قریوك‌ و بئى پێزیان هێناوه‌ ، به‌سه‌
ئومێدی شه‌وه‌ی جێ به‌ ئیسلام له‌ق بگه‌ن ، به‌لام وادیاره‌ بئى ئاگان
له‌وه‌ی كه‌ شه‌و بیه‌روبووچوونا نه‌ وه‌ك قوماشی ناچس له‌ میژه‌ سپات
بوونه‌وه‌و له‌و جێانه‌دا كه‌ تێیان دا له‌دايك‌ بوون ئیفلایسان
كردوه‌، شتیش كه‌ ره‌نگی خۆی به‌ردا ، بۆیه‌ كرده‌وه‌ رادای نادات و دیاره‌
(شه‌گه‌ر له‌ سووریش تئى چووی له‌ لای بۆت تئى هه‌لبه‌نایه‌ته‌وه‌) .

نالو حاجی قادرو معوی و مهلای که وره و .. هتد مهده نه بهر
نشتری تهوئل و تهوئلکاری ، به مه بهستی ئیسلام دارنن له
به ره مه نایا به کانیان و به نامسولمان حسیب کردنیان ، چونکه ؛

۱- کافر کردنی وان و ئیسلام دارنن له به ره مه کانیان ، هیچ گوڤرانیک
به سه ره قوناغه میژوو بییه دا نایه نی ، که کاتی خوی تییه دا
ژیان و

۲- کورد بهس میژووی ئیسلامی هیه ، که پییه وه سه ربیلندو نیوچا وان
به رز بیو ، کورد ته نیا له ری ی خزمهت کردن به ئیسلام وه
- ههروه ها هه سوو گهلانی موسولمانی دیکهش - ئیسیاتی هه بوونی خوی
له میژوودا کردوه و ئیسلامیشی لی دارنن هلنده ی دیکه که ساس و
زه بوون ده بی !!

۳- وه به کافر کردنی وانیش هیچ خیر و به ره که تیک پروو له واقیعی
ئیستای که له که مان ناکات !!

جا قسه ی گوتاییم له گهل شه برا روشتن بیره ژیرانه دا شه وه یه ؛
شه گهر قازانجی که له که تان ده وئو خوشتان ده وئو - واشتان لسی
چا وه پروان ده کهین - ده ست له و کاره تان هه لنگرن که گه لی کوردی
بی ناره سن و بی شه سل و فسل و بی ناوو نیشان ده کری ، چونکه
ئیوه راست وه که مهلای مه زبووره تان لی ها توه ، که ده لین خه ریکی
برینه وه ی لاخه داریک بوو ، به لام شه لاخه ی که جی مه بهستی بوو
هه ره سه ره ویش را وه ستا بوو ، بویه کاتیکی سی چوار بیوری لی دان
له پیش لاخه داره که ی دا که وته خوارئ و له پیش هه موو جی به کی دا
پا شه سه ری وه ره وی که وت !!

جا بیگومان هه ره که سیک بیه وئو داریک به رپته وه که له سه ره ی
را وه ستا وه و رای گرتوه ، به مه ره دی مهلای مه زبووره ده چی !!

وه ئهگەر مه به ستيشتان ليداني كوردی مسولمان و زيـــــبان
بي گه يان دنيه تي به هوي بي بنه چه كه پيشان دان و پرهگ و ريشه
ده رهيناني و بي ناوو نيشان كردني به وه ، - شيشه لاا واش نيشن -
هه وه پيتان ده ليم :

دهك خوا لپتان هه لنه گرئ بو خوتان و ويزدانستان !!!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

نایا پسته، صلاح الدین، سهارهت به گه له گه ی

که سته خه م بوو ؟

هندیک له وانه ی له تا و گه لی کورد دا عم و دهره م به خه م و
په ژاره وه ده تلینه وه، دل و هه ناویان له سوژو شه وینی کوردو
کوردستان هه موو ده مئی وهک ته ندوورئ ده شایسئ !! هه ر که باسئ
ئیسلا مت بو کردن و پیت گوئن :

با بگه ریینه وه بو بهرنا مه ی خوا، چونکه ئیمه بهنده ی خوا یین و
بئجگه له خوا په رستی هچ ی دیکه له ئیمه ی بهنده ناوه شیتسه وه،
دیسان بهس بهرنا مه ی خوا به که بتوانئ ده فریا مان بئو تا واته
— کاسمان به ئینئته دی، پیت ده لئین :

جا کوا ئیسلا م چئ بو گه لی کورد کردوه، مه گه ر (صلاح الدین)
کورد نه بوو ؛ ده ی خو سه رکرده ی سوپا به کی گه وره ی ئیسلا می بوو،
شه دی بوچی هچ ی بو کورد نه کرد ؛
له وه لام دا ده لئین :

خاوه نی شه م په رسیاره له گیزاوی نه رانی و بئ ئاگایی به کس ی
بئ په زادا قم بووه و په له کوته ده کات، چونکه هه م سهارهت به
واقعی میژووی کون و نوئ بئ ئاگایه و، هه م سهارهت به واقعی
شایینی ئیسلا م ؛

ده رباره ی میژوو شاره زا نه، ده نا ده بوو گله یی لـــــــ
(صلاح الدین) یک نه کات که نیزیکه ی (۸۰۰) سال له مه و بهر
مردوه ؛ (۱)

(۱) (صلاح الدین الأيوبي) له سالی ۱۱۳۸ ز له دایک بووه له سالی
۱۱۹۳ زاکوچی دوا یی کردوه .

چونکه ئاشكرايه له و سهردهمدا - واته له سهدى شهشه مى
كوچىدا - روانگه تيروانىنى شتان بهس روانگه بىروبا وه پر بوو ،
بيگومان مسولمان و نامسولمانيش له مه دا يه كسان بوون ، شهگه رنا
بيجگه له بىروبا وه پر چ شتيك ده يتوانى ههركام له (فريدريك
يه كه م) ئيمپراطورى شهلمانيا و ، (فيليپ ئوغسطس) مهليكى فه رهنسا و
(شيردل ريكاردوس) مهليكى ئينگلته را و لى بكات كه خاچ
به بهر خويان دا بكه و له سه ر ده ستى پا پا له دوى ئيسلام پر يك
بكه و ن ؟ (۱)

ديسان شهگه ر بىروبا وه پر نه با چ شتيك ده بوو به هوى خپوونه وه
مسولمانان له كوردو عاره ب و تورك و .. هتد له ژير ئالاى
سه رو كيكى كورد دا ؟

بيگومان ههروهك چون ئىستا (ناسيونا ليزم) له گورى دا به و عنجا
جه نابى هه تا ئىستا - كه په نجا سال پتريشه ده هولى بو ده كوترى -
ته نانه ت نه يتوانيوه گه ليكى وهك عاره بيش له نيو خوى دا بكات شه
يهك ، چ جاى هه موو گه لانى روزه لاتي نيوه راست ، شهگه ر هاتبا و
شه و ده ميش شه و نه ته وه په رستى به له گورى دا با به ، نه (صلاح الدين)
وه نه هيج يه كيكى ديكه له سه روك و گه و ره ي مسولمانان نه يان
ده توانى وا به سينا يى هوكم رانى شه و ئوممه ته ئيسلاميه بكه ن كه
له ده يان تيره و نه ته وه ي جو را و جو ر بيكه اتبوو و هه موو روزه لاتي
نيوه راستى وه به رخو دا بوو .

كه واته شه و كه سه ي له (صلاح الدين) يكي (۸۰۰) سال له مه و بهر
چا وه رى شو ر شيكى نه ته وه يى ده كات ، يان چا وه رى ي سه ر كرده يه كى
مسولمانى هه شت سهد له مه و بهر ده كات ، كه بو ي با سى مه سه له يهك

(۱) (تاريخ الشعوب الاسلامية) كارل بروكلمان / ص ۳۵۲ .

بکات ، که سالی له دایک بوونی (۱۷۸۹) ی زایینییه ، (۱) وهک شه و
کسه وایه که چاوه ری ی دارتووه که ی بمزمالات له زستانی دا بو
بیته بهر !!

کوپه هه براله گیان !
هاتنه دی هه شتیک بهکی له سه ره خسان و ئاماده بوونی هه ل و
مه رج و بارودوخیکی پیویست و گونجا و کهوتوه و ، به بی ره خسانی شه
هه ل و مه رج و بارودوخه چاوه روان کردنی به لگی نه فامی و زه یمن
کویری و ساده ییه .

شه هه مووی له لایه که وه ، له لایه کی دیکه شه وه وادیاره خواوه
پرسیار قیاسی که شکئی له مه شکئی کردوه و ، واده زانی شه بارودوخه
ناقولاو پر زور و ستمی نه ته وایه تییه شه تییدا ده زی ، هیه
رووی له و واقعی و بارودوخه کی کولی کوردی (۸۰۰) سال بهر له ئیستا
وه نه گپراوه و یهک بیچمن !

به لام له و به یهک گرتن و به را و ز کردنه ی دا هیه گومان له
به هه له دا چوونی دا نه ، چونکه بارودوخ و واقعی سه رده می خواوه
پرسیار ، (۲) دیوی دزیوی به ده ری ره که ز به رستی و نه ته وه په رستی
(ناسیونالیزم) بالی ره شی به سه ردا کیشاوه و ژبانی له مه روو
کردوته ژاری مار ، به لام ژبان له بن سیهری ده ولته تی ئیسلامی
(۸۰۰) سال له مه و به ردا ، هیه و هیه و جیا وازی زوره ، چونکه له
سه رده مه دا هیه کام له ره نگ و ده نگ و قه باره و سه نگ و جوگرافیای
ته نگ .. وه کو ئیستا نه گرا بوونه سنووری لیک دا برین و قلت و بهر
کردنی تیره و که له کان ، به لکو سنووری تییدا کو بوونه وه و زه مینه ی

(۱) چونکه زۆریه ی تویره ره وه سیاسی و میرووزانه کان له سه ره شه و رایه
که بیر ناسیونالیزم وهک ریچکه به کی سه ره خو ، له دوا ی شو رشی
فه ره نسا وه سه ری هه لدا . پروانه : (ملیگرایی در اسلام) ص ۱۲ .
(۲) که واقعی ئیستایه .

له سه ر خړبوونه وه و ته را زووی هه سه نگیلان و لیک جوئ بوونه وه
ته نیا ئیسلام بوو ۱۱ ، که واته موسلمانان به هم مو تیه وه
نه ته وه کانیانه وه تا نه دازه یه کی زور وه یک و یه کسان بوون و
که سه هستی به وه نه ده کرد که که مایه تی به که و جیا وازی له گه
ده کړئ و مافی به زایه ده درئ و که سایه تی پئی شیل ده کړئ .

چا بېگومان له زېر سېهری ده وله تیکی (۱) تا وادا نه هیچ که سیکی
موسلمان له گه لی کوردو غه پری کوردیش خوتخوته ی نه ته وایه تی
به دل دا هاتوه ، وه نه ده لاتندار یکی وهک (صلاح الدین) ییش
ههستی به به خوراوی و به جیماوی نه ته وه که ی کرده ، تا کو نه وه
هسته پائی پیوه بنی شتیک به شتیک بکات .

ئیسنا که هه تا نه دازه یه ک زانسان خاوه ن پرسیار چند له
واقعی میزووی پئی شاگایه با بچینه سه روکاری شاره زایی وی و
هه که سیکی دیکه ی ها و وینه ی ، سه باره ت به ئیسلام :

هه مو نه وه که سانه ی گله یی له (صلاح الدین) ده که ن چونکه
هه نه ستاوه به هه لگیر ساندنی شورشیکی کوردان نه ی ناسیونالیزمانه
نه که هه ر به ئیسلام نه شاره زا و نا شاسان ، به لکو نه نانه ت نه لف و
پئی ئیسلامیشیان نه خویندوه .

به لئ یه کلک له به لگه نه ویسته زور به رچاوه کانی ئیسلام نه وه یه ،
که ری به بابای موسلمان نادات هیچ کام له پهنک و زمیان و
نیشتمان و پاره و سامان و په چله ک و .. هتد بکاته سه نگ سی

(۱) شتیکی روونه که له پاش چاخی زیړینی چوار جی نشینه کسان
به ریوه به رانی ده وله تی ئیسلامی که موزور بې دادیو ستم و زور و
په چله ک به رستی یان زیانده وه و له سه ر حیسابی گه لی هه زار
شپ و گوپیان لئ ده دا ، به لام له گه ل نه وه ش دا نا توانین هیچ کام
له ده وله تانی ئیستای سده ی بیست له گه ل دوا که و توو ترین چاخی
ده وله تی ئیسلامی له دوو پئی ته را زوودا پیک هه سه نگیلین .

مهجک و تهرازووی لیک ههلاواردنی بهندهکان — وهک لهم وتو وټهدها
 به دوورو درټی باسکرا — کهواته : ههلهستانی (صلاح الدین)
 به شوړشکی نهتهوهپهستانه له چوارچیتهوهی کهلی کورد دا لهپه
 شهوه بووه که غایین و بیروباوهپهکهی پټی نهداوه ، (۱) واته :
 زانیویهتی که عیسلام له روانگه و ئاسویهکی پان و بهرینهوه سهیری
 مروټهکان دهکاو ، له مروټی مسولمان رازی نابیت له قهپلک
 گچکه و کهمبهری تیره و گهلهکهی دا خوۍ پټیک بټینی و له قوژبنیک
 جیهانی بهرفراوان دا خوۍ کوشمهله بکات و گوشهگیر بټی .
 غنجا سهیر لهوهدایه که شهو خهسلهتهی ناسیونالیستهکان
 (صلاح الدین) ی پټی تاوانبار دهکن و پټیان وایه بههوی نهوونی
 شهو خهسلهته لهو شوړهسواردا پلهوپایه پټی دابهزیوه ،
 بهرترین درووشمی کهسایهتیتهی و شهگر خوانهخواسته شهو
 خهسلهتهی تیډا بسایه قهتهندهگونجا بیټی بهو قارهمانه لیهاشووه
 که دوست و دوزمن پټی دهگرن و ستایشی دهکن ، بټی راستی شهو
 قسهپهشم بهس دوو بهلگان دهخمه بهرچاوان :
 بهکم : شهگر (صلاح الدین) بابایهکی ناسیونالیست و نهتهوهپهست
 بایه بټی نهدهلوا سهرکردایهتی بههیزترین سوپای عیسلامی شهو
 سهردهمه بکات که زوړبهی گهله عیسلامی بهکانی تیډا بهشداربوون ،
 چونکه شهگر شهو ئالو درووشمی کورداپهتی بهرزکردبایهوه ،
 عارهبهکانیش فی عارهبایهتی و تورک فی تورکاپهتی و فارس شهو
 فارسایهتی و .. هتدیان بهرزهکردهوه .

(۱) لټردها پهنگه ههندیک کهسی گیل ، یان خوگیلکههر ههبن بټین :
 کهواته عیسلام بروای به مافه شهتهوایهتی بهکانی گهلان نیه ۱۱ بهلام
 بهوان کهسان دهگوتری : مافی نهتهوایهتی لهگهلا مافی نهتهوهپهستی
 لیک جودان ، عیسلامیش دان به فی پهکهمیان دا دټینی ، بهلام دووهمیان
 جوړیکه له بت پهستی و له عیسلام دا جی نابټتهوه .

که واته :

ته وانه ی ره خنه له و هه لکه وتوو ه مسولمانه ده گرن مه زده کهن کاتی
خوی وازی له سه رکردایه تی سوپای شیسلامی و حوکمرانی میسوو به مه نو
شام و جهزیره (۱) هینا باو ، ده وله تو که یه کی کوردی دامه زراندا باو ،
خوی له چوارچویه کی ته سکی نه ته وه پی دا ریک هینا باو (۲) ، به لام
به وه ی چاک بوو شه و جهزه ی وان نه هاته دی ، ده نا نه ک هه ر گه لسی
کورد ، شیسلام و جیهانیش له و شوړه سوارو رابه ره دادگهرو سه رکرده
دلنه رمه بی به شه بوون .

دووهم : وه نه بی بیرى ناسیونالیزمی هینده دیارده یه کی سوود به خش و
سه ربه خیر بوو بی ، تا کو (صلاح الدین) له سه ر گو ی پی نه دانسی
لو مه و سه رکونه بکړی ، به لکو به پیچه وانه وه به وه ی چاک بوو که
شه و کورده مه رده گیروده ی شه و ده رده پیسه ی ناسیونالیزم نه بوو ،
ده نا له باتی وه ی بیته جی سه ربه رزی کوردان و مایه ی شانازی یان
به به را وه ژوو وه شه و مسولمانه به رزه ده بوو به په لیه کی ره ش و

(۱) جهزیره نا و بووه بو به شیکى زوری کوردستانى ئیستا .
(۲) هه لو یستی شه و جوړه که سانه ی که ره خنه له (صلاح الدین) ده گرن و
ده لین :

ده بوو وازی له سه رکردایه تی سوپای شیسلام و سه روکا یه تی
گه وره ترین و به هیزترین ده وله تی شیسلامی شه و سه رده مه هینا باو ،
له جوغزی ته سکی کوردستان دا خوی کورت هه لینا با ، وه ک هه لو یستی
ته وانه م دینه به رچاو که داوا له بابایه کی سه روک کو مار یسان
پاریزگار (محافظ) ده کهن ، واز له سه روک کو مار یو پاریزگاری یه تی
به یینی و ، چونکه کاتی خوی خه لکی دی (خوړخوړه) بووه ، بیتسه وه
بیته کوڅای دی ناوبراو !!

تی بینی :
(خوړخوړه) دی به ک بوو له ناوچه ی جافه تی نیزیک ناوچه ی
مه رگه ی به شه کوردستانى سه ر به عیراق ، که به پی نه خشه و پیلانی
کا ولکاری رژیمى به عسی کافر دوو جازان خاپوور کړا .

دزیو به سەر لاپەرەکانی میژووی گەلی کوردەوه، (١) چونکە لەوێ بیری ناسیۆنالیزمی جیهانی تەنیوەتەوه و گەرای پێسی لێ دڵ و میشکی تیرە و گەلانی جیهان دا دانائەوه، سەرلەبەری جیهان بۆتە مەیدانی کوشت و کوشتارو جەنگ و ھەراو ڕاوو ڕووت و دەستدریژی و یاسای (ماسی گەرە ئی کچکە قووت دەدات) بۆتە دەستتووری زیان و گوزەرانی گەلان .

خۆ شەگەر بیری ناسیۆنالیزمی تاقە زیانی بۆ بەرە ی شادە مژاد ئەوە بووبێ کە بوو بە شاگری بن کای ھەڵایساندنی دوو جەنگی جیهانی یەکەم و دووھەم، ھەر ئەوەندە بەسە بۆ ئیستاتی زیانبەخش بوونی .

کەواتە :

بەسە با وازبێنین لە قەسە یی ڕۆ و جۆ تانە و تەشەری بـی سەر و پێ، سەبارەت بە کەلە موسولمانیکی وەک (صلاح الدین) کسە بە ئیسلام بوو بەو پیاووە، بەویو بە ھاو وێنانیشی کورد نساوی بەرزبوو، ناوی لە میژووی ئیسلام و میژووی جیهان دا بەو پـیـرێ ڕیزەو تۆمار کرا، با لە جیاتی بێ ئەمەگی و سێلەیی نـسـوانـدن

(١) شایانی باسە کە بەدریژایی میژوو ھەرکەسیک پەنای بردبێتە بەر بیری نەتەو پەرستی و پەرگەز پەرستی بەدنا و بوووە بۆتە جۆی نەفرینی میژوو، وەکو ھەركام لە جەنگیزو ھۆلاکو و ھیتلەر و مۆسۆلینیی و جمال عبدالناصر و میشیل عفلق و صدام حسین و ھەرکەسیکی دیکە وەك وان، چ کۆن بێ چ نوێ !!

دەربارەى كەسەك كە دوژمنان دان بە پۆزو كەورەيى دا دینن ، (۱)
بۆلگین :

" دەك ياخوا (صلاح الدين) بە بەهەشتى بەرین شاد بى ، بـ
خزمەتى كردت بە فایىنى ئىسلام و گەلى كورد ، چونكە تۆ سـ
ئىسلامت بە كوردو ئى كوردت بە ئىسلام بەرزكردەوہ "

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۱) كارل برۆكلمان رۆژھەلاتناسى بەناوبانگ دەربارەى (صلاح الدين)
گوتووېەتى: " لە راستىدا (صلاح الدين) بەھۆى ئەو جەنگانەوہ
كە لە گەل خاچ پەرسەگان دا كردنى ، بوو بە ناسراوترين سەرۆك
لە نۆ سەرۆگانى رۆژھەلات دا - لەكن ئەوروپايىيەگان .
لە رۆژھەلاتىش ئەو ناوى بە نەمرى ماوەتەوہ لە پەنا ناوى
(ھارون الرشيد) و (الظاهر بيبرس) دا ، وەك پەرزەنتى نەشتەيەك
بۆ خاچك لە بەختەوہرترين خاچەگانى مۆزو و پەرسايش ترينى
وہ گومانى تیدا نىە كە كەمىكى كەم لە سەرۆك و فەرمانرەوایى
ئىسلام شان لە شانى دەدەن ، لە بواری خۆپەكلاکردنەوہ و پاکی و
بێ خەوشدا لە ھەر جۆرە بەرزەوہندی يەكى كەسى ، وە لە بواری
لەبەر و دۆسۆزى دا بۆ خزمەتى دەوڵەت و دانىشتووانى .
وہ دوژمن و ناخەزانى ھىچ چارەیان نەبووہ بۆجگە لە دان ھىنا
بە مەردا يەتى و دڵنەرمى بەخەشەيى دا سەبارەت بە دوژمنە
وہن كەوتووہگانى .
نەك ھەر ئەوئەندە ، وێراى ئەمەش (صلاح الدين) پەشتىوانى
زانبارى بوو . . . وە خزمەتى (صلاح الدين) لە ھونەرى بىنا دروست
كردن دا لە قودس و قاھىرە دا درەوشاوەيە . . . مەزگەوتى (الأفقى) ی
نۆی كەردەوہ ، قوتابخانەيەكى چوار دالانى بۆ يەكەمین جار لە
نیزىك كۆرى قىيامى شافىيى يەوہ دروست كرد . . .
بروانە: (تاريخ الشعوب الاسلاميه) نووسراوى / كارل برۆكلمان
م ٢٥٨ - ٢٦٠ ، چاپى (٩) ساڵى ١٩٨١ ز .

باسه وداو بازرگانن به ټاينيزه كړدن ، ټاينيزان له بهر چار نه خواته !

ميژووی هيچ بيروبا وه پړك - ټاينيزي و غهيري ټاينيزي - خالسي
نه بووه له چند كه شيكي بازرگان و هله پهرست و دنيا ويست له ژيپر
په رده ي شو بيروبا وه پړدا ، چونكه له هم موو چاخو و پوژگاريسك دا ،
كه سانيكي نه فسن نزم و بهر ژه وه ند په رست هه بوون و هه ن ، كه به هه ر
شيوه و شيوازيك بووه نه فسي نزم و چلنسي خويان له فاره زووه كاني
تير بكنه ، په بي پړه چا و كړدن هيچ شتيك له ټاينيز و ويژدان و په وشت
نجا هه ليه ته ټاينيزي پاك و بگه ردي ټيسلاميش ، له م ياسا يه
ريزه پړ نيه و كه موزور به شي له و مروقه نامروقه نه فسن نزم و
نامه رداندا هه بووه و هه يه و ده بيت .
كه واته :

هغه ر بيت و وا چا وه رواني ټيسلام بكهين كه هيچ كه س له وانه ي
خويان به شوي كه و تووي ده زانن ، نه توانن له بن پهرده ي وي دا
خيانه ت و ناپاكي و كلكه له قه بكنه ، شه وه چا وه رواني شتيك
نه گونجاو و نا واقعي ده كهين ، چونكه مروقي هه رچي يه ك بي هه ر
مروقه و هه له و تاوان و ناپاكي و هم موو شتيكي چاك و خراپي لي
چا وه روان ده كړي و نابيته فريشته .
جا خوينه ري به ريز !

مادام وايي هغه ر مه لايه ك يان شيخيك يان خوينه ده واريپسك
يان نه خوينه ده واريكت دي و به ناوي ټيسلامه وه و له ژيپر په رده ي ټيسلام دا
ناپاكي لي بشكوو ته وه ، شه وه به شتيكي زور ټاسايي ته ماشاي

بکه و سهرت سوورنه مینئو هیندهی نووکه دهرزی یهک پروات بهرانبهر
به ئیسلام کم نهکات و نهله خشی ی ؛ ئایا هیچ کهست دیوه بههوی
رهفتاری ناله بارو خپچ و خواری کۆلکه پزیشکیکی ناشی ههله پرست
زانباری پزیشکی گهری (الطبابة) ی له بهرچاو کهوتبی ؟
بپگومان نه ، وه تهگهر کهسیکی واش هه بی بههله داچووه .
بهائی با حوکمیک که بهنا و مسولمانیکی کهچرۆو بی خپرو بی هوش و
گوش و دلنه خوش و دین فروش دهگریته وه ، بهسهر شه و ئیسلامه پاک و
بیکهرده سهر بهرزهشی دا نه دهین که بابای کهچرۆو بهناهق خــــووی
پی ههلواسیوه .

ئنجبا با سوورا و سووریش بزانی ، که له هیچ چاخیک دا ئوممهتی
ئیسلاهی خائی نابیی له کوومه لیک مسولمانی زانا و راست و ههتگــــو
مهردو به جهرگ ، که لهکاتی گوتن و راگهیاندنی ههقی دا شهرمی له
شای ناکهن و بهرنامهی خوا چۆنه ئاوا ی به خه لکی راده گهیهنن ،
بی شه وهی ته ماع و ترس هیندهی پووشکه یهک کاریان تی بکـــــــا و
رپهره ویان پی بگۆری یان خواربکات .
کهواته : به کورتی ؛

هیچ کهس بۆی نیه قسه و کرده وه و ئاکاری مروقی بهنا و مسولمانی
بی بهندوباری ناله باری بهسهر ئیسلامه وه بار ، بکاته بیانوو و
بههانه ی گلهیی و گازنده کردنی و پشت پهل بوونی و راکردنی لــــه
ئیسلام .

قسه شم له گهل شه و بازرگاناندا شه مهیه :

هو ئایین فروشه ترسنۆکه به زیوه کان ؛
بوچی خۆتان کردۆته بلیندگۆ (مُکْبَرَة) ی سه مکاران ؟
تهگهر هاندهری خۆده رختن (حَبَّ الطهور) پالتان پیوه ده نــــی
شه وه بکهن ، شه وه زۆرچاک بزانی بههله دا چوون و سهره پای سووکی و

بئى سەنگى گىل و نە فامىش دە رچوون !

چونكى ھەر كەسك بازرگانى بە بەرنامەي خواو ە بىكات ، خوا لە ھەقى خۇي خۇش نابى و پىسوا و زەبوون و پروورەش و شەرمە زارى دنيا و دوا پوژى دەكات .

و ە ەگەر ھاندەرى ئايىن فرۇشيشتان و ەدەست ھىنانى بەرژە و ەندى — يەكى دنيايى ە ، ەك زارچە وركردن و ئافەرىنىك ، ەو ە زور باش بزانن كە زيانبارترىن مروقى ەو كەسەيە كە ئايىنى خۇي بە دنياي خەلكى دە فروشى ، جا ەو كرى يەي و ەرى دە گرى ھەرچى يەك بىت !

و ە ەگەر ترسانىش واتان لى دەكات خۇتان پىسواي لاي خوا و خەلكى بكن ، ەو ە باشگوئى تان لى بى و بزانن كە ئايەتى :

(أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا) تان بەسەردا چەسپو ە ، چونكە ئىو ە جوولەكە سەتتى ررا و رزاوى بەزىوى توقىو ! لە زيانكسى (۱) دوورى ئىحتىمالى پادەكن و تووشى گەورەترىن زيانى واقىعى و ەتەسى دەبن !!

و ە بزانن تەمەي ئىنسان نە بە ئازايەتى كورت دەبى و نە بە ترسەئۆكى درىژدەبى و پىشىنانىش گوتوويا نە : (ھەرچى بترسى ناخەلسى) .

كەواتە :

بىجگە لە گىلى و سادەيى و سووك و چرووكى و بئى سەنگى ، چىدى واتان لى دەكات بىنە بلىندگوئى طاغوت و ئايىن بفروشن !!

(۱) لىرەدا بەگوئىرەي تىگەيشتنى وان قسەم لەگەل كرددوون ، چونكە ەوان پىيان وايە ھەرچى لە رىي خوادا بروات يان گىرى ەو ە خۇي بە ەيلاك داو ە !! دەنا لە راستىدا ئازار دىتن و كووران لە پىيان وى راگەياندى بەرنامەي خوادا گەورەترىن پادەمسى مسولمانەتى يە ، واتە شەھىدبوون يان بەرەو شەھىدى چوون .

هيوادا ريشم چيدي لسه ر شه رچه جهوت و خوار دنان نسه پون و
به ره و باوه شي گهرمي قورشان و سوننهت و هين سيدهرو په ناي خوا و ،
ژير عالي عيززهت و مهردا يه تي و جهاد بگه رينه وه و ، له وه ي تا ئيسنا
کردووتانه تو به يه كي چاك بگدن و په شي مان ببنه وه ، بهرله وه ي بيه
نا چاري په نجه ي په شي مان بي بگهن و ، له شهرمه زاري و پروره شي يان
له به رده م دادگاي به سام و هه يبه تي خوادا بته زن !!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

خا في المنجده

سلام نافه پریای رفته از روی و به نام بخاک سپردند

له هه‌موان پوونه که بناغه و بنچینه‌ی وه‌ده‌ست‌هینانی هه‌موو
قامانچ و ئاواتیک و گه‌یشتن به هه‌موو مافیک ، بریتیه له :
(په‌گرتن و ته‌بایی و پیکه‌وه ریزبوون و برایی) .

ده جا خویندہ ری بهر یز

به خَواي به رَزُو بِي هاوتا شه و په ککرتن و پريزوون و براييه تی و
ته با بوونه مه حاله بچکه له ئيسلام به هيچ بيروبا وه پړيکي ديکته
بيته دي ؟ وه کو له ميژووي کوڼ و نوئی خومان و گـهـلان دا
ديشووما شه و ئيستاش ده يبينين !

چونکه فیسلام به حوكمی شهوهی كه له‌لایهن خواوه هاتوه، هیچ كه‌سیكي مسولمان و خواناس پروژیک له پروژان خه‌ته‌ره و خو‌خوت‌یهی شهوهی به‌دل دا نایه‌ت، كه ده‌توانی و له‌پرستی دایه به‌رنا‌مه‌یه‌کی له ئی خوا چاكتر دابنی، كه‌واته: مروقه‌كان تیكرا له‌شاق‌سار به‌رنا‌مه‌ی خوا‌دا سه‌ردا‌ده‌نه‌وینن و كه‌ردن كه‌چ ده‌كهن .

شجنا به پیتی به پیره وی خواش : یهک پهرستراو (اله) و یهک
به رنامه و یهک پیشه و او یهک کتیب و یهک پرووگه و یهک شامانج بو
مرؤقه کان دیاری کراوه ، پهرستراو بهس خوا (الله) یه و ، به رنامه و
په پیره و ته نیا ئیسلامه و ، را به رو پیشه و او هر پیغمبه ره صلی الله
علیه وسلم ، بهس (۱) قورغان کتیبی بر واپیکراوه و ، تا قه پرووگه

(۱) هملیه ته (سنة) بیش که کوتارو کردارو بریار له سه و دانسی

کابهی پیروژه و، بهرترین شالاج خوا رازی گردنه .
جا لهین سیبهری بهرنامهیهکی شهوتودا گهل پیکهوه ده بیته براو
شان لیک ده دا و پشت ویک ده دا ، له شه ناجامی شه وهش دا هم خوا له
خویان رازی ده کهن، هم ده توان گشت مافیکیان دا بین بکهن و
پشتی هموو دوژمنیک له زهوی بدهن .

کهواته : با هموو شهوانه بهته ما هینانه دی بهگرتن و ته بایی و
برایین و بهنایان بردوته بهر چند بیرو بیردۆزه و ریچکه بهک که
مایه هه را و شایوب و گهل په رته وازه کردن و خهلک به ره و به کدی
کوشتن و تیره گهری بردن، چیدی به خرت و خورایی خویان مانسدوو
نه کهن و خوشیان و خهلکیکی زوری دلساف و ساده و خوش پرواش فریو
نه دهن، با واز له و کویره ری چهوت و هه لانه بین که له پیش وانش
زوران کوتایانه وه به لام له شه ناجامی ماندوو بوون و گسه ران و
سوورانیکی زوردا دهستان له بنی همبانه وه ده رچوو و تاقسه
دیاری بهک که له کاتی گه رانه وه دا له گهل خویان هینایانه وه
بریتی بوو له (هه ناسه سواری) و (په نهی په شیمانی گه زیسن) و
(ده ست له خو شردن) !!

به لی با واز له و ریچکه و بیردۆزه بی خیرانه بهینن که ته نانهت
له نیشتمانی له دایک بوونیشیان دا هیجیان بو کومه له نه کسردوه و
هه زیاتر خهلکیان پیک وه رکردوه .

هنا شتیکی پروونه که عیسلام به چند قوناغی تاقیکردنه وه دا
تیبه ریوه و له کل ها توته ده ری، به لام شه و بیردۆزه ده ستگردانه
له ویر تین و فشاری چه کوچی واقعی زیانی مروق دا بوونه ته و
گه ردو به هه وادا چوون و، له نیو کووره ی گه رمی تاقیکردنه وه ی

(القول والعمل والتقرير) ی پیغه مبه رمان ده گریته وه بریتیه له
ته فسیر و لیکدانه وه قورشان : پروه گرخوا فهرموویه تی : (وانزلنا
الیک الذکر لتبین للناس ما نزل الیهنم) النحل / ۴۴ .

میژوودا بوونه گازو دووکهل و بی سهروشوین بوون . (۱)

ئه و پزیم و دهوله تانه شه که دههینین بهروالت له سهر بنچینهی
عهوان بیردۆزان بنیاتنراون، شهگهر راستیت دهوی ههرکام له
پزیم و دهوله تانه پهیکه ریکی بی کاکل و نیوه و به حوکمی شاگرو
ئاسن راگیراوه و به عاستم توێژالی تهکی ده ره وهی بویه به کی
که م ته مهنی به کی که له و بیردۆزانهی لیدراوه، دهنا به ده ردی کورد
دهلین: که ره له کوئی که وتوه و کونده له کوئی دراوه . (۲)

ئینجا پهنگه به کی که لیره دا بهرسی :

باشه شهگهر راسته عیسلام تاقه ری ی سهر فرازی و به مراده یشتنه ،
عهدی بۆچی دههینین ولاته نا عیسلامی به کان له وه پهری پیشکه و تن و
شارستانه تی دان و ، به پیچه وانه وهش ولاته عیسلامی به کان به کجسار
پاشکه و تن و به جیم و بی سهر و به ره ن ؟
له وه لامدا دهلین :

دهرباره ی پیشکه و تنی ولاته نا عیسلامی به کان خستنه پرووی جهنــد
شتیک پیویسته :

- ۱- پیشکه و تن له بواری پیشه سازی و تهکنۆلۆجیا و لایهنی مادی دا
چهند هوو بنه مایه کی تایبه تی هه ن و هیچ به یوهندی به راستی و
نا راستی بیروبا وه ره وه نیه .
- ۲- پیشکه و تن و شارستانه تی به سهریتی نیه له دروست کردن و

(۱) سیات بوونه وه و له به ره و که و تن و بازارشکانی بیردۆزه و ریچکه
مرو تکرده کان له م سهرده مه دا له هه موو کاتیگ چاکتر دههیننری و
بوته دیارده به کی ههره زهق و به رچای ئه م روژگاره .
(۲) بو عیساتی ئه م راستی به سهرنجی کتیبی: (بوخته بهک دهرباره ی
عیسلام) به ، تهفسیری ئابه تی شه شه م .

داهلانی قامیرو کهل وپهل و بنیات نانی خانوو و بهره و چوونه
سهر مانگ و بن زهوی کولین و نیو دهریا پشکین !

۳- ولاته نایسلا میه کان ئیستا له ویه ری ژینتالی و چاره پرسی و دلّه
پراوکه و نافرانی دا ده ژین و، وپرای شههش ههرا و ئاژاوه و جهنگ و
وپرانکاری هه موو دنیاش شاگرێکه و له پرسی وان هه لدهستی، زانا و
بلیمه ته به ویژدانه کانیشیان به پراشکاوی دانیان بهم راستی یسه
تالانه دا هیناوه (۱) (۲)

۴- به پێ لێنانی میژوو زانه کان هه موو شه و زانیاری یانه ی که بوونه
بنچینه و سهرچاوه ی سهره لدانی شه به ره وپیش چوون و گه شه کردنه
ماددی یه ی ئیستای جیهانی نایسلا می به پوژه لات و پوژئا وایه وه ،
کاتی خۆی شه ورووپاییه کان له پێ ی ولاتی شهنده لووس (ئیسپانیا) و
دوو رگه ی قوبرس و جهنگی خاچه رستانه یانه وه له جیهانی ئیسلا می
- یانه وه وهرگرت و پاشان بوخویان زیاتر گه شه یان پێ کـــردو
خه ملاندیان !

که واته به ده ردی پشینانمان ده لێن :

شه پشکه وتنه ماددی یه به نا وشارستانه تی پهش (ههر پوڤنـــی
خۆمانه له سهرمانی ده ده نه وه) !!

وه دهرباره ی پاشکه وتوو یی و به جیماوی ی جیهانی مسولمان نشینی
به ناو (ئیسلا می) یشرده بی لهم راستی یانه بی ئاگا نه بین :
۱- شه گهر مه به ست له (ولاته ئیسلا می یه کان) شه و ولاتانه بن که مسولما
نشین و خه لکیکی له سهر ئیسلا م حساب کراویان تیدا یه ، شه وه
ته عبیره که راست و به جی یه ، به لام شه گهر مه به ست ولاتانیکی بن که
به رنامه ی ئیسلامیان تیدا به پوڤه ده بردی، شه وه پوڤیست

(۱) بو ئیسپاتی شه راستی یه سهرنجی کتییی: (پوخته یه ک دهرباره ی
ئیسلا م) به ، ته فیسیری ئایه تی شه شه م :

تهعبیره که بگوردری، چونکه تا ئیستا یهک تاقه ولاتی (ئیسلامی)
 راسته قینهی شهوتومان نیه و، لاف لیدانی پرووت و بی کـــرده وه و
 بهرهم و بهریش هیچی پی ئیسیات ناکری !

۲- خوی کار به جی دوو کۆمهله یاسا و دهستووری بو داناویسن ،
 کۆمه لکیان له شیوهی بهرنامه و ئایین دا پهوانه کـــراون و ،
 کۆمه له کهی دیکه شیان له نیو بوونه وهرو دیارده سروشتی به کسان دا
 پۆنراون ، هه لیه ته بو دروست بوونی ژیا نیکی مرۆفانهی راست و
 بنیات نانی شارستانه تی (مدنیة) یهکی تهوا و په چا و کردن و کار
 پی کردنی ههردوو کۆمه له یاسا و دهستوور شتیکی پیویسته و ،
 شتاقیان په بی شهوی دیکه بهرهمی پیویست و چا و پروان کراویان
 نابیی، به لکو به دهردی زانایه کی شهرووی گوتوو یه تی: (ئایین
 به بی زانیاری وهک بابای شل وایه و، زانیاری به بی ئایین وهک
 بابای کویر وایه) !

جا له راستی دا ئیستا مسولمانان له بهر بی ئاگایی له یاسا و
 دهستوور هکانی سروشت و نه بوونی زانیاری، وهک مرۆفی شل و سه قهت
 ناتوان به شیوه یهکی پیک و پیک و هاوسهنگ (متوازن) له سه ر لاقی
 خویان بههستن و هه وجی دهستی شه ملاولان و، پۆژه لاتی و پۆژه وایی
 - یهکانیش له سۆنگه ی نه بوونی ئایینی راست و دروسته وه وه
 بابای کویر په فتار ده کهن و، هه ر به و چهک و تهکنۆلۆجیا یه که
 بهرهمی زانیاری به که یانه بهر بوونه گیانی یه کدی و خه ریکـــن
 خوشیان و خه لکیش له به یین ده بن !!

۳- نابیی له وهش بی هه وال بین که مسولمانان سه ر ده مێک که به راستی
 (ئیسلامی) بوون و خاوه نی ده وله تی ئیسلامی بوون ، له هه مـــوو
 بواره مادی و مه عنه وی یهکانی ژیا ن دا سه رقافله و ما مۆستـــا و
 چا و سا غی جیهان بوون .

بۆی دوايى به نامه له تيگهالى عاره ب دا لهاته خوار؟

ترسناک ترين نه خووشى که له نهجايى بلا بوونه وهى ميکړپوښى
ناسيونا ليزم به نيؤ گهلانې ئيسلام داو، له نيؤ گهلى کوردستان دا
په روى ستانده وه گهلېک که سى به سه هوو بردوه و که وانده وه ، له
ئيسلامه تى بهى توړانده وه ، برى تيه له پره فزکردن و نه ويستنى ئيسلام
چونکه له نيؤ گهلى عاره ب داو به زمانى عاره بى نيرراوه !!
جا سهير له وه دايه که هر کام له وه پره چه لهک مسولمانانهى که
به ئيسلام رازى نين له بهرته وهى له هه ل و مهرچکى وادا نيرراوه ،
هيچ پيى نهنگ و شوورهيى نيه ، که له پوژيکى ساردى زستان دا
بالتوبه کى پرووسى ده به ربکا و ، چه تريکى ته مريکى له سهر خو هه لېداو ،
گوړى په کى ئينگليزى ده پى بکا !!
به لام که باس ديته سهر ئيسلام ، مووى قرژ ده بن و نيؤ چاوانسى
گرژ ده بى و ده لى :

مه گهر ئيسلام له نيؤ عاره بان داو به زمانى عاره بى نه نيرراوه ؟
که واته هيچ په يوه ندى به ئيمه وه نيه .

ئيسنا وهرن با تیکرا به وردى سهرنجى ئهم جوړه هه لوپستنه
بده بن بزانيى ، هوو بنه مايه کى چى به و ، چو سهرى هه لداوه ؟
هه لپه ته قسهى ناسيونا ليسته کان که گوايه ، ته وان بويه ئيسلام
په فز ده کهن چونکه ئيسلام ديارده يه کى نه ته وه يى گهلى کورد نيه و ،
ته وانيش به س به شتى خو مالى و نه ته وه يى رازين ، (1) ناتوانسى

(1) له راستى دا ئهم خه لته نه ته وه په رسته کان ديارده يه کى نه فامى
- په و له گه ل چه مکى مروفا په تى دا ناگونجى .

ئىقنايمان بىكات ، چۈنكى ، خۇنە بالتۆپووسىيەكە و نە چەتەرە
ئەمىرىكىيەكە و نە گۆرۈي يە ئىنگىلىزى يەكەش دىيار دە و بەرھەمىسى
نەتەوھىي كورد نەبوون !

بېگومان ناشلوئ بگوتىرى : ئاخىر كەل وپەل و بىروباوەر لېك
جوودان ، چۈنكى ، يەكەم :

ئېمە ھەر بەقەستى نموونەمان بە كەل وپەل ھىنايەو دەنا ئەو
جۆرە كەسانە بەرلەوھى كەل وپەل لەو نەتەو بىانىيانە وەر بگرن
بىروبوچوون و بىردۆزانىان لى وەر دەگرن ، مەگەر بىر دۆزەي
(ماركسىزم - لىنىنىزم) زادەي بىرو ھۆشى كوردەكانى سلىمانى و
دىاربەكرو ساڭاغە يان ئى ماركى ئەلمانى و لىنىنىي رووسىيەي !
يان مەگەر بىردۆزەي داروئىنىزم مام بىروئى ھەلشۆيى بىناتى
ناوہ ياخود داروئىنى ئىنگىلىزى .

يان ئايا بىرى بوونايەتى (الوجودية) ھەلقولاي زەينى كوردىكى
بىتوئىنى يە يان بابايەكى ئەمىرىكى ۱۹
دووەم :

ھەر وەك چۆن سوود وەرگرتىن لە كەل وپەلەكان لەسەر ھىچ گەل و
تيرەيەك تاپۇ نەكراوہ ، ئايىنەكەش مولكى تايبەتى ھىچ گەل و
تيرەيەك نىو ھەموو مۇقايەتى تىيدا بەشدارە بە يەكسانى ،
تەنانتەكەر كەل وپەلەكان مۆرو ناو و نىشانى كارگە و ولاتىكى
دىارى كراو يان پىئوھىيە ، ئايىن - مەبەست لە ئايىن بە (ئىسلامە -
ئەوئەندەشى نىو بىچگە لە مۆزى كارگەي خوايەتى و ناو و نىشانى
بەرنامەي ژيانى مۇقايەتى ، ھىچ شتىكى دىكەي پىئوھىيە .
كەواتە : پىشگىرى كردن لە وەرگرتىنى ئىسلام بە بىروہانەي

(۱) چۈنكى ئاقە ئايىنى راست و تەواو و ئىعتىبار پىكراو بەر ئىسلامە

ئاوا بئى جى، شىئىكى ماشوول و ژىرانه نيهو له مروقى تىگه يشتوو
ناوه شىتوه .

مادام و ابى با بزانين هوى راسته قينهى پيشكيري كردن و پرازي
نه بوونى ناسيوناليسته كان له ئىسلام چى په ؟
به بىچوونى بهنده دوو شتى سهره كى هه ن كه برونه هوى دووره
په ريزى شه و جوړه كه سانه له بهرنامهى خوا :
په كه م :

هه بوونى دهسته يه ك عاره بى خوانه ناسى په گه زپه رست ، (مه به سست
ماره به به عسى و شو قى نى به كانن) كه به شىكيان هه ر بى په رده ده رى
ده برن كه پروا يان به ئىسلام نيهو ده لى ن :
ئىسلام بويه له نيو گه لى عاره بدا سهرى هه لدا وه ، چونكه له هه موو
گهلانى ديكه لى ها تووترو زپه رگ ترن و (محمد) عاره بى كى به مشوورو
بليمه ت و لى ران بوو ، بويه ش به ناوى ئايننه وه خه لكى بانگ كرد
چونكه زانى شه گه ر به ناوى خوا وه قسه بكات چاكترى لى وه رده گرن و
فه رمان به رى ده كهن ، هه ليه ته ئيمه لى ره دا قسه مان لاگى شه وانه دا
نيه ، به لام شه وانه ي كه ئيمه قسه مان له گه لى ان هه يه به شى
دووه ميانن كه ده لى ن :

به لى ئىسلام ئاينى كى خوا بى يه و محمد صلى الله عليه وسلم
پيغه مبه رى خوا يه ، به لام خواى زانا بويه دواييين به رنامه ي خوى
له نيو نه ته وه ي عاره ب و نيشتمانى عاره بدا نارد ، چونكه خوا
گه لى عاره بى له نيو گشت گهلانى جيهان دا هه لى ژاردوه و ئيمتيازى
دا ونى و يستوو يه تى له هه مو انيان به رزتر بكاته وه و پتر ريزيان
لى بگرى !

به كورتى به كوردى شه و عاره به ناسيوناليستانه ده لى ن :
دياره گه لى عاره ب له هه موو گهلانى دنيا باشترن و خوا له هه موالى

خۆشتر دەوین، بۆیە دوا یێن پەڕەوی خۆی لە ئێو وان دا ناردووە .
جا لە ئەنجامی ئەم جوۆرە قسانەداو، لە ئەنجامی زۆر شتیی
دیکە نەتەو پەرستانە و نائیسلامی یانەدا، کە دەربەرینیان
دەرفەتییکی (١) گونجاوتری گەرەکە، دیسان لە کەشیش شێرراوە نین !
هەندیک لەو پۆلە کوردانە ی کە یان چاک لە ئیسلام حالی نەبوون و
بروادامەزراو نین، یان هەر مەسولمان نین و کەوتوو نە بەر تین و
تەوژمی رێچکە دەستکردەکان، لە بەرانبەر هەلوێستی نەتەو
— پەرستانە ی ئەو پێرە عەرەبە ناسیۆنالیستەدا کاردانەو هەیه کـ
نەتەو پەرستانە تریان گرتۆتە بەرو، بە هیچ پەنگیک ئامادە نین کە
تەنانت گوێ بیستی باسو و خواسی ئیسلامیش بن هەتا وەبـ
پێ هێنان و وەشوپێن کەوتنێ پادەگا .

چونکە ئەو پۆلە کوردە لە ئیسلام بێ ئاگایانە کە ئەم جوۆرە
قسەو هەلوێست و پەفتارە نائیسلامانە یە لەو پێرە نەتەو پەرستە
دەبینن، دەلێن پەنگە ئەو عەرەبانەش کە لە سەرەتاو قورئانیان
لە ئێودا هاتە خوار هیچ پروویان لەمانە ی ئیستا وەرنەگێڕابێ ! جا
لە ئەنجامی ئەو بەراوردکردن و قیاس و پێک گرتنەدا نەک هەر
رق و قین لە عەرەبە مەسولمانەکانی پێشین هەڵدەگرن، بە لـ
لە ئیسلامیش دەتۆرین و ریز دەبن .

دووهم :

بەلام وەنەبێ تاقە هۆی دوورە پەڕیزی هەلگرانی ئـ
ناسیۆنالیزم و هەموو شتە ئیزم دارەکانی دیکەش — لە ئـ
کە لە کەمان دا — بەس بێ ئاگایی لە ئیسلام و دیتنی هەلوێستـ
نەتەو پەرستانە و خۆسەپێنەرانە ی عەرەبی بەدەفو نا مەسولمان بێ ،

(١) بۆیە ئەم قسە یە کراوە چونکە ئەم کتێبە پێنج شەش سال پـ
ئیستا لە عێراق نووسراوە !!

به لكو هه شيانه زۆر چاك ده زانی كه ئیسلام هیچ په یوه ندى به كى به
هیچ كام له گهل و تیره كانه وه نیه و ئایینیكى خودایى و جیهانى به ،
به لام هه بر وای پێى نیه و كه وتوته شوین پێچكه و بیردۆزه په كسى
دیکه ، بۆیه ش له ره فز كردنى ئیسلام دا په ناده باته بهر بیهیرى
ناسیونالیزم تاكو به ده ردى كورده كه گوتى : به بهردیكى دوو كیلان
بشكینى ، ههه كه له كهى هه له خه له تینى به وهى كه گوايه هه و رقى له
ئىسلام هه ئاستى و بى پروا نیه ، به لام بۆیه گوێ رایه لى نابى چونكه
ئایینی عاره بانه ، ههه بیرى ناسیونالیزم و ههه بیردۆزه په كسى
دیکه ش كه بیه وى له جیاتى ئىسلام بخاته بیرو میشكى كه له وهه ،
بى ته وهى لومه و سهركونه بكرى و به نامه خراب بزمیڤرى .

جا سهير له وه دايه كه له نياوان ههردوو ك به ره ي ناسيونا ليستي عاره ب و كورد دا كارو كاردانه وه (فعل ورد فعل) پكي توندوتيژ ههيه ، جارئ له لايه كه وه عاره به ناسيونا ليسته كان ده لئ ن : ئيمه ههلبزار ده ي كه لانين و هيج نه ته وه يه كه له نه ته وه ي عاره ب بالاتر نيه و ، عاره ب ئيمتيازيان به سه ر هه موو كه لاني جيهان دا ههيه ، وه له كاردانه وه (رد فعل) ي ته و درو و ده له سه بي بنچينه ي وان دا به ره ي ناسيونا ليستي كورد يش ده لئ ن : كه لي عاره ب به د تري ن و دوا كه و تو و ترين و كه و ده ن ترين كه لي سه رزه وين و ئيسلامه تيش چونكه يو وان هاتوه دياره بي كه لك و پووچه !!

فەمما گومانی تیدا نیه که شتاق لەو دوو بەرەیه هەلوێستیکی
 راست و واقعیان نەگرتۆتەبەر، چونکە وادیارە هەركامیکیان ،
 سواری ئەسپی سەرکێشی بیری گەلپەرستی بوو، لەپرتاویان لاقی
 دەبەرێک شالقاو و سەرچەنگ چوو .

به لأم له سؤنگه شه ووه که بهشی زیاتر عاره به ناسیونالیسته کا دهستیان له هه لایساندنێ شاکری شه و هه راو ئازا و هیه دا هه یه و

کورد گوته نی : ئاگره که له پيشی وانه وه داکه وتوه ، وای به چاک ده زانم پيشه کی بچينه سه روکاری قسه و ده عوای بی شایه دو به لگه ی وان ، که واته با بزانی خوای کار به جی له بهرچی دوايين بهرنامه ی خوی له نیو عاره بان دا نارد ؟

به لام پيشه کی با بزانی ئایا ره وایه بگوتری گه لی عاره بیان هه ره گه لیک دیکه له گه لانی دیکه چاکترو گه وره تره ؟

ده توانين له چهند خالیک دا ئهم مه سه له یه پروون بکهینه وه :
 ۱- بهر له هه موو شتیک پپو یسته بزانی که له پروانگه ی ئیسلامه وه ره وایه هه یه تیره و گه لیک خوی به سه ر تیره و گه لانی تر دا با بیدا و شانازی یان به سه ردا بکات ، به لکو له راستی دا شه و خوبادان و خو هه لکیشانه له قورئانی قسه له جی و فه رموده کانی پیغه مبه ردا صلی الله علیه وسلم به توندی تا وانبار کراوه ، وه که له لایه ره کانی پيشو دا پروون کرایه وه ، بو وینه خوای زانا له بهر بهرچدانه وه ی شه و جووله کانه دا که ده یان گوت : (نَحْنُ اَبْنَاءُ اللّٰهِ وَ اَحِبَّاءُ) ئیمه کورانی خوا و خوشه ویستانی خواین ، فه رمووی : (قُلْ فَلِمَ یُعَذِّبُکُمْ بِذُنُوبِکُمْ بَلْ اَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ) المائده / ۱۸ . واته :
 لی : ئه دی - ئه گه ره راسته کورو خوشه ویستی خوان - بوچی به هه یی تا وانه کانتانه وه سزاتان ده دا ت ! نه خیر به لکو ئیوه شه مروقیکن له وه خه لگی که دروستی کردوون .

دیان خوای کار به جی له کاتی که فه رمانی به شیتان کسرد کړنووشی پزگرتن بو ئاده م بهر ی ویرای کومه لی فریشتان ، شیتان یاخی بو و سه رپیچی کرد ، له عه نه ت و نه فرینی لی کسرد له به زه یی خوی دووری خسته وه ، هه له به ته کاتی که شیتان فه رمانی خوای جی به جی نه کرد ، خوا لی پرسی بوچی و چ شتیک ری ی لی گرتی که کړنووش بهر ی ! شیتان له وه لام دا گوتی :

من له شادهم چاکترم، شهو له قوری دروستکراوه و من له شاکتر .
(وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ مُورِنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ ، لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ، قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ
أُمِرْتُكَ ؟ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ) .
الأعراف / ۱۱ ، ۱۲ . واته :

وه نیمه خولقاندمانس دوايي وینه تانمان کیشا ، عنجا به به
به فریشتانمان گوت : کرنووش بو شادهم بهرن ، جا هه موویان
کرنووشیان برد بیجگه له شیتان، شهو له کرنووش بهران نه بوو ،
— خوا — فرموی : چ شتیک پیشگیری لی کردی که کرنووش به به
کاتیک فرمانم پی کردی ؟ ، گوتی : من لهو چاکترم ، منت له
شاکر خولقاندوه و شهوت له قوری خولقاندوه .

وهک لیره دا ده بینین شیتانی بهد بو پاکانه (تبری — ی
هه لوپستی یاخی بووانه ی خوی په نا ده باته بهر هه مان به لگه
جووله که و نه ته وه په رسته کان !

به لی شیتانی ش وهک وان له جیاتی وهی شانازی به ک — رداری
په فتاریکه وه بکات که به شانازی خوی وه دهستی هینا وه ، شانازی
به ماده و توخم و په گه زیکه وه کردوه که هیچ دهستی وی تیدا به !
که واته : هه رکه سیک به هوئ به هوئ شتیکه وه خوی بادا و شانازی
به سه ر خه لکی دا بکات ، که به شانازی و تیکو شانی خوی وه دهستی
نه هینا وه و خوا بوئ پریاردا وه ، وهک : په گهز ، نه ته وه ، نیشتمان ،
په نگ و زمان ، شهو په شیتانی بهدی گرتوه و به به لگه به کی
شیتانی خوی به سه هو و برده و پری راستی بزرگدوه ! (۱)

(۱) بیگومان شهو شیخ و سه بیدو شاغاو میرو به گانه ش که خویان به
وه چاخ و په چه لک (نسب) هوه هه لده کیش و هه ر له بهر شهو ی به
عورفی کو به لکا ناوی شیخ و سه بیدو شاغاو میرو به گیان به سه ردا
پراوه خویان له خه لکی به زورتر ده گرن ، وه بهر شهو حوکه ده که ون .

٢- له روانگه‌ی قورئانه‌وه گه‌لی عاره‌ب به‌ر له هاتنی ئیسلام گه‌لیکی ساده‌وه نه‌خوینده‌وارو سه‌رگه‌ردان بوو ون وه‌ک خ‌وای زانی سا فهرمووییه‌تی: (هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ ... وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) الجمعة/ ٢٠ واته:

خ‌وا شه‌و که‌سه‌یه که له‌نیو نه‌خوینده‌واران دا پی‌غه‌مبه‌ریکی له‌ه خ‌ویان نارد ... هه‌رچه‌نده شه‌و گه‌له به‌ر له هاتنی وی له‌ه سه‌رگه‌ردانی‌یه‌کی ئاشکرا دا بووین .

دیسان وہک قورٹان هه والی پّیداوین عاره بهکان پّیش هاتنی ئیسلام
پّیکه وه دوزمن بوون و شیریان له بهکدی دهسوی : (واذکروا نِعْمَةَ
اللّٰهِ عَلَیْکُمْ اِذْ کُنْتُمْ اُعدَاءٌ فَآلَفَ بَیْنَ قُلُوبِکُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِیْهِ
اِخْوَانًا) آل عمران / ۱۰۲ . واته :

وہ یادی چاکھی خوا بکہنہ وہ بہ سمر خوتانہ وہ ، کاتیک ک —
— ہر لہ ہاتنی عیسلام — پیکہ وہ دوژمن بوون ، بہ لام خوا دلتانی
پیکہ وہ بہ ست ، شجا بہ ہوی بہرنامہ ی خوا وہ بوونہ ہرا ..

هر روزه ها و هک تورشان هه والی پیداوین ، شه گهر هاتبار و خـوای
 گه وره تورشانسی ناردبایه سهر گه لیککی دیکه ی غهیری عاره ب ، شه وه
 عاره به کان شاماده نه بووین بر وای پی بیینن ، وهک فهرموویه تی :
 (وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِـِٔـِٔـِٔ
 مُّؤْمِنِينَ) الشعراء / ۱۹۸ ، ۱۹۹ ، واته :

شکر هاتباو - قورئانمان - ناردبایه سر هندیگ لـــــــ
عجه مگان و (۱) به سر - عاره به کان - ی دا خویندبایه موه ،
بروایان پی نمده هینا .

لہم دہقہ قورٹانییہ دا وا دہردہ کہوئی کہ خوی کا رہے جی بویہ

(۱) (عَجْم) واتہ : غیری عرب .

قورپانی له نیو گهلی عاره ب دا ناردوته خوار، چونکه گهلیکی هینده
کهله وشک و خوپه سندو گۆشه گیر بوون، شه گهر نییرا بایه سهر
غهری خویان، پروایان پی نده هیئا، به لام وادیاره عجه م لسه
عاره ب زهین پروونترو ئاسوی بیریان فراوانترو ئاماده تریوون بو
وه رگرتنی ههق له هه رکه سیکه وه پی .

ئیسنا خوینهری ئاریزم !

له خالی یه کهم دا پروون بووه که گهل و نه ته وه کان هه م—وو
یه کسانن و هه ر گهل و نه ته وه یه کیش لافی ئیمتیا زو گه وره یی لی بدات
به سهر گهلانی دیکه دا، شه وه به هه له دا چووه و پی ی راستی بزر
کردوه و پرچه ی شه ی تان و جوله کانی گرتوه .

له خالی دووه میشدا خراوه ته پروو که قورپان فهرموویه تی :
گهلی عاره ب بهر له هاتنی ئیسلام، ساده و نه خوینده وارو سهر گهر دان
بوو ون، (۱) وه پیکه وه ناکۆک و ناتهباو دوژمن بوو ون، دیسان
پاگه یه ندر او ه که شه گهر قورپان نییرا بایه سهر گه لایکی دیکه ی
غهری عاره ب، شه وه گهلی عاره ب ئاماده نه بوون پروای پی بێنن و
وه دوای بکه ون .

که واته :

لیره دا ده رده که وێ که هاتنی ئیسلام له نیو گهلی عاره ب دا
ناگونجی بکریته به لگه ی لیها توویو گه وره یی عاره ب به سهر گهلانی
دیکه دا، چونکه وه ک دیتمان قورپان که باسی نه ته وه ی عاره ب ده کات
پیش هاتنی ئیسلام، لانی کهم شه گهر شکاندن و تانه لیدانی لئی
نه فامریته وه، مه دحو پییه لاگوتنیش ناگه یه نی .

(۱) له ئالقهی سییه می شه م زنجیره یه دا چاکتر شه و باس— پروون
کراوه ته وه .

جا ئیستا که به کورتی زانیمان ده عوای ئیمتیارو زیادی ی
 عاره به سهر گهلانی دیکه دا چهند بی بنچینه یه و، زانیمان که
 هه لبرێرانی عاره به بو تیدا ره وانه کرانی دوایین پیغه مبه ر صلی
 الله علیه وسلم له بهر چاوی کالی عاره به و له بهر گه وره یی و
 ئیمتیارو زیده ییان نه بووه، با بزانیین هۆو حکمه تی ئه
 دیارده یه چی یه ؟

هه لبرێرانی دوایین پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم له توگره لی عاره به دا

به کم :

بیش هاتنی ئیسلام دوو ده وله تی زه به لاح هوکمرانی جیهانیان
 له ده ست دا بوو، جیهانیان دا به ش کرد بوو، که بریتی بوون له
 فارس و رۆم، له دوای وانیشه وه هیندو یۆنان هه بوون .
 جا هه رچی ده وله تی فارس بوو، پڕپڕ بوو له بیروپا و فله سه فه ی
 حۆرا و جۆرو پیکه وه دژ، له ده وله تی فارس دا ریچکه ی زه رده شتایه تی
 با و بوو، که کار به ده ست و ده سه لاتداره کان نوینه ری بوون و به کێک
 له پایه فله سه فه ییه کانی شه وه بوو که ژن هینانی پیاوی له نیو
 سیزیکانی وه ک دایک و کچو خوشک به چاکتر داده نا وه ک له خزمی
 دوورو بێگانه !! ته نانه ت (یزد جُرد) ی دووه م که له نیوه راستی
 سه ده ی پینجه می زاینی دا هوکمی ده کرد، کهه که ی خۆی هینا، شه مه و
 بیچکه له زۆر له پێ لادان و شاکاری دژبوو ره فتاری به دی دیکه ی
 جۆرا و جۆر که مه ودای با سکرانیان نه (۱)

(۱) (فِغَةُ النَّبِيِّ) ص ۳۷ / محمد سعید رمضان البوطی .

دیسان لہنیو فارس دا ریچکھی (مانہوی) ھبوو، کہ بنچینہ
فلسفہ کی یہ کہی بریتی ہوو لہ بہ خراپہ حسیب کردنی ہوونی مرؤق
(وجود الانسان) ، لہبر ٲوہ دہیگوت پیوہستہ مرؤق نہ ھیلری ،
ہوہ زن ھیانی قہدہغہ کردبوو تاکو زاووزی نہ مینی (۱)

یہ کی دیکہ لہ بیرو فلسفہ کانی فارس بریتی ہوو لہ ریچکھی
(موزدہ کی) کہ وہ کو ٲیما می شہرہ ستانی دہ لیت : فلسفہ کھی
بریتی ہوو لہ ھلال کردنی ٲافرہ تان و سامان و دارایی و ھموو
شتیک ہو ھموو کہ سیک بہ یکسانی و ھاوبہ شی بی جیاوازی . واتہ :
(شروعی النساء والأموال) .

بہ لام دہ ولہ تی روم، ٲوہ گیانیکی دیکتا ٲورانہ ٲوی بہ سہردا
سہ پاندہوو، وہ زور شہر ٲوو سہ لمت ہوو بہ ٲوی ٲوہ دہرہ کی یہ
ٲایینی یہی کہ لہ نیوان دیانہ کانی ٲامو بیردا ھموو، وہ ٲہم
دہ ولہ تہ ٲشتی بہ ھیزی سہ رازی و داگیرگرانی ٲوی بہ ستبوو لہ
ٲیانی گہ شہ ٲیدانی ٲایینی مہی ٲوہ دہ ستکاری کردنی نہ گوہرہی
ھوا و ٲارہ زوو .

ہیگومان ٲہمیش لہ دہ ولہ تی فارس کہ متر ٲل و ٲتاوو بی سہرہ و
بہرہ نہ ہوو لہ ٲہنجامی پەرہ ستاندنی ژبانی ٲر عیش و ٲوش و
ٲوش گوزہ رانانہ داو، بہ ٲوی ستہمی ٲابووری بہوہ کہ لہ دانیشووا
دہ کرا، لہ ٲی سؤغرہ و ہیگارو باجو سہرانہ ستاندہوہ .
ہوئانیش لہ نیو گیژاوی ٲہفسانہ و بیرو ٲوہوہ نہ لہفلی و
ٲہیالی یہ کانی دا قم ہووہوو بی ٲوہوی ٲیان بگاتہ بہرہ ٲہم
ٲہنجامی بہ کہ لک . (۲)

(۱) (خاتم النبیین) ص ۱۱ ج ۱ / محمد أبو زہرہ .
(۲) (فقہ السیرہ) ص ۳۸ .

هينديش ، وهك ما مؤسسا (ابوالحسن الندوي) ي دهليٽ :

هموو ميژوونووساني هيند له وهدا قسهيان يهكه ، كه شو سدرده مه ي هيند به دواكه وتوو ترين قوښاغی ده ژميړي له هموو بواره كاني ژيان دا ، چ ټاييني چ كوومه لايه تي چ ره وشت و ټاكار ، وه هينديش له گهل دراوسي ده سته خوشكه كاني دا به شار بوو له پووخاني ره وشتي و كوومه لايه تي دا . (۱)

شمه به كورتي حال و بالي هيزه ده سته لاتداره كاني جيهان بوو ، له سهروجه دي هاتني ټيسلام دا ، ټنجا با بزاني دورگه ي عاره بي (الجزيرة العربية) له چ حاليك دا بوو .

له و كاتي دا دورگه ي عاره بي هيدي و ټارام بوو ، دوور بوو ، بگره هر رووت بوو له و هموو هالوزي و بي سهره و بهر يي يي جيهان ، چونكه دانيشتوواني نه شارستانه تي و رابواردن و خوش گوزه راني ده وله تي فارسيان هم بوو ، كه بهر و پووخان و ره و شت نرمي و (۲) فله سفه دانان و ريچكه داتاشينيان بهري ، وه نه ده سلات و هيږي سربازي رومي شيان هم بوو كه بتوانن ده ست دريږي بكنه سهر ولاتاني ده ورو بهريان ، وه نه وهك يوناني يه كان ده رفته ي فله سفه چي يه تي و دم به دم و وتو ويږي قووليان هم بوو ، تاكو ميشكياب بپيټه نيچيري خيال و ټه فسانه كان .

سروشت و نفسي عاره به كان له وسه رده مي دا زور وهك كه ره سه يه كي به كار نه هاتوي خا و ده چو كه له هيچ قالب و ټوټه يه ك دا قال نه كرا بپته وه . (۳)

(۱) (ماذا خسر العالم بانحطاط المسلمين) ص ۲۸ / ابوالحسن الندوي .

(۲) بېگومان عاره به كانيش ره وشتي نرميان زور بوون ، به لام ره وشت نرمي له سهر ټاسي ده وله ت ، يان چند تاكيك ليك جوودان .

(۳) (فقه السيره) ص ۳۹ .

که واته :

گهلی عاره ب له وسهرده می دا له هه موو گهلانی دیکه گونجا وتـرو
له بارتر بوون بو راگه یاندنی بهرنامه ی خوا

دووه م :

وهک پیشتر گوتمان گهلی عاره ب گهلکی ساده و نه خوینـده وارو
سهرگهردان بوو، جا هه لـبـزاردنی دوا یین پیغه مبهـر علیه الصـلاة
والسلام له نیو گهلکی ئا وادا، ههـم ده بیته بهـلگه یه کی دهـمکوت کهر
بو که سانیـک که بیانـه وی تانه و تهـشـهـر له پیغه مبهـر بگرن و بلین :
ههـم قورـشانـه ئی خوا نیه و بوخوی دایناوه، یان له نهـجـامـسی
زانباری و خوینـده واری دا فیـری بووه، وهک قورشان دهـفهـرموی :
(وما کنت تتلو من قبله من کتاب ولا تخطه بيمينک اذا لارتاب
المبطلون) العنکبوت / ۴۸ . واته :

وه تـو ــ ئه ی پیغه مبهـر ــ له پیش وی دا هـیچ کتـیـبـک موتـالا نه کردوه و
هیچـت به دهـسته راست نه نووسیوه، شهـگـهـر وایـا به لاری بیـهـووان
دهـکهـوتنه گومانـه وه . (واته : بهـلگه ی کهوتنه گومانـیان بهـدهـسته وه
دهـبوو) .

وه نـیـرانی ئیسلام له نیو گهلکی ساده و نه خوینـده واری وهک
عاره ب دا ده بیته موعـیزه یه کی میـزووی بی بو ئیسلام، چونکه پهـنگـه
شهـگـهـر له نیو گهلکی خاوهـن شارستانه تی وهک فارس، یان خـساوهـن
سویا و دهـسهـلاتی وهک رۆم، یان خاوهـن فهـلسهـفی وهک یۆنـیـسان دا
نـیـر رابا، ههـزار کهس گوتبای : کورپه کاکه خو ئازایه تی ئیسلام نهـبوو
که له نیو رۆم یان فارس یان یۆنان دا دهـوله تی دروست کرد ؟ بهـلـکو
ههـر ئازایه تی شهـو دهـوله ته خوی بوو ! بهـلام ئایا ئیستا بیـجـگه له
خوی ئازایه تی یه که ی بو کـی دهـگهـر یته وه !!؟

سٔ به م :

دورگه‌ی عاره‌بی هه‌رچه‌نده مه‌یله و لاپه‌ر که‌وتوه ، به‌لام که‌رتسی
 ئاسیا و ئه‌فریقا پٔکه‌وه ده‌به‌ستی و له ته‌وروو پاشه‌وه دوور نیه ،
 جا ته‌گه‌ر بٔت و ئاستی هٔیه‌کانی ها‌تووچٔی ته‌وده‌می له‌به‌رچا و
 بگه‌رین ، هه‌ست به‌ گرنگی و بایه‌خی جوگرافیا‌یی ته‌و شوینه ده‌که‌ین و
 په‌ی به‌ حیکمه‌ت و کاربه‌جٔیی خوی زانا ده‌به‌ین .
 هه‌لٔه‌ته ماقوولیشنیه ئیله هه‌موو شتیک هه‌ر له گٔوشه‌نیگای
 چاخ و سه‌رده‌می خٔمانه‌وه سه‌یر بکه‌ین و له هه‌مه‌بانه‌ی خٔمان دا
 گؤزان بٔمٔیرین !

چواره م :

کابه‌ی پیروژ (الْبَيْتُ الْحَرَام) که ده‌ستکردو شوینه واری
 ئیبراهیم پٔغه‌مه‌ره صلی الله علیه وسلم ، پله‌وپایه و حورمه‌تٔیکی
 زٔری هه‌یه له دٔلی هه‌موو که‌لانی خواپه‌رست دا ، چونکه ئیبراهیم به
 بابی پٔغه‌مه‌ران (أَبُو الْأَنْبِيَاء) ناسراوه و پٔزی له‌کن هه‌موو
 خواناسانی جیهان هه‌یه ، هه‌لٔه‌ته ته‌و شوینه پیروژه‌ش له
 کوک‌ردنه‌وه و ٔاکٔشانی دٔلی خه‌لکی دا که‌م بایه‌خ نه‌بووه .

پٔنجه م :

نه‌ته‌وه‌ی عاره‌ب هه‌رچه‌نده ساده و نه‌خؤنده‌وارو نه‌زان بسوون و
 په‌وشت و خووی دزٔوو ناله‌باریان زٔر بوون ، به‌لام پٔیویسته
 ته‌وه‌شان له‌به‌ر نه‌چٔی که :
 که‌لی عاره‌ب له‌سؤنگه‌ی ته‌وه‌وه که‌ نیشتمانٔیکی هه‌تا بٔلی بٔی
 خٔرو که‌مه‌رامه‌ت و قاقرو دٔیمه‌کاریان هه‌بوو ، هٔج کام له هٔیره
 زه‌به‌لاحه جیهانخوره‌کانی ته‌و کاته چاوی تی نه‌ده‌ه‌ری و به‌لاماری

نهددا، جا لهسايهي شهو كه مدهرامهتي و نه داري يه يه وه، گه لـ
 عاره ب پاريزراوو چه پالهدراو بوون و له بارودوخيكی يه كجـ
 ئازادو سهر به ستدا به ژيانكی هه تا بلای سادده و كه م مه سره شه وه
 ده ژيان، هه شهوش بوو كه وای لای كردبوون له سه ر زه مينـ
 نه ته وایه تي كو نه به نه وه، هه به تيره تيره يی و پرژوبـ
 به ميننه وه، كه س گه ردن كه چي كه س نه بای، هه كه سه كو پخای گونـ
 خوی بی، جا له بهر شه وه شهو دوورگه دووره پر له شهـ
 سهر به ستیه با شترين و گونجاوترين جیگای تیدا شين بوون و
 فراژووبوونی شهو نه مامه شيسلامی به بوو، كه بوخوی ئا مانجـ
 پرگا ربوون و ئازاد كردنی به نه ده كانه، چونكه بيروبا وه ريكی شهو توـ
 له بارودوخيكی ئازادو سهر به ستدا نه بای زور به زه حمه ت گه شهـ
 ده كات و ده خه ملی !

شه مه له لایه كه وه، له لایه كی ديكه شه وه شهو عاره به بيا بانی يانه
 به هوكمی ژيانی دژوارو سهختی ده وار نشینی و راوچی به تي و مـ
 راگری يان و، به هوكمی هه ل و مه رچی سهخت و به زه حمه تي ژيانـ
 بيا بانی يان، زور خه سه تي وهك : ئازا به تي، خو راگری، پشوودريژی،
 قه ناعه ت، فیدا كاری، به رچا و تیری يان تیدا بوون، كه له بهر نه بوونی
 به رنامه يه كی ريك و پيكی ژيان، گه ليك جار ان شه م خه سه ته چا كانه
 له رێ يه كی هه له و چه وت و به مه به ستیكی خراپه وه به كارد هینـ
 هه له ته شه م خه سه تانه شه زور پيوستن بو كه سانیك كه ده يانه وی
 ئایين و به رنامه ی خوا له سه ر زه وی به سه پین و به جیهانـ
 را به گه يه نن .

شه شه م :

شه گه ر به وردی له زمانی عاره بی وردینه وه، ده بينین زمانیکي

به کهار تیرونه واوه و چهند تایبه تی په کی تیدا هه ن که له هیـــــــــچ
زمانیکی دیکه ی جهان دا به دی ناکرین، له سونگه ی شممه وه ؛
خوای خویه تی زمانی عاره بی بکری به زمانی گشتی ئیسلام و مسولمانان .
که وانه :

له بهر شه حکمت و هوایانه بوو - پرنگه ئی دیکه ش هه بن -
که خوی کار به خوای له دورگه ی عاره بی دا و له نیو نه ته وه ی عاره بی دا
به زمانی عاره ی دوا بین بهرنامه ی خوی بو مرو قایه تی په وانه
کره ، مادام وای شه عاره به ناسیونالیستانه ی که شانازی و فیز
به بهر که دا ده کهن و لانی ئیمتیا زو زیده بی یان به ســـــــــــــــــه ردا
له بهر به بهر کی ئی به لکه ده کهن و ، عاده تی هه لای شه تانی
له بهر به بهر کی که خوی به توخم و ره گه زه وه هه لده کلش او که شخه ی
له بهر به بهر کی له بهر ، دلام بهر نه نجام له بهر شه و خه سله تـــــــــــــــــی
له بهر به بهر کی و لووت بهر یو خویه زلگری په نه که هر بهر نه بهر یو ،
له بهر به بهر کی له بهر کر او کر او سووک و پریسوا بوو و دوو چاری
توو پریسوا توه و جهره به ی توندی خوداش بوو !

له بهر به بهر کی به بهر له رابردووان وهر بگرینو ، شاگادار بین
له بهر به بهر کی به بهر !

له بهر به بهر کی به بهر پریبازی پیغمبه ر صلی الله علیه وآله
و سلم که به بهر وه - وه که به بهر په سنده کانمان باو هه له ئیسلام
و به بهر وه - وه که به بهر په کویره ری به بهر بینین و ، چیدی
له بهر به بهر کی به بهر به بهر یو خوی خومان و خه لکیش به بهر یار
له بهر به بهر کی به بهر و ده سخره نه که بین !

خوای به بهر به بهر و دادگه رو میهره بان به لوتف و بهزه بی خوی
له بهر به بهر کی به بهر په بهر به بهر یو خوی پریروونی بکا و ، وامان

لایحکات کاریک بگهین که له وه بوه شیینه وه زهوی خوا به میسرات
بگریین و به مرادی دنیا و دواړوژان بگهین .

وَمَا ذَلِكْ عَلَى اللَّهِ بَعِيزٌ

۱۴۰۵ ک / ۱۹۸۴ ز

سهرسیان / نامه‌های بهی مهره

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

مہذبہ باسیکی گرننگ
دربازی

مہذبہ لہی نتہ واپتی

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

ری خوشکردن

خویندەری سەنگین و شیرین !
 لەبەرئەوێ ئەم وتو. وێژی چوارەمە نێزیکەی پێنج شەش سەل
 پێش ئێستا نووسراوە، وە کاتێ خۆشی بەو نیازە نووسرابوو کە لە
 عێراقی چاپ بکە، بەلام پاش سێ چوار سەل مانەو لە داخێزەری
 چاودێری (الرقابة)، سەرەنجام پەت کرایەو ۱۱!
 بەڵێ لەبەر ئەم هۆیانەو چەند هۆیکەکی دیکەش، بەپێویستم زانی
 چەند باسیکی دیکە گرنگ بنووسم و بیخەمە سەر وتو وێژی ناوبراو،
 چونکە ئەوەندی من ئاگاداربم ئەم نووسراوە یەكەمین کتێبیکە کە
 لەبارەی مەسەلەی نەتەواپەتی یەو بە زمانی کوردی نووسرابێت،
 کەواتە هەتا خەست و خۆل ترو هەمەلایەنەتر بێت چاکترە .
 چونکە لە راستیدا مەسەلەی نەتەواپەتی زۆر لە میژو لەسەر دلی
 گەلی کورد بۆتە گرفت و گرژی کوێرەبەکی بێرەزاو کوشندەو فەزەری
 لە زۆر کەشیش پێیو، کەواتە هەوچی بە لیکۆلینەو و توێژینەو
 - یەکی تێروتەسەلە .

ئەو باسانەش کە لەم چەند لاپەرەدا خراونەپوو ئەمانەن :

- ۱- سەرەتای سەرھەلدانی نەتەواپەتی وەک بیروباوەر .
- ۲- بیری ناسیۆنالیزم بەرھەمی بێ پروایی بوو لە پۆژشاوادا .
- ۳- پەییوەندی بیری نەتەواپەتی بە ئیمپریالیست و سەرمایەدارەکانەو .
- ۴- بیری نەتەواپەتی لە سەدە یەستادا .
- ۵- میژووی پەیدا بوونی بیری نەتەواپەتی لە جیھانی ئیسلامی دا .
- ۶- پێناسەی حیزبی بە عەسی عەرەبی سۆشالیستی کافر .
- ۷- کێشە کورد چینی و چون و بەچی چارەسەر دەکری ؟
- ۸- رەواندەنەوێ ئەم و مزی بۆچوونیکی هەلە .

شیدی هیوادارم هه رکامیک لهم باسانه به وردو قوولی موتالا
بکریڼ و وهک پښو یست سوودیان لئ و هریگری .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

باسی یه که

سهره تاي سهره لږاني نه ته وايه ته وهك بىروبا وه پړيكي

سهره تاي سهره لږاني نه ته وايه تي (القوميه) وهك بىروبا وه پړيكي
سياسي و كومه لايه تي ده كه پښته وه بڼو كاتي پاش پرووداني شوړشـــــــي
فهره نسا .

وه (جان جاك پښو) به يه كه مين هه لگري په يامي نه ته وايه تي
داده نري ، چونكه زور پيدا گيري له سره شه وه كرد كه ده بڼو چين و
تويژو تيره و هوژه كاني گهل (شعب) يهك بگرن و پال ويك بدهن ،
وه ده بڼو مروژ زور به توندي به نيشتمان و خاك و ناوي خوښه وه
بچه سپي ، وه ده بڼو نيشتمان بڼي ته چهق (مركز) و سوورپكه (محور) ي
بىر كرده وه و ناوات و خولياي تاك و كومه ل .

وه پښو خوښه ويستي گهل و نيشتماني گه يانده سهره دي پښويستي
پيروزي شاييني و زور به توندي بىروبا وه پړي په يوه ندي مروقا يه تي و
شاييني ره فر كرد .

وه وږاي سهره وتني شوړشي فهره نسا زور به ي ياسا و بنچينه وه
تاي به تي يه كاني بىري نه ته وايه تي گوران و په يدا بـــــــوون ، وهك
وروژاندي هست و نه ست و سوزي خلكي سهاره ته به نيشتمان و ناوي
ولات ، وه قه درگرتن و پښدانان بڼو پاله وانه نه ته وه يي يه كان ، وه
داناني سرووده نه ته وه يي يه كان ، وه پيدا گيري كردن له سره پيروزي
زمان و په گهزي فهره نسي ، وه داهيناني شاهنگ و جيژنه نه ته وه يي
— يه كان له سره رچه جيژنه شاييني يه كان ، وه شانازي كردن به
ميژوي فهره نسا وه ، وه بڼو ابوون به په يامي مه زني گهلي فهره نسي ،

همو و شهم پایو بنچینه سره کی و کچکه نه ته وایه بیانه بهک له دواي
بهک له گهرمه ی شوړشي فهره نسي دا په دابوون .
.. وه له شهنجامي په رهندستان دندی ده ستلائی فهره نسي لــــه
پوژشا وادا ، بیری نه ته وایه تی زوړ به خیرایی وه ک ثاوری نیــــو
پووشی بلاوبووه .. وه به هوئی ده رکه وتنی (ناپلیون) وه شه پولسی
نه ته وایه تی هینده ی دیکه په رهی ستاند .. له شاکامی شه مشدا
که لانی دیکه شه ماری نه ته وایه تی یان بزووت و له هر کام لــــه
شلمانیا و شیطالیاش دا هست و نه ست و بیری نه ته وایه تی
سهری هلد او هاته مهیدانی سیاست و ژبانی پوژشانی خه لکه وه .
به لئی سده ی نوژده ییم به چاخی زیړینی نه ته وایه تی (عَصْرُ
القَوْمِیَةِ الذَّهْبِیَةِ) ناو نراوه ، چونکه له و سده یه دا هر کام لــــه
(جیفر سون) و (پین) بنچینه کانی نه ته وایه تی شمیریکی یان
دامه زراند ، وه (جریمی بنتام) ی قه شه له بهریتانیا دا چهنــــد
دالانیکی دیکه ی له بیری نه ته وایه تی دا په داکردن ، وه بــــه
په دابوونی (ولیام گلاستون) بیری نه ته وایه تی گه شته لووتکه ی
ههره بهرزیو ، وه بیروبا وه پړیک و پایه پړینیکی فیکری سر له بــــه
شوروپای مهرکه زیو پوژشا و (غرب) ی گرته وه .
وه هر کام له (مازینی) شیطالی و (فیکتور هوگو) ی فهره نسي و
(بسمارک) ی شلمانو (گاریبالدی) شیطالی به رابــــه
بنیات نهری بیری نه ته وایه تی داده نرین .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

سیری نه ته وایه ته به ره می بی بیروباوه ری بوو له پژواوا

گومانی تیدا نیه که ښښان ناتوانی بهی بیروباوه ری بوو ،
جا خه لکی پژواواش ښایینی فله یی (الدین المسیحی) یان به
بیروباوه ری خو یان ده زانی ، به لām له سونگه ی ته وه وه که ښایینی
گورین به دهستی قه شه و پاپایه کان و ده سته لاتداره کا زور ده ستکاری
کرا بوو و گور را بوو ، پاش پاپه رینی زانپاری (پښانس) و شه و
گور انکاری یانه ی که به دوا ی دا هاتن کلیسا و په پره وانی چهنده
زه بریکي زور گرچو و پری وی که وتن و ، ښیدی له و پژوه وه بیـــــری
فله یی له شه ورو و پادا وه ک بیروباوه ری کی زیندوو له نیوچوو .

ښجا له دوا یی دا شه ورو و پایی به کان پتر ښایینی ناوبرا و ښان
له مهیدانی ژبانی سیاسی و ښاووری و کو مه لایه تی دوور خسته وه ، له
ښجای می شه مهش دا ښښانی شه ورو و پایی بو شایی به کی زلی له دل و
می شک دا دروست بوو ، وه ک پیشت ریش گونمان ښښان ناتوانی به بهی
بیروباوه ری بوو ، بو به بت تاش (غاذه ر) ی شه ورو و پایی ناچار بوو که
بتی نه ته وایه تی (صَمَّ الْقَوْمِیَّة) بو خه لکه که دا بتا شای و وه ک
ښاین و خودایه کی نو ی پژواوا پای بنوینی !

ښجا وه ک پیښینان ده لښ (دیزه خللور بوو ده رخونه ی دیته وه)
وی پرای بتی گورین بتی مارکسیزم می ش بوو به سهر بار ، هتا به جوو ته
بو شایی دل و می شک ی بابای شه ورو و پایی پر بکه نه وه و ، جیکه ی ښایینی
شیوینراوو پر ښفسانه ی کلیسای کلیسی له مهیدانی ژبـــــان
وه ده ری نراوی بو بگر نه وه !

ههلبهته شهلييرهش دا سادهيي و نه فامي شهو جوړه خو به هه
رؤشنبيروزاناننه مان بو دهردهكه وي كه به حوكمي لاسا كردنه وه
كوټراسه ويستوويا نهو دهيا نه وي شوومه تي ئيسلاميش به رهو زه لكاي
بيري نه ته وايي ته په لكيش بكن ، بي خبر له وه كه هه موو سميل
موور هه مزاجا نين و ئيسلام و نه لايه تي يهك نين و ، قياسي كه شكيش
له مه شكئي كردن كاري ما قلان نيه .

چونكه ئيسلام بهرنا مه يه كي تيروته واوو هه مه لايه نه ي زيان نهو
هه وچي پينه و په رويا نيهو ، وزه و تينيكي شه و تو ي هه يه كه هه
پاش سده يهك له سهره لداني ، تواني له سهروي شه فريقاوه هه
شه و په ري ئاسياو ، له ئيسپانياوه هه تا مه غولستان داگر و ،
هه موو شهو پارچه زه وي يانه بكا ته يهك و ، له سهرجه مي شهو هه موو
كهل و په نگ و زمانه يهك شوومه تي مه زني خاوه ن شارستانه تي
پيك بهيني .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

باسی سی یه

یه یه ندی بیری نه ته وایه تی به شیرایلیست و سرمایه داره کانه وه

ئیمپریالیزمی جیهانخوړو سرمایه دار (کاپیتالیزم) ی به
زه برو زور پوټیکي زور گرنگیان گیراوه له پهره پیدانی بیوری
نه ته وایه تی دا، چونکه له سده ی نو زده یه م دا پیش پرکه یه کی سپرو
بی رها له نیو روژا وایه گان دا پهیداوو بو فراوانکردنی
موسسه ممره کانیان و شپ وگوپ لیدانی خپروخیراتی ولاتانی جیهانی
سیه م، بهو شیوه یه ولاته کانی ئاسیا و شه فریقایان داگیرکرد تا کو
دانېشتووانیان بجه وسیننه وه و بیان دوشن .

جا ئیمپریالیزم کاپیتالیزمی روژا واکتترین ده سته وازه
(وسیله) ی کاریگریان بو وه ده ست هیانانی ئامانجو مبه سته
شووم و گلاوه کانیان بریتی بو له بیری نه ته وایه تی، چونکه :

یه که م: وهک له پیسه وه باس مان کرد پاش پاره رینی زانیاری پو وره سمی
کلایسا جی پی لهق بو و له شه نجامی شه مش دا شه وروپا دوو چاری
ده ردی بیر به تالی (الفراغ الفکري) بو، دوا ییش هم له بهر شه وه ی
که خه لک به بی بیروبا وه ری مه دار ناکات و، هم بو شه وه ی هانده ری
پالنه ریگ سازبکات بو داگیرکردنی ولاتان و زه وت کردنی خپرو بیړیا،
ناچار بوو بکه ویتته گه ران و پشکنین بو دوزینه وه ی شتیک که شه و
مه داره ی پی سازبکا و شه و بوشایی به ی پی پر وه کات، تا سهره نجام
له بیری نه ته وایه تی بت و سهره میکی دروست کردو کردیه په ییژه و
ده سته وازه ی وه ده ست هیانانی شه و نیازو مبه ستانه .
دووه م: بیری نه ته وایه تی چاکترین و کاریگریه ترین به لگه و پا کانه که ری

ئىمپىريالىزم كاپىتالىزم ، چۈنكى ھەركام لە ھەست كۆردن بە بەرزى توغۇم پەگەزۇ شانازى كۆردن بە مېزۇو و شارستانەتى يىسە ھەو بەرزە ھەندى يەكەنى نىشتمان (المصالح الوطنيه) و بەرە ھەو پىش بەردى گەل ، دەستە ھەو ۈرە ۈرە ھەرنان و تىزكۆردن و ھاندان و ھەرس بەردن و داگىر كۆردن و ... ھتە .

ھەلبەتتە ۈردە ۈردە بىتى نەتە ۋايتى گە ۈرە تر بوو و پتر لاقى لە بەر پى تىپە راندن ، ھەتتا ۋاى لىيات بىر دۆزە دارو پىنى فراوان كۆردو لە ھەوارى كۆمەلەيتى و سىياسى دا بەكارى ھەنا ، بۆ ۋەنە ؛ (آرنست ھىگل) لە ھەو بارە ۈرە گوتو ۋەيتى ؛

(بەس گەلە بە ھەيزو دەستە لاتدارەكان مافى ژيانىان ھەيەو ، دەبىي گەلە بى ھەيزو دواكە ۋەتو ۋەكان بىفە ۋەتەن و نەمىن) !! سىيەم : ديسان سەرمایەدارە زەكان و خاۋەن كارگەكان بۆ پاراستىنى بازارى نىيۇخۇ تاكو بەر ھەمە پىشە سازى يە خۇمالى يەكان ساغ بىكاتە ۈرە ، زۆر سووديان لە بىرى نەتە ۋايتى ۈرە گرت ، چۈنكى لەو پى يە ۈرە ھەست و نەستى خەلكە كەيان دەبىزۋاند كە ھەر شتى خۇمالى بىكپن و بەچاۋى سووك نەماش شتى بىگانە بىكەن شەگەر چاكتىرىش بى . ديسان لەلەيەكى دىكە شە ۈرە بەناۋى بەرزە ۈرە ھەندى گەل و نىشتمانە ۈرە كە ۋەنە ۈرۈژاندنى ھەست و نەستى نەتە ۋايتى خەلكى ۋەزۋاندنى دەمارى خۇبە رستىيان بۆ پەيدا كۆردنى چەند بازار پىكى دىكەى نۆى و دۆزىنە ۈرە چەند موستە ۋەمەرە يەكى دىكە ..

ھەربۇيە شە دەبىنن يەكسەر پاش سەر ھەلدانى سەرمایەدارى لە سەدەى نۆز دەيەم دا ، بىرى نەتە ۋايتى گە شتە لووتكەى ھەر بەرزى خۇمى .

چاۋارەم : ھەروەھا سەرمایەدارو خاۋەن كارگەكان لەلەيەكى دىكە شە ۈرە سووديان لە بىرى نەتە ۋايتى ۈرە گرت ، شەویش شە ۈرە بوو كە بە ھەو

وروژاندنی ههست و نهستی نهتهوهی و نیشتمان پهروهه رییه وه کاریکی
وایان کرد که خه لکه که به ده ولکه مندو هه ژارو چهوساوه و
چهوسینه ره وه پال لیک بدهن و له به ران بهر بیگانه دا بههستن ،
دیاره شه مشریگی له وه گرت که هه ژارو نه دارو چهوساوه کسان
بیریک له حال و وه زعی په ریشانی خویان بکه نه وه و، ناره زایی بهک
به ران بهر به سه رمایه داره دنیا خوره کان ده ربهرن، واته وایان له
چهوساوه و به خورا وه کان کرد که له بهر ههست و نهستی نهته وایه تی و
به رژه وهندی نیشتمانی ئاگایان له سته می کومه لایه تی نیوخه
نه مینی و نه یان په رژه ته سه ر خویان .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

بیری نه ته وایه تی له سه دهی بیست دا

ده گونجی حال و به سهر هائی بیری نه ته وایه تی له سه دهی بیستهم دا
دابهش بکه یین بو دوو قوتاغان :
قوتاغی یه کهم : له نیوهی یه کهم دا

بیری نه ته وایه تی له نیوهی یه کهمی سه دهی بیستهم دا و هه تـا
کوټایی جهنگی جیهانی دووهم زور به زهقی له ئه ورووپا و یابان دا
هاته مهیدانی سیاسی و کۆمه لایه تی یه وه و ، هه رکام له یابان و ولاته
ئه ورووپاییه کانی وادار کرد که خه یال پلاوی ده ست به سه ر ټیکـرایی
دنیا دا گرتن له میشکی خویان دا بچه سپین و ، له نه جانی شه و
خه یال پلاوه ش دا بیری نه ته وایه تی جیهانی خسته ته ندووری پـر
غازار و کاره ساتی دوو جهنگه جیهانی یه کانه وه .

به ئی زور به ی لیکۆ له ره وان له سه ر شه وه ن که پالنه ری سه ره کی
بو پهیدا بوونی جهنگی جیهانی یه کهم و دووهم بریتی بوو لـه
وروژاندنی هه ست و نهسته نه ته وه یی یه کان ، شه وان هه ش که بوونـه
سه رقائله و پلشپه وی بیری نه ته وایه تی له م قوتاغه دا هه رکام لـه
(مؤسولینی) ئیطالی و (هیتلر) ی ته لمانی و (بیرۆن) ی شه رجه نـتینی و
(فرانکۆ) ی ئیسپانی و (سالازار) ی پورتوگالی بوون .
قوتاغی دووهم : له نیوهی دووهم دا

له نیوهی دووهمی شه م سه ده یه دا میکروۆبی بیری نه ته وایه تی
جیهانی سۆیه می ته نی یه وه ، جا هه رچهنده به رواله ت بیـهـری
نه ته وایه تی له لابرده و ده رکردنی داگیرکه رو ئیمپریالیزم دا

خۆی ده نواند، به لām پاش وردبوونه وه و سهرنج دانی قوول ده رده كه وئ
كه واقع به و شیوه به نیه، چونكه راپه رینی گهلانی جیهانی سییم
دژی ئیمپریالیزی جیهانخور به هاندهری ههست و نهست و بیـــــرو
با وه پری ئیسلامی به وه بوو، نهك به پالنه ری ههست و نهست و
نه ته وایه تی و نیشتمان پهروه ری، به لām دواى شه وه ی دهسته بهك له
دهروون به زیوانی شه ورووپا په رست بۆیان دهركهوت كه تازه ناگونجی
شه ورووپا راسته وخۆ سه رۆكایه تی جیهانی ئیسلامی بكات، دهستیان
کرد به پتر لیدانی دههۆل و زوورنای بیری نه ته وایه تی، تاكو
پیشیان گوتنه ی (زهره له نیوه ی وه گه پری) و جله وى كاروباری
گهلانی ئیسلامی شه گه ر نه شكونجی راسته وخۆ به دهست (ئاغا)
شه ورووپایى به كانه وه بئى، لانی كه م به دهست (كوڵخا و گزیـــــر) ه
هه لپه رست و خو فرۆش و وابهسته و دابهسته كانیا نه وه بئو به ده ردى
پیشیان ده لئى : (پاروو شه گه ر له زاریش بكه وئته خوار، بكه وئته
ده كوشى چاكه) !!

ئىستاش له م بارودۆخه ی شه مړودا دواى شه وه ی به پړوالهست
ئیمپریالیزم و داگیركه ران دهركراون و ولاته ئیسلامی بهكـــــان
سه ربه خۆی پان وه دهست هئنا وه، ده بینین بیری نه ته وایه تی
سه رله نوئ هاتوته وه گوپری، بۆشه وه ی بیهته خزمه تكارىكى دلســـــووزو
جگه رگۆشه به كى به وه فای ئیمپریالیزم .

چونكه له م سه رده مه دا ئیمپریالیزی جیهانی پۆژههلات و پۆژاوا
به وه پهرى توانای ههولى شه وه ده دات كه گهلانی ئیسلامی ههروا به
په رته وازه یى و جیا جیا یى به مئینه وه و به كگرتنیا ن له نیودا په ییدا
نه بئى، جا دیاره كارى گه رشرین چهكى (په رتكه و زالبه) و باشتريـــــن
زه وى بۆ تیدا چاندنى تۆوى دووبه ره كى، بریتى به له بیری ژههراوى
نه ته وه په رستى و خاك و ئاو په رستى و، خۆ كورت هه لئینانى ههركام له

گهلانی ئیسلامی له جوغزی تهسکی نیشتمان و پرهنگ و زمانهسی
تایبهتی خویان داو، گوێ نه دان بهو جوغزو زهمینه فراوانهی که
دهتوانی تیکرای مروقاییهتی - نهک هدر گهلانی جیهانی ئیسلامی -
کوڤکاتهوه، که بریتیه له :
(برایهتی ئیسلامی)

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

باسمہ سبحانہ

میزووی پیدابوون بیری نه ته وایه تی له .. جیهانی ئیسلام دا

وهک له باسهکانی پابردودا گوترا ههست و نهست و ســـــوژی
نهته وایه تی وهک غه ریزه یهکی ساده و سروشتی و خواپسک ههر لـــــه
سه ره تای دروست بوونی مرؤفه وه هه بووه ، که واته گهلانی نیو جیهانی
ئیسلا میش وهک باقی گهلانی جیهان ههست و نهستی نهته وایه تی و
نیشتمان پهروه ری یان ههر هه بووه و، شه و ههست و نهسته ســـــاده و
سروشتی یهش نهک ههر هیچ دزایه تی و ناکۆکی یهکی له گهل ئیسلام دا
نه بووه و نیه ، بگره ئیسلام فەرمانیشی پی دهکات و به په سندی شـــــی
ده رانی .

به لام شه وهی که له گهل ئیسلام دا دانووی ناکولن و تپک ده گیرین و
له میژیش نیه له نیو گهلانی ئۆمه تی ئیسلامی دا پیدابووه بریتیـــــه
له بیری نهته وایه تی (الْفِکْرُ الْقَوْمِي) .

جا ئیمه له م کورته باسه دا ده مانه وی ئاورپک له میـــــزووی
سه ره لانی بیری نهته وایه تی بدهینه وه له جیهانی ئیسلامی دا .

له نیوهی دووه می سه دهی نۆزده یه م دا بانگه وازی یه کانهـــــی
(جَمَالُ الدِّين) ی شه فغانی و (سُلْطَانُ عَبْدِ الْحَمِيد) و غهیری وانیش
بهرز بوونه وه و به نیو جیهانی ئیسلامی دا بلاربوونه وه ، که بانگـــــی
جیهانی ئیسلامی یان ده کرد له عاره ب و کورد و تورک و فارس کـــــه
یهک بگرن و پتر ریزی برایه تی یان پته و بکه ن و شوړشی خو یان دژی
ئیمپریالیزم جۆش بده ن .

هه لبه ته مو لمانانی جیهانی ئیسلامیش پشتر له ژیر ســـــییه ری

ئىمپىراتۆرىيەتى عوسمانىدا - ھەرچەندە ناتەۋايىشى زۆر بولۇپ -
توانىيىۋىيان لىشاۋى داگىركەرەنەو تەماعكارانەي پۇژقاۋا بەرپەرچ
بەنەنەو .

جا كاتىك ھىزە زلەكان ھەستىيان بە مەترسى ئەو ھىزو پىزەزى
جىھانى ئىسلامى كرد، كە لە يەكگرتن و برايتىيان دا خىيى
دەنويىنى، دەستىيان كرد بە سازکردنى فېل و پىلان و تەلەكەيەكى
نوي، كە لە زاراۋى سىياسىدا ، جەنگى دەروونى (الحَرْبُ النَّفْسِيَّة)
بى دەللىن، چونكە ئىمپىريالىزم بە تەجرووبەي مېژوۋىيى خوى بىوي
دەركەوتىبوو كە لە پىي جەنگى چەكدارانەو ھە ھالە بتوانىي
ۋا بە ئاسانى دەست بەسەر ۋلاتانى جىھانى ئىسلامىدا بگىرى، بويە
ۋاى بە چاك زانى كە لەپىشەو ھە بى پىي خۆشكردن (تمھىد) و كىسار
ئاسان كردن، گەر ۋ توخىمى چەند بىروباۋە پىكى پىسى شەيتانانە
بەنئو گەلانى ئىسلامىدا بىلاۋىكەتەو ھە ، چونكە ئەو زۆر باش دەيزانى
كە ئەو ھەي لە پىي ۋى دا بۆتە كۆسپ و لەمپەرىكى قايىم و مەھكەم و
نايەللى پىي بىنئىتە نىيۋ خاكى مولىمانانەو ھە ، بىرىتە لە (ئىسلام) ،
كەۋاتە چاكترىن پىي چارەسەر ئەو ھەي كە بەرلەو ھەي لەگىل
مولىمانان لە مەيدانى جەنگىكى ئاشكرادا پروبەروو بىي ، جارى
ھەولى بىي ھىزكردن و نەھىشتىنى ئەو دىۋارو بەرەستە مەھكەمە

بەدات !!

بەللى جا بۆ ئەو مەبەستەش ھىزە زلە جىھانخۆرەكان كەوتنى
بىلاۋكردنەو ھە پەرەپىدانى چەند پىچكە و بىردۆزەيەكى بىي خىيىرو
سەر لى شىۋىن ، راستەو خۆ لە پىي پۇژھەلاتناس و قەشەو گەرىپىدە
فەلەكانەو ھە ، يان ناراستەو خۆ لە پىي دروستكردنى چەند دەستىكى
كرى گرتەو چىكاۋخۆرىكى ۋابەستە لەنئو جەرگەي مولىمانان دا ،
جا ئەو پىچكە و بىردۆزە پىس و نەگبەتانە زۆرو جۇراۋجۇر بون،

وهك (ليبراليسم) و (كومونيزم) و (داروينيزم) و (فرويديزم) و (ديموكراتيهت) و (سوسياليزم) ، بهلام له هممويان پيس-ترو كارىگه-رتىر بو پهرته-وازه-كردنى مسولمانان و پارچه پارچه-كردنى نيشتمانى ئيسلامى و سست-كردنى پهيوهندى برايه-تى نيوان گهلانسى ئيسلامى برىتى بوو له (ناسيونايزم) بىرى نه-ته-وه-پهرستى .

له-سه-ره-تا-وه ئيمپيرىاليزمى فهره-نسى ده-ستى كرد به پهره-پيدانى (بىرى نه-ته-وايه-تى) له مىسردا ، وه خهلكى مىسريان هاندا له-سه-ر جيا-بوونه-وه له ده-وله-تى عوسمانى و ، له-نيوان ساله-كانسى (۱۸۶۳ و ۱۸۷۹) ى زايىنىدا فهره-نسى و ئه-مريكى و ئىطالسى و ئهلمانى-يه-كان (۷۷) قوتا-بخانه-ى سه-ر به خويان له مىسردا كرده-وه ، وه چالاكى قه-شه-كان گه-يشته پله-يه-كى يه-كجار به-رز .

ئىنجا له-ئه-نجامى ئه-مه-ش-دا چه-نگىك پوڭش-بىرى ئه-ورووپا مه-زه-ب په-يدا-بوون كه ئالاي سه-ره-خويى مىسرو شوين كه-وتوويى (تبعيعة) مىسر بو پوڭشا وايان به-رز-كرده-وه ، كه (رفاعة طهطاوي) به-سه-ره-قافله-يان داده-نرى و (طه حسيّن) به به-رنامه رىزيان .

ههلبه-ته نابى له-وه-ش-بى ئاگا بين كه مىسر له-وكات-ه-دا وهك مېشك و ابوو بو جه-سته-ى جيهانى ئيسلامى ، ئىنجا پاش مىسرو بگه-ره ها-وكات له-گه-ل پهره-پيدانى بىرى نه-ته-وايه-تى و (عاره-بايه-تى) له مىسردا ، وهك پوڭشه-لاتناسى ناودار (برنارد لويس) دانى پيدا دىنى كه (۳) كهس له جووله-كه-كانى ئه-ورووپا-ش-ده-ستيان كرد به جوولاندن و وروژاندنى هه-ستى نه-ته-وايه-تى و توركا-يه-تى له-نيو توركه-كان دا ، يه-كه-مى شه و سى يانه-ش (لوملى دافيد) ه كه جووله-كه-يه-كى ئىنگليزى بوو و به مه-به-ستى بلا-وكردنه-وى بىرى نه-ته-وايه-تى سه-فه-رى كرد بو توركيا و كتىپىكى بلا-وكردنه-وه به-ناوى (دراسات تمهيدية) كه ته-رخانى كرديوو بو سه-لماندى سه-ره-خويى ره-گه-زى تورك و چا-كتر بوونى له عاره-ب و گهله-كانى ديكه-ى پوڭشه-لات .

دووهمیلی قه و سئ که سانهش (دافید لیون کوهین) ه کسه
 جووله که یه کی قه پهنسی بوو و ده ورپکی گرنگی گیرا له وروژاندنسی
 هستی بیری نه ته وایه تی له دهروونی تورکه کان دا .
 له سالی (۱۸۹۹) دا نووسه ری ناوبرا و کتیبکی به ناوی (تعریف
 عام بتاریخ آسیا) بلاوکرده وه که له وی دا زور پیداکیری له سه ر
 بهزی و چاکتری په گهزی تورک کردوه و، زور به و به سه ره سات و
 جهنگانه ی هلاکوتوه که له میژووی پیش ئیسلامیان دا کردوویان !!
 وه کتیبی ناوبرا و له دهیهکانی سده ی بیست دا وه رگیراپیه
 سه ر زمانی تورکی و به شیوه یه کی زور به ربلو چاپ کرا و په خش کرا .
 هه ر کام له پرؤفیسور (خدوری) و (برنارد لوپس) یش پروایان
 وایه که (کوهین) ی جووله که بوو بیری نه ته وایه تی و تورکایه تی
 له نیو شه دامانی بزوتنه وه ی (ترکیا الفتاة) دا بلاوکرده وه ، که
 له سالی (۱۹۰۸) له دژی خهلافه تی ئیسلامی شوپشیان به رپاکرد .
 سییه مین که سی جووله که ش که گه وره ترین دهوری هه بوو لسه
 بلاوکرده وه ی بیری نه ته وایه تی له نیو گهلی عاره بو و تورک دا ،
 رۆژه لاتناسی ناسرا و (ارمینوس فامبری) کوپی (خاغام) ی
 جووله کهکانی (مَجَر) ه ، هم جووله که یه ش وپرای نووسینی چه نه
 نووسراوی زور سه باره ت به پیویستی بووژاندنه وه ی نه ته وایه تی
 تورک ، چندان جوړه په یوهندی پته ویشی له گه ل کار به ده سه ست و
 سیاسی به ده مپراستهکانی تورک دا به رپاکرد .
 هه لته گه وره ترین شامانجی شه وروپاش به تاییه تی جووله کهکان
 له بلاوکرده وه ی بیری تورکایه تی و عاره بایه تی دا پاش پارچه پارچه
 کردی نیشتمانی ئیسلامی و په رته وازه کردنی مسولمانان بریتی بوو
 له ری خوشکردن بو داگیرکردنی فله ستین ، چونکه جووله کهکان زوریا
 هه ول دا که به ترسو ته ماع سولطان (عبدالحمید) ئیقناع بکه ن ،

که خاکی فهله ستینان بداتی بو جووله که کوچکهره کان ، به لام شه و به وه لامیکی ددان شکین و برپا ریکی گرچو بر ته ما براوی کردن ، جا پاش شه وهی هه لوستی مهردانهی سولطان (عبدالحمید) یان دی ، زانیان که تاقه ری گه یشتن به زهوت کردنی خاکی فهله ستین ، بریتیه له له نیو بردنی خهلافه تی ئیسلامی به هوی لیختنی سولطان (عبدالحمید) وه !!

هه له به ته زور به داخه وه که هه ول و پیلانه که شیان سه ری گرت و بزووتنه وهی طوړانی به ناوی (ترکیا الفتاة) پیک هات و ، له سالی (۱۹۰۸) دا سولطان (عبدالحمید) ی لی خست و له کوشکی خهلافه تی ده ری کرد !!

ئینجا دوا ی شه وهی تورکه کان ئالای نه ته وایه تی یان به رز کرده وه و درووشمی تورکایه تی یان هه لگرت و که وتنه دژایه تی کردن له گه ل عاره ب و کورد و باقی گهلانی دیکه ی پیکه پنه ری ئوممه تی ئیسلامی دا ، شه و گهلانه ش به تاییه تی عاره ب له به رانه ردا کار دانه وه (رد فعل) ی خویان پیشان دا و که وتنه بیر دژایه تی کردنی تورکان و داوا کردنی سه ربه خویی و جیا بوونه وه له ده ولته تی خهلافه تی ئیسلامی !!

بیگومان به مه ش ئیمپریالیزی جیهانخور به به ردیک سی چوار چویلکه ی کوشتن و ئاواتی پیسی له میژینه ی خوی هینایه دی .

هه له به ته نابی شه وه شمان له یاد بجی که شه و که سه ی جووله که کان فوویان تی کرد و کردیانه فسوس پاله وانی تورکیا و تورکایه تی و ، پروخانی خهلافه تی ئیسلامی راگه یاند ، بریتی بوو له (که ممال شه تا تورک) !!

ئینجا سییه مین ناوچه له دوا ی میسو تورکیا که ئیمپریالیزی رۆژئاوا و سه هیونیزی جیهانی ره چاویان کردبو بو تی دا بلاو کردنه وه و ره واج پیدانی بیر نه ته وایه تی ، بریتی بوو له

سووریا و لوبنان و ئهردهن، چونكه لهو سهروهدهی دا بزوو تنهوهوه
دام و دهزگاکانی به مهسیحی کردن (التَّبَشِير) له چلهپوپییه
چالاکیان دا بژوون، ئاخه مهسیحیه کاتولیکییهکان له سالی
(۱۸۳۰) دا چوو بونه شام، بهلام برۆتستانتهکان له سالی (۱۸۲۰) دا
خویان گه پاندبویه ۱۱.

ناودا رترین که سیش که دهوړیکه بهرچاوو بالای ههپوو له
په ره پیدانی بیری نهته وایه تی دا له ناوچانه دا (نجیب عازوری) بوو
که به دامه زینه ری بیری نهته وایه تی عاره بی داده نه رۆ و
کرۆ گرتنه (عمیل) ی هه رکام له ئینگلیزو فه ره نساش بوو (یقظه
(نجیب عازوری) له سالی ۱۹۰۴ دا کتیبیکی به ناوی (یقظه
الشعب العربی) بلاو کرده وه، ئنجا کۆمه لکی دامه زرانده به ناوی
(اتحاد الوطن العربی) وه گۆفاریکی به ناوی کۆمه له (جمعیه
بلاو کرده وه به ناوی (استقلال العرب) !

وه یه کیک لهو مه به ستانه ی گۆفاری ناوبرا و ژور داکۆکی له سه ره
کردوه و دووپاتی ده کرده وه نه وه بوو که (عاره ب) په گه زیکی
سه ره خو و جودان له په گه زی تورک و، عاره ب له په گه زیکی
هه لبارده ن و له هه موو گهلانی دیکه چاکترو په سندن ترن .

وه (عازوری) برۆای و ابوو که بو پوو خاندنی ئیمپراطوری
عوسمانی ده بی سی شوړش بکرین :

شوړشیکه عاره بی و شوړشیکه کوردی و شوړشیکه ئه ره مه نی ۱۱
ئنجا ده بی نه وه ش بگوتری که (نجیب عازوری) به ئاشکرا وه فای
خوی و وابه سته یی خوی به رانه ره به ئیمپریالیزی ئینگلیزی و
فه ره نی پیشان ده دا و ده ری ده پری که ئاماده یه به به شتیوانی
ئینگلیزو فه ره نس له دژی ئیمپراطوری عوسمانی شوړش به ریا بکات .
هه لبه ته جگه له (نجیب عازوری) چهند که سیکه دیکه ش ده وریکی

گرنگيان گيٽرا له په واک پيدايي پيري نه ته وايي ته و عاره بایه تسي له نیو عاره به کان دا ، وهک (بطرس بستانی) و (ناصيف يازجي) و (ابراهيم يازجي) و (نوفل نوفل) و (ميخائيل شحادة) و (جرجيس فياض) .

به لام شه وې که له نیوان جهنگي جیهانی به کسم و دووهم دا که وره ترين ده وړی هېوو له بهر پيدان و دره و شانده وې پيري په گه زپه رستي و عاره بایه تسي دا (ساطع الحصري) بوو ، که ماوه يه که وه زيري مه عاريف بوو له سوورپا و ماوه يه که (مدرّس) بوو له (مَعَهْدُ التَّرْبِيَةِ الْعَالِي) له قاهره و ، سرده ميکيش (مدير عام المعارف) بوو له عيراق !!

وه شایانی باسه که (ساطع الحصري) ماوه ی (۲۰) سالیک پتر له خزمه تي ټينگليزدا بوو له عيراق دا ، له ماوه ی حوکمی هرکام له (الْمَلِكُ فَيّصَل / ۱۹۲۱-۱۹۳۳) و (الْمَلِكُ غَايِي / ۱۹۳۳-۱۹۳۹) و دوو سال له سرده مي نوري سعيدو (وصاية الأمير عبداللّه) !!

شجا شه وې که هېو و ته قه للاو پيلان و ته له که ی عسمه و په گه زپه رست و ناسیو ناليستانه ی دريژه پي دا و ، دره ختي به دو شوومي عاره بایه تي وه بهر هينا و ، تاجي واقيعيه تپي به خشي ني له سهری نه ته وه په رستي نا ، به پواله ت فله ی له راستي دا جووله که ی فرچک گرتوو به شيري گوانی قيمپرياليزمی جیهانی به وه (ميشيل عفلق) ی کاوړ بوو !

شه و ميشيل عه فله قه ی که حيزبيکی شيعتانی دامه زرانده له سالی ۱۹۴۷ زدا به ناوی (حزب البعث العربي الاشتراکي) .

ټيستانش به پيوستي ده زانم که له باسيکی سر به خوډا ماهيه تي حيزبي به عس به خوڼه ر بنا سي نين ، چونکه له م سرده مه دا حيزبي گورين پوته نوڼه رو موجه سه مه ی پيري په گه زپه رستي و نه ته وايي ته له نیو عاره به کان دا . (۱)

(۱) بو نوو سيني شه و پلنج باسانه ی که رابردن سوو دم له م سرچا وانه

وہرگرتوہ :

- ۱- (کیف ہدمت الخلافة؟) عبدالقدیم زلوم .
- ۲- (الحلول المستوردة) د . یوسف القرضاوی .
- ۳- (فکرة القومیہ العربیہ علی ضوء الاسلام) صالح بن عبداللہ العبود .
- ۴- (الاسلام والقومیة) د . علی محمد نقوی .
- ۵- (الفکر القومی اسلامی وتاریخیا) نجاح عطا الطاشی .
- ۶- (اسلام وناسیونالیزم) ابو الأعلى المودودی .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

بەناوەی عێزی بە عەسی عەرەبی سۆسیالێست

شەم حیزبە لە سەرەتای چلەکان دا سەری هەڵدا و یەکەمیـــــــــــــــــن کۆنگرەیی دامەزراندنی لە ساڵی (١٩٤٧) دا گیرا، (١) وەک پێشتریش گوتمان دامەزرێنەری شەم حیزبە میشل عەفلقی گا ورە .

جا ئەو لە چەند خالێکی گۆشراو کورت دا هەول دەدەین حیزبی ناوبراو پێناسە بکەین و دە مامکی سەر پرووی لابدەین :

یەکەم : حیزبی بە عەس لە سەر دوو پرەگی ناسیۆنالیزم و سۆسیالیزم، یان نەتەو پەرستی و ماددە پەرستی بنیات نراوە، ئەمەش هەر لە خۆدی ناو و نیشانەکی دا دەردەکەوێ ، (حزب البعث العربی الاشتراکي) .

بەلێ (حیزبی بە عەس) ناوی ئەو کۆمەڵە خەڵکە یە کە میشیـــــــــــــــــل عەفلق خڕی کردوونەو، وە (العربی الاشتراکي) دوو و شەن نیو پرۆک و مایهتی بیروباوەری ئەو حیزبە دەخەنە پروو .

دووهم : حیزبی بە عەس دژی ئیسلامە ، چونکە خودا فەرموویەتی : (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ الظُّلُمِ الْأَسْلَامِ) ت عمران / ١٩ . واتە :

بەرنامە لای خوا بە ئیسلامە . وە فەرموویەتی : (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ) ت عمران / ٨٥ . واتە :

وە هەرکەسێک جگە لە ئیسلام بەرنامە یەکی دیکە بخوازی لـــــــــــــــــی وەرناگیری ..

دیاره جگە لە ئیسلامیش کە بەرنامە ی هەڵبژاردە ی خودایـــــــــــــــــه

(١) برۆانە (عُرُوبَةُ الْإِسْلَامِ وَعَالَمِيَّتُهُ) شبلي العيسوي / ص ٢٣٧ .

(وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ..) المائدة / ٣ . هه موو بهرنامـــــــــــــــــه و
بیردوزه به کی دیکه به ههلهو ناههق داده نری، چونکه (فَمَاذَا بَعْدَ
الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ) یونس / ٣٢ .

ده جا شاکراشه که حیزبی به عس به راشکاوی و بی په رده خووی
پالداوه ته لای غاره بایه تی و سوئیا لیزم (العربي الاشتراکي) و
هیچ حیسابی کی بو ئیسلام نه کردوه !!

سئیه م: دان پیډا هیئانی سهرانی حیزبی به عس به دژایه تی یان سه باره ت
به ئیسلام :

له راستی دا شه گهر بهمانه وئ هه موو شه و پی لئان و دان پیډا
هیئانانه ی سهران و ده مرپا ستانی حیزبی به عس سه باره ت بـــــــــــــــــه
بروانه بوونیان به ئیسلام و دوژمنایه تی کردنیان دهر بـــــــــــــــــاره ی ،
بخهینه روو پیو یسته ده یان لاپه ره پر بکه ی نه وه ، به لام بـــــــــــــــــه ده ردی
پیشیان ده لئین : (لویچیک نمونه ی ته غاریکه) ، شه و ئیمهش چه ند
ده قیک به نمونه دینینه وه :

یهک : (میشیل عفلق) ده لئ: (.. إِنَّ الْأُسْطُمَارَ وَالْإِقْطَاعَ وَالرَّجْعِيَّةَ
الْدِّينِيَّةَ بِمَحَاوِلَتِهَا هَذِهِ تَهْدَفُ إِلَى إِجْهَاضِ جُنَيْنِ الثَّوْرَةِ النَّامِي فِي
أَحْشَاءِ شَعْبِنَا ..) (١) واته :

ئگومان ئیمپریا لیزم و دهر به گایه تی و کونه په رستی ئایینی بـــــــــــــــــه
هه ولدانه ی ده یه وئ که کۆرپه ی شوړشی پیگه یشتوو له نیو هه نـــــــــــــــــاوی
که له که مان دا له بار بچوینی ..

دوو: (ناجی علوش) که یه کیلکه له سهرانی حیزبی گۆرین گوتوو به تی:
(ان البعثین مؤمنون بفصل الدين عن الدولة ، التي يجسب ان
تكون علمانية) (٢) واته :

(١) (بيان البعث) القطر العراقي / كانون الاول / ١٩٦١ .

(٢) (الثورة والجمهورية) ناجی علوش / ص ١٥٨ .

بېگومان به عسی به کان پروایان به لیک پچرانندی شایین و ده ولست هیه، ده لپن ده بی ده ولست (عیلمانی) بی .

بی: (منیف الرزاز) یش که به کی دیکه به له ده پراستانی حزبی به عس گوتوویه تی: (الحركة القومية الاشتراكية هي المرحلة الرابعة من مراحل تطور الحركة القومية ونضجها، فبعد أن مرت هذه الحركة بمرحلة رد الفعل الفطري ثم مرحلة الإصلاح الديني فمرحلة الوطنية البرجوازية الليبرالية كان حتماً أن تنتهي إلى مرحلة القومية الاشتراكية) . (۱)

چوار: (صدام حسین) یش " شرعی خوا " به یشک و قالب به ستسو و نه گونجا و ده زانیو، له و باره وه ده لی: (.. الفقه الإسلامي فقه رجعي متحجر جامد لا يتوافق مع متطلبات العصر، نحن لاننسخ ولا نستنسخ من الماضي، نحن لانريد من الدولة أو الحزب أن يطبق التعاليم الدينية في دائرته، لأن ذلك يؤدي إلى التفرقة الطائفية وبذلك نخسر شعبنا، ونريد من رجل الدين أن لايتدخل في شؤون الدولة ..) (۲) به لی: (صدام حسین) ده لی شرعی ئیسلامی هیچی به که لی زیان ناپهت و، شه گهر وه دوای بهرنامه ی خوا بکه وین خه لکمان له قیس ده چی! به لام زانایان هه موویان له سر شه وه ریک که وتوون که که سی ک به لی: (یهک یاسای) ئیسلام به که لک ناپهت کافر ده بی !!

پینج: (الیاس فرح) یش که به کی دیکه به له زله زلانی به عس ده لی: (إن نظرة حزب البعث للحياة وللدولة هي نظرة علمية ومنهجية لا تؤمن بالفكر الغيبي) (۳) .

(۱) (فلسفة الحركة القومية العربية) منیف الرزاز / ص ۹۴ .

(۲) (نظرة في الدين والتراث) صدام حسین .

(۳) پروانه (الفكر القومي اسلامياً وتاريخياً) ص ۱۷۸ .

شش : له به کیک له نامیلکه کانی (میشل غلق) دا به شـیوه
برسیار روو له (غلق) کراوه و گوتراوه : (لَقَدْ أَكَّدَ الرَّفِيقُ
القَائِدُ الْمُؤَسَّسَ فِي أَكْثَرِ مِنْ مَنَاسِبَةٍ عَلَى الرُّوحِ ... رَغْمَ أَنْ فِكْرَنَا
الشُّرَى يَعْتَمِدُ الْعِلْمِيَّةَ وَرَفَضَ الْجَانِبَ الْفَيْسِيَّ) . (۱)

هوت : له به کیک له نامیلکه کانی حیزبی به عس دا گوتراوه :
(لَمْ يَتَنَاوَلَ فِكْرُ حَزْبِ الْبَعْثِ الْعَرَبِيِّ الْأَشْتَرَاكِيِّ الدِّينَ مِنْ حَيْثُ هُوَ
نَظَرُهُ إِلَى مَا وَرَاءَ الطَّبِيعَةِ ...) . (۲)

هشت : (شبلی العیسی) که به کی دیکه به له رابه رانی حیزبی به عسی
کافر ده لی : (۳)

(وراح رجالُ الدِّينِ الْمُتَعَصِّبُونَ يَحْتَبِرُونَ الدِّينَ هُوَ الْبَدِيلُ الْمَشْهُودُ
وَمَادَامَ هَؤُلَاءِ يَرَوْنَ فِي الْأِسْلَامِ دِينًا وَكُنْيَاً وَفِيهِ الْعِلَاجُ الشَّافِي
وَالْكَافِي لِكُلِّ مَا تَعَانِيهِ الْأُمَّةُ مِنْ أَمْرٍ وَمَشْكَلاتٍ فِي شَيْءٍ مَيَادِينِ
الْحَيَاةِ ، فَقَدْ أَخَذُوا يُبَشِّرُونَ النَّاسَ بِأَقَامَةِ الدَّوْلَةِ عَلَى اسْتِنَاسِ
الْإِسْلَامِ وَتَعَالِيهِمْ ؟) .

کاکته قسان :

یهک : حیزبی به عس حیزبیکی کافره له سر بنچینه ی ره گه زیه رستی و
سؤیالیزم و ماده په رستی دامه رز اوه .

دوو : حیزبی به عس وه که له پووریکي نه ته وه یی ده روانیته خیسلام و
پروای به نادبار (غیب) نه .

سی : حیزبی به عس خیسلامه تی به کونه په رستی له قه لیم ده دات و ، کالته
بعوانه ده کات که ده لی دهبی ده ولته له سر بنچینه ی خیسلام

-
- (۱) (البعث والترات) میشل غلق / ص ۶۰ .
(۲) (سلسلة الثقافة الثورية في العقيدة العربية الشورية)
ص ۲۲۰ العدد / ۲۰
(۳) (غرابة الاسلام وعالميته) شبلی العیسی ص ۱۰ .

دا به زری، ما () رفته رفته

چوار: حیزبی به عس شهرعی ئیسلامی به کۆن و ئیشک و به که لک نه هاتوو

له قه لکه م ده دات

پینج: حیزبی به عس ده لای نای زانی شایینی ده ست له کاروباری

ده ولت وه زیدات

شه: حیزبی به عس پکی وایه به هوێ به پێوه بردنی به رنامه ی خسواوه

خه لک پارچه پارچه ده بی و به رته واره ده بی

هوت: حیزبی به عس وه ک ما رکسیزم بروای وایه که دوا بیه قوناغسی

گه شه کردن و گۆرانی کۆمه ل سۆسیالیزمه

خوینه ری به ریزم

ئه مه ی رابرد کورته به کی زۆر راپازنه راو بوو له پیناسه ی

حیزبی به عس کافر له بهر تیشکی بیرو راو پی لیانی سهر کرده و

را به رانی دا، به لام شه گهر بکت و شه حیزبه کافره له بهر تیشکی

به ریزو شوینه واری شوومو بی خێرو هه لویسته درنه دانه داخ لسه

ده کانی دا پیناسه بکه پین که کاره ساتی کاول کردنی کوردستان و

قه تل عام کردنی خه لکی موسلمانێ کوردو وێران کردنی شه ساری

(حه ما) و کوشتنی نیزیکه ی (۴۰۰۰) که سه له دانیشه توانسی و،

بورردومان کردن و کیمیایی باران کردنی شاری هه له بجه و کوشتنی

زیاتر له (۵۰۰۰) که سه له دانیشه توانسی و، کیمیایی رشپن کردنی

دی یه کانی بادینان و ناوچه ی خوشاوه تی و ... هتد وه له سیداره دانی

چهندان زانی وه ک: عبدالعزیز البدری و شیخ عارف البصری و

محمد باقر الصدرو بنت الهدی و، هه پس کردن و ده رکردن و له سیداره

دان و شه که نه دانی هه زاران که سه له ژن و پیاوو پیرو گه نه جی

کوردو عاره ب له عیراق و سوریا داو، شه رفروشتن به کۆماری ئیسلامی

ئێران و، داخستنی حویره و قوتا بخانه ئیسلامی به کان و، پروغاندنسی

مژگه و ته کان و قهده غه کردنی چاپکردن و هیئران (استیراد) ی کتیه
ئیسلامی یه کان و، بهره پیئدانی داوین پیسو مهیخوری و سوود و قومارو
جاسووسی و جاشه تی و ریگری و دزی و کوشنارو، قهده غه کردنی بهرگ و
پوشاکی ئیسلامی یانه ی ئافره تان و، سهرباره ش کوشتن و بریندارکردنی
هزاران که سه له مسولمانانی دانیشتهوی ئیران به هوی بوردومانسی
فرۆکه و توپ و روکیت هه لدانیه وه .. چند دیمه ن و تابلویه کی
زه قی شه و حیزبه کافرو ره گه زه رست و خاچ به رست و ماده ده په رسته (۱)
هه لبه ته ته لیره ش دا زور به پروونی ماهیه ت و بیچی حیزبه سی
به عسی عه فله قی وابسته به خاچ به رست و سه هیونیزم و کومونیزمی
جیهانی، ده رکه وت که به پشتیوانی خوی به توانا وه ک سه گی
هار که وتوته چل روژه ی کوتایی ته مه نی شوومی یه وه .
ئیمه ش کوتایی به م با سه ش دینین و ده چینه سه روکاری با سیکی

دیکه

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۱) جۆی سه رسورمان شه وه یه که سهانیکی خۆبه زانازان هه بن دوودل و
گوماندار بن سه به رت به وه ی داخوا حیزبی به عسی عه فله قی
کافره، یان ئایا میشیل علق و مدام و سه رانی دیکه ی شه و حیزبه
کافرو دژ به ئیسلامه کافرن یان نا ؟ لیره دا له ئاقار شه و جۆره
که سه نه دا هه ر شه وه م له ده ست دێ بلیم: (انا لله وانا الیه
راجعون) (و) خوا عه قل بداته مندا لئان) و هیچ که سه نه بی سه
حالتان !!

مهسه له ی کورد چي یه و چوون و به چي ماره به ده کری ؟

گه لی کورد به کیکه له و گه له سه ره کی یانه ی به هه موویان شو مه ته ی
ئیسلامی پیک دینن ، ماوه یه کی زۆره له بن باری سته م و چه و ساندنه وه و
ده ست در یژی کرانه سه ردا ده نا لپنی ، وه له پاستی دا سته مدیده یی و
چه و ساوه یی و بی قه واره یی نه ته وه ی کورد به ئالۆترین و گرنگترین
مه سه له ی جیهان به گشتی و پۆژه له اتی نیوه پاست به تایبه ته ی داده نری !
جا ئایا حه قیقه ت و نیوه پۆکی شه و مه سه له گرنگه چي یه و چوون و

به چیش چاره سه ر ده کری ؟
خوا پشتیوان بی له م با سه دا هه ول ده ده یین وه لāmیکی ئیسلامی یانه ی
راست و دروستی هه رکام له م سی پرسیاره بده ینه وه :

یه که م : مه سه له ی کورد چي یه ؟

پیشه کی ده لپین :

هه تا مسو لمانانی جیهانی ئیسلامی به تی کرای یی پا به ندی ئیسلام
بوون و درووشم ئالای ئیسلامیان هه لگرتیوو ، کیشه یه ک به ناوی
(کیشه ی کورد) له نیشتمانی ئیسلامی دا نه بوو ، به لکو کورد و عاره ب و
تورک و فارس و باقی گه ل و نه ته وه کانی دیکه ، به برایه تی و ته بایی
پیکه وه ده زیان و ، به هه موویان خزه ته ی ئیسلامیان ده کرد ، وه ههروهک
چوون عاره بیک و تورکیک مافی بیروپا ده ربهرین و کاروبار
هه لسووپا ندنیان هه بوو ، کوردیکیش به هه مان شیوه و بی جیاوازی ،
باشترین به لگه ش بو سلما ندنی راستی شه م قسه یه مان ، شه وه یه که

جیهانی ئیسلامی له سەدهی شەشەمی کۆچی دا به تورک و عێبارەبو
 نەتەوهکانی دیکەشەوه، به سەرکردایەتی کوردی مەرد سولطان
 (صلاح الدین) ی ئیدیوبی پازی بوون، که سەرۆکایەتی
 بهێزترین و گەورەترین دەولەتی ئیسلامی ئەوکاتەو سەرکردایەتی
 سوپای ئیسلام بکات و، سەری ئیسلام به کوردو ئی کورد به ئیسلام
 بەرزبکاتەوهو، پاشەکشە به سوپا و قوشەنی خاچەپرستان بکات و
 پرووی جیهانی ئیسلامی سپی بکاتەوهو قودسی پیروژ له چەنگالی
 بیسی ئەورووپییە خاچەپرستەکان پزگار بکات !

دیاره ئەوسەرەمه گەلی (کورد) وەک هەر ئەندامێکی دیکە
 ئەو ئۆمەتە ئیسلامییە مافی تەواوی پارێزراو بوو، دەنا ئەوەتا
 ئیستاش کورد هەر هەن و گەلیک له جاران پتیشن، بەلام ئەک هەر
 ڕێگە بوونە سەر قافلەو براگەورەییەتیان نیه، بگره سادەترین
 مافی سڕوشتیو ئینسانیشی پێ پەوا نابینن !! که بریتیه لـ
 زیان و گوزەران له خاک و ئاوی خواپیداوی خۆی دا !
 لەمەوه گەیشتیە راستییەکی گرنگ که وەلامی پرسیاری
 (مەسەلە کورد چیە ؟) شه !

راستیەکەش ئەوەیه که دواي سست بوونی پەيوەندی براهەتی
 ئیسلامی و بلاو بوونەوهی گەرای پیسی (ناسیۆنالیزم) و پەگەزبەرستی
 (العنصرية) لەنیو جیهانی ئیسلامی دا، گەله ئیسلامییەکان بەگشتی و
 تورک و عارەبو فارس بەتایبەتی براهەتی ئیسلامییان پێکـ
 بچراندو به پیلان و نەخشی گلاوی هیزه زله ستمکارو بێ وێژدان و
 حوانەناسەکان کەوتنە نیو تەلهو داوی سیاسەتی پەرتکەو زالبـ
 (فرق تەد) ی ئیمپریالیزمەوهو، عارەب ئالای عارەبایەتی و تورک
 ئی تورکایەتی و فارس ئی فارسایەتیان هەلگرت و، به لاسا کردنەوهی
 کوێرانە ی ئیمپریالیزمی جیهانخۆر کەوتنە داپەلۆسین و چەپـ

پیدا دانی گهلی بی کهس و دلّسانی کوردی دراوسێیان (۱)، دیواره
له حالێکی واش دا گهلی کوردیش به پێی یاسای سروشتی (له سه رخـو
- کردنه وه) کهوته جموجوڵ و په له قازه بو و ده ده ست هینا
قازادی و سه به خویی، به لکو بگره به سبو خوده ربا زکردن
له نیوچوون و توانه وه !!

دابهستانی کرنگ

ده رباره ی چۆنییهتی زهوت کران و دابهش کرانی کوردستان
.. هه ره له سه ره تای سه ده کانی نیوه راسته وه کوردستان له نیوان
ئێران و ئیمپراطوری عوسمانی دا دابهش کرا، له سه ده ی شازده یه مه وه
سولتان سه لیمی عوسمانی به شی رۆژئاوای کوردستان و، شا ئیسماعیلی
سه فه وی به شی رۆژهه لاتیان بوخو دا بیری ۱
پاشان له سه ره تای سه ده ی نۆزده یه مه وه له شه ناجامی کــزی و
بی هیزی ده وه له تی عوسمانی یه وه به شیک له خاکی کوردستان که و ته
ژێر دهستی روهسیا، شجا له پاش جهنگی جیهانی به کــم
(۱۹۱۴ - ۱۹۱۸) وه کوردستان به م شیوه یی ئیستای به سه ر ئێران و
عێراق و تورکیا و سووریا دا دابهش کرا، وهک خاوه نی شه سا
کوردستان فارس و عاره ب و تورک بن و (کورد) هیچ هه قێک
پێیه وه نه بی !!
شه مه ی رابرد کورته ی هه وائی چۆنییهتی دابهش کرانی کوردستان
بوو، شه مجار با نۆره ی درێزه ی شه هه واله تال و جه رگ بــرو
نا ئیسلامی و بی ویزدانانه یه بییت :
.. که و ره ترین هۆی هه لگیرسانی جهنگی جیهانی به کم بریتی بوو
له ته ما عکاری و چا و چنلکی ده وه له ته زله کان بو به سه رخودا دابهش
کردنی جیهان !
تیکرای شه ده وه له ته زلانهش وهک کتکی برسی چاویان ده خاکی
ئیمپراطوری عوسمانی برپیوو و به یه رۆشه وه چاوه رپی ی میراته که ی
بوون !
په نانه ت شه لمانیای ها و په یمان (حلیف) ی تورکیاش لـ
ده وه له ته زله ها و په یمانه کان که متر به هه ویا میراتی ها و په یمانه
- که یه وه نه بوو !
له بهر شه وه هێزه زله کان به جیا جیا و به کۆمه ل مقومقوییان

بوو و سرگرمی دانایی نه خشه و پیلانیک بوون یو هیئانه دی شه
 ثا مانجه یان که هوی هه لگیرساندن جه نگیش بوو .
 جا بیگو مان کوردستانیش وهک به شیک له و میراته و پارچه یهک له
 خاکی ده ولته عوسمانی، که شه وکاته ناویان لی نابوو پییساوه
 نه خوژده که (الرجل المریض) ، شوینیکی بهرچای هه بوو له و نه خشه و
 بیلانه گلاوه دا .

شجا باش مشت و مرو بگره و بهرده یهکی زور ده ولته هاوپه یمانه
 - کان (الحفاء) به شیوه یهکی نه پنی له سر دا بهش کردنسی
 شمیرا طوری عوسمانی ریک که وتن ، دیاره شه و ریک که وتن شه
 بهک هه به بی ثا گاداری گهلانی شه و ناوچانه بوو، به لکو له سر
 حیابی دوا رژیسیان بوو !
 شه و ریک که وتن و په یمانه ی ده ولته زله کانیش که له میژوودا
 به به یمانی (سایکس پیکو) ناسراوه ، به چهند قوناغی کدا
 تیبری :

سه رها له رژی (۱۹) ی مارتی سالی (۱۹۱۶) زدا له نیوان
 بهریتانیا و فهره نسا دا گفت وگو دهستی پی کرد ، نوینه ری بهریتانیا
 (مارک سایکس) و نوینه ری فهره نسا (جورج پیکو) بوو، پاشان
 هه موو نه نجامه کانی گفت وگو بهریتانیا و فهره نسا خرا بهرچای
 رووسیا .

رووسیا ش دوا ی بینه و بهر و مشت و مرپکی زور قایل بوو کسه
 به یمانی گورین مور بکات .

دوا یی له رژی (۲۶) ی نیسانی سالی (۱۹۱۶) زدا فهره نسا و
 رووسا ریک که وتنیک تایبه تی یان دهریاره ی دا بهش کردنسی ناوچه
 ثا بی به کانی شمیرا طوری عوسمانی بهوه مور کرد .

دوا ی ما ویه کی که به بهریتانیا ش ره زامه ندی خوی به رات بهر به و
 ریک که وتن ی هاوپه یمانه کانی پیشان دا .

.. له رژی (۹) و (۱۶) ی مایسی هه مان سال دا ری
 - که وتنیک دیکه له و جوړه له نیوان بهریتانیا و فهره نسا ش دا
 مورکراو ، بهم جوړه به یمانی گلاوی نه پنی (سایکس پیکو)
 له دایک بوو، بهلام به زولی !!

به ره نجام به ره می جهنگی به که می جیهانی شوومی نیوان ده ولته
 زله کان شه و بهو که میراثی پان و بهرینی شمیرا طوری عوسمانی و
 خلافتی شیعلائی !! له نیوان رووسیا و بهریتانیا و فهره نسا و
 شیطالیدا به شراییه وهو، کوردستانیش که به شیک شه و میرات
 بهلاشه بوو ثاوا کرا به خیر و خیرات و له سر سفره و خوانی ده ولته

زله پيشكه وتووخوازه كان ۱ دابهش كرا :
بهشی رۆژمه لانی له چوارچێوهی ئێران دا مایه وه ، به شهك—ه
دیکه شی گرایه دوو لهت ، کوردستانی سهروو پاش سهركه وتنه—ی
که مالی یه كان له ئێو ده ولتهی نوێ ی تورکیا دا مایه وه ، کوردستانی
خوارووش پاش بیته و به ره یه کی زۆر خرایه سه ر عێراق و عێراقیهـش
که وته ژێر پکێفی ئینگلیزه وه .

هه لته پاش شه و کهین و بهینه له سالی (۱۹۲۰) ییش دا په یمانی
(سیقه ر) به ناماده بوونی دهسته یه که له نوینه رانی کورد به سترا و ،
له بهشی سییه می له ماده ی (۶۲ و ۶۴) دا بنیات نانـی
کوردستان یکی سه ر به خۆی پێشنیار کردو ، دیاره گه لی کورد زۆریان
دل پێ خۆش کرد ۱

به لام پاش کوذه تا (انقلاب) ی که مال ته تا تو رکی دژ به ئیسلام و
نه ته وه په رست ، له سالی (۱۹۲۳) دا په یمانی (لۆزان) به سترا و
هه هو و شه و برپا رانه ی که له په یمانی سیقه ردا درابـوون
هه لوه شی رانه وه ۱

سه ره نجام وه ک پێشتر گوتمان (کوردستان) شه و سه رزه مینهـه
فراوان و پیکه وه جۆش درا و و ئالفه به ندراره ی که له ده ربای ره شه وه
هه تا که ندا و (خلیج) درێژ ده بیته وه و ، به ک گه لی به ک په گـهـزی
(بێ شوانی) تێدا ده ژێ ئا و دابهش كرا :

(۴۴۰/۰۰۰) کیلۆمه تری دوو جای درا به تورکیا و (۱۹۰/۰۰۰)
کیلۆمه تری دوو جای درا به ئێران و (۱۰۵/۰۰۰) کیلۆمه تری دوو جای
درا به عێراق !!

که واته :
(۲۹/۰۰۰/۰۰۰) ی خاکی تورکیا ملکی کورده و (۱۲/۰۰۰/۰۰۰) ی
خاکی ئێران ملکی کورده و ، (۲۹/۰۰۰/۰۰۰) ی خاکی عێراقیهـش
ملکی کورده ۱ (۱)

وه شایانی باسه که هه ر کام له یروسیا و سووریاش ته ندا زه یه کیـا
له خاکی کورد بوخۆ دا یرویه را به لام :
(وَ سَقِلْهُمُ الَّذِیْنَ ظَلَمُوا) مُنْقَلَبٌ مُنْقَلِبُونَ (الشعراء / ۲۲۷ .

تێبینی : بۆ نووسینی هه م لایسه ی شتم به م سه رچا وانه به ستوه :
۱- (کورد کوردستان) واسیلی نیکی تین ، وه رگێڕ محمد قاضی ص ۶۲۳ - ۶۲۵ .

۲- (کوردستان له ساله کانی شه ری یه که می جیهان دا) د . که مال مه زه هـر
شه محمد ، له لایه ره (۱۵۷ تا ۱۶۹) .

۳- (خه بات له رێ ی کوردستان دا) نووسینی : ن . ا . خه لفین ،
وه رگێڕ : جهلال ته قی ، لایه ره (۵ ، ۱۵) .

۴- (خه بات له رێ ی کوردستان دا) نووسینی : ن . ا . خه لفین ،
وه رگێڕ : جهلال ته قی ، لایه ره (۵ ، ۱۵) .

۵- (خه بات له رێ ی کوردستان دا) نووسینی : ن . ا . خه لفین ،
وه رگێڕ : جهلال ته قی ، لایه ره (۵ ، ۱۵) .

۶- (خه بات له رێ ی کوردستان دا) نووسینی : ن . ا . خه لفین ،
وه رگێڕ : جهلال ته قی ، لایه ره (۵ ، ۱۵) .

۷- (خه بات له رێ ی کوردستان دا) نووسینی : ن . ا . خه لفین ،
وه رگێڕ : جهلال ته قی ، لایه ره (۵ ، ۱۵) .

۸- (خه بات له رێ ی کوردستان دا) نووسینی : ن . ا . خه لفین ،
وه رگێڕ : جهلال ته قی ، لایه ره (۵ ، ۱۵) .

۹- (خه بات له رێ ی کوردستان دا) نووسینی : ن . ا . خه لفین ،
وه رگێڕ : جهلال ته قی ، لایه ره (۵ ، ۱۵) .

بهائی خویندەری بەرپێز ١

پێویستە ئاگاداری ئەو مەسەلەیە بێن کە باسکرانی کوردایەتی
لەلایەن بابای کوردی پلێشاوەوە فەرقی یەکجار زۆرە لە باسکرانی
عارەبایەتی و تورکایەتی و فارسایەتی و .. چوێ پایەتی لەلایەن
ئەو گەلانیوە کە خواوەنی دەولەت و کێان و قەوارە ی خوێانی ١
چونکە کورد کە دەلی کوردم و باسی کوردو کوردستانی دەککات
مەبەستی ئەوەیە کە بلی :

با وەک چۆن خەلک هەبە منیش هەبم و نەپلێشتمەووە لەبەین ئەجم ١١
بەلام بابای تورک کە لافی تورکایەتی لێدەدا مەبەستی ئەوەیە کە
بەس بۆخۆی هەبێ و کورده در اوسێ یەکانیشی بە تورکی شاخاوی
لەقەلەم بەدات ١ هەروەها عارەبیش و فارسیش و هەر گەل و نەتەو
- یەکی خاوەن دەولەت و قەوارە و دەستەلاتی دیکەش ١١

جا بیگومان قسەئ دوو کەس کە یەکیان دەلی: با منیش هەبم ١
و ئەو دیکەیان دەلی: با بەس من هەبم و خەلکی دیکە بەردەست و
حرمەتکار و کۆیلە ی من بێ، هێندە ئاسمان و زەوی لێک دوورن .

ئەم راستی بەشم بۆیە خستەروو تاکو لە ناسینی واقعیـــــــــــــــــی
گەلە کەمان و تیگە یشتنی بارودۆخی نەفسی و سیاسی بەهـــــــــــــــــەلەدا
هەجین و، لە روانگە و گۆشە نیگای خەلکی دیکەو نەروانینە ئـــــــــــــــــ
گەلە جەوساوە و بەشخوێراوە، خۆمان لە ئاوی نە تیروانیـــــــــــــــــن و
بەرگردەوێ خەلکی دیکەدا نەبینین ، چونکە حەیفی گەلیک بـرا
مولمانمان هەن ئاوا رەفتار دەکەن ١١

بەئێ بەگوترە یاسای فیزیایی: بۆ هەر کاریک کاردانەوێـــــــــــــــــ
هەبە، لە ئەندازەدا بارتەقاییەتی و لە ئاراستەدا پێچەوانەییەتی
لکل فعل رد فعل یساویە فی المقدار ویعاکسە فی الاتجاساه) ،
گەلی کوردی بێ بەش و ستم دیدە و لەت و پەت کراو و نیشتمان زەوت

کراویش، ئالای کوردایه تی هه لگرت و، بهمه شهوه نه وه ستاو په نای
برده بهر چهندان پێچکه و بیردوزهی جۆرا و جۆری پۆژه لات—ی و
پۆژئاوایی، به شکم شهوه خواجه ده فریای بێن و به ئامانج—ی
بگهیهن و، له ستهم و چهوساندنه وه بێ قهوارهیی قوتاری بکهن!
به لام ههیهو ههیهو!!

کهواته:

پوختهی مه به ست شهوهیه که کێشه و گیروگرتی کورد بریتیه له
ستهملیکرانی و نیشتمان زهوت کرانی و مافی رهوای پێ شیل کرانی
له لایه ن ده رو دراوسی په کانی به وه، پووتر بلیم:

کاکلی کێشه ی کورد بریتیه له (مافی زیان پێ رهوانه دیتران) ی
له لایه ن دراوسی و برا مسولمانه کانی به وه!

(هه لبه ته له م قسانه دا پووی په خنه و گله یی له دهسته لات—دارو
پێشمه بده ستانی شه و گه له دراوسی یانه یه نه ک خه لکه بێ چاره که)
خوینه ری به پێر!

ئێستا که زانیان کێشه و گیروگرتی گه لی کورد چی به و چوون
په یدا بووه؟ یا بچینه سه ر وه لامدانه وه ی پر سیا ری دووهم:

دووهم: مه سه له ی کورد چۆن چاره سه ر ده کری؟!

چاره سه ری کێشه ی کورد له پوانگهی ئیسلامه وه به وه ده یی کسه
کوردیش وه ک هه موو گه ل و نه ته وه کانی دیکه ی جیهان گه لی ک—ی
ئازاد و سه ربه خو بێ، له نیشتمانی خۆی دا ئازاد بێ و هیچ کسه
به هیچ ناو و نیشانه ی که وه ئا غایه تی و کوپخایه تی به سه ردا نه کات و
ما فه سه روه شتی به ره وایه کانی خۆی لێ زهوت نه کات!

کهواته:

هه تا گه لی کوردی مسولمان بچه و سپهر پێشه وه، دراوسی په کانی به

که مایه تی (اقلیة) و مسکین و ژێرده ست سهیری بکه و ، ههتا
 نیشتمانی کورد پارچه پارچه بئو له بازاری پهشی ئیمپریالیزمی
 جیهانخۆردا سودا و مامله تی پێوه بکری و به ملولا بفرۆشری ، وه
 ههتا مافی قهواره هه بوون و ده ولته هه بوون وهک هه موو گهلانی
 دیکه ی دنیا به کورد پهوا نه دیتری و ، ههتا کورد وهک مندالی زر
 هه ر جاره له لایه ن دراوسی په کی به وه چه پۆکی بی په حمانه ی بی دا بدری و
 دابه لۆسری ! مانای وایه له روانگی ئیسلامه وه کیشه و گیروگرفتی
 کورد هه ر به رده وامه و له ئارادا یه ، بۆ گه لی کورد مافیکی په کجار
 سروشتی و په وایه که هه رچی توانای هه یه بیخاته کار ، بۆ بوونی
 خۆسه لماندن و خۆقوتارکردن له ژێرچه پۆکی و چه وسا وه بی و ، وه ده ست
 هیئانی ئازادی و سه ربه خۆیی په و او شه ری !
 به لێ خۆینه ری به ریژ !

با تۆش و هه موو که سیکی دیکه ش برانی که ئیمه ی (ئیسلامی) و
 شوین که وتووی رێبازی پێغه مبه ر صلی الله علیه وسلم بی پێچ و په نا و
 به راشکاوی ده لێین :

چاره سه ری مه سه له ی کورد له روانگی ئیسلامه وه شه وه یه که
 کوردیش مادام وهک هه موو گهلانی دیکه ی دنیا خاوه نی زمه ان و
 نیشتمانی تایبه تی و سه ربه خۆی خۆیه تی ، به هه یچ ره نگیک په و او شه ری
 نه بکریته پاشکۆی گه لیکی دیکه ، یان ها و ولاتی په کی پله دوو !!
 چونکه چه نده عاره ب عاره به و تورک تورکه و ئینگلیز ئینگلیزه ،
 هه نده ی بی که موزیادیش کورد کورده !

واته نه ته وه ی کوردیش له نه ته وه (شعب) بوون دا هه یی له
 نه ته وه کانی دیکه که مته ر نه ، ده ی بۆچی ده بی شتیک که به
 نه ته وه کانی دیکه په و او به نه راوه به میش په و او نه به نیری ؟ !

بهلام خوینهری سهنگین !

با توښ و هموو كهسيكي ديكهش بزاسن ! كه ښمه بههچ جوړيځ
مه به ستمان له خستنه پرووی ښم راستي به ښه وه نيه ، كه ښمه تـي
ښلامی به بيانووی سهر به خوښي نه ته وه كانه وه له ت وپه ت بكهين !!
(هر چه نده له ت وپه تيش كراوه) !!

ښجا دابین كړدنې مافي گهلي كوردو هرر گهليكي ديكـــــــــــــــــهش
به ښووه يه كي ښلامی به ههچ ښووه يه ك سهرنا كيشي بـو له ت وپـــــــــــــــــه ت
كړدنې نيشتماني ښلامی و پهرته وازه بوونی ښمه تې پيغه مېـــــــــــــــــه ر
صلي الله عليه وآله وسلم ، چونكه ښه و ماف دابین كړدن و ښازادی و
سهر به خوښي وده ده ست هينانه له روانگه ي ښلامه وه به دوو ښـــــــــــــــــه وه
مومكين ده بي ، (۱) كه ههچ كاميان زيان به يه كيه تي جيهانـــــــــــــــــي
ښلامی و ښمه تي ښلامی ناگه يه نن :

۱- ښه گهر بگونجي ده وله تيكي به رفر اواني ښلامی له سهر ښاســـــــــــــــــي
ښمه تي ښلامی و نيشتماني ښلامی پيځ بي ، گهلي كورد به ښيـــــــــــــــــكي
ښه و ښمه ته و نيشتمان كه شي ناوچه يه ك و ويلايه تيځ بي لـــــــــــــــــه و
نيشتمان ه فراوانه .

۲- ښه گهر پيځهاتي ښميراطوريكي فراواني ښلامی مومكين نه بوو ،
ههروهك چوڼ عاره بستان و توركستان و ښفغانستان و هيندستان ...
هه نن ، با (كوردستان) يش هه بي و ، ښلای ښلامی له سهر به كيت ه وه (۲).

(۱) دياره ښمه بروا مان وايه كه چاره سهری شرعی و راسته قينـــــــــــــــــي
كيشي كورد ده بي به يه كيځ له م دوو ښووه يه بي ، بهلام وپراي ښمه ش
بروا مان به پله پله بي (تدرج) يش هه يه و ، مه رج نيه ښهسان پتوانـــــــــــــــــي
يځ ته كان به يه قوڼاغ به ښا مانچ بگات ۱ كه واته ههر ههنگا وپيځ
كه له ښا مانچمان نيزيځ ده خاته وه به شتيځي په سندر چاكي ده زانين ،
گرنگ ښه وه يه ښمه هه قه شرعی به كه و چاره سهره راسته قينه بي به كه مان
ههر له بهر چا و بي و له بيرمان نه چي ته وه .

(۲) بيځومان كوردستان له سهرده مي خه لافه تي ښلامی دا چ له ساره ي

ئىنجا با بىچىنە سەر وەلامدانەوەى پىرسىيە سىيەم و كۆتايى :

سىيەم : مەسەلەى كورد بەجى چارەسەر دەر كرى ؟
لەوەلامدا دەللىين :

لە روانگەى ئىيەى ئىسلامى و پا بەندى پىيازى پىغەمبەرەوە صلى
الله عليه وسلم تاقە پىگەى بەئامانچگەيشتن و تاقە دەرمان و
چارەسەرى ھەموو دەر دو گىروگرفتىك تەنيا و تەنيا بەرنامەى خوا و
پى و شوپنى (محمد المصطفى) يە صلى الله عليه وآله وسلم .
بەللى ئىيە بەھوى گرتنى پىيازى پىغەمبەرەوە نەك تەنيا بە
ئامانچى پىزگارى و سەر بەخوى دەگەين ، بەلكو ھەموو ئاوات و
ئامانچىكى بەرزو پىروۆزى ماددى و مەعنەوى و دنيا و دوارپوۆزان ...
و دەست دىنين ، چونكە پىزگار بوون و بەمرادگەيشتنى گەلى چەوسا وەى
كوردو ھەر گەللىكى دىكەى وەك وىش پەكى لەسەر سى مەرجى سەرەكى
كەوتوۋە ، كە بەھوى گرتنى پىيازى پىغەمبەرەوە ھەرسىكىيان دىنەدى :

۱- تىكۆشان (الجهاد) .
۲- لەسەر لاقى خۆ وەستان (الأعتداد على الذات) .
۳- يەكپىزى و كۆل نەدان (وحدة الصف والائتبات) .

بەللى ئىسلام وا لە شوپن كەوتووانى دەكات ، كە ژيان و مردن و
مان و نەمانيان لەپىناوى خوادا بىت و لەپىناوى چەسپاندنسى
ھوكمى خوادا ھەموو شتىك بەخت دەكەن .

.....
چوار جىنشەنەكان و چ ئەمەوى يەكان و چ عەبباسى يەك
عوسمانى يەكان دا ، لەت و پەت نەكرا بوو و كوردىش بەش بەش نەبوو بوو
بەلكو نىشتەمانى كورد دواى لىشاوى ئىمپىريالىزمى روژئاوا و ھىرش
ھىيائى بۆ سەر جىيەنانى ئىسلامى و بەتايبەتى دواى دابەشكرانىسى
دەولەتى عوسمانى بەسەر دەولەتە زەكان دا ، پارچە پارچە كىرا و
بەشرايەوۋە . بىروانە كىتەبى :
(كيف هدمت الخلافة ؟) ص ۹۸ . عبدالقدیم زلوم .

وه وايان لي دهکات که بههوی پشت بهخوا بهستن (التوکل علی الله) هوه پهکجار پشت تهستور بن و زور متمانه بهخویان بکن و خویان به ههوجی سوال و سدهقهی تهملاولا نهزانن !

وه وايان لي دهکات که دلیان پیکه وه گری بدری و وهک چینی دیواریکی پیکه وه جوشدراوو مهکهم پهکدی راگیر بکن و پشتی بهکتر بگرن، وه ههتا دوا ههناسهی زیانیان دریژه به خهباتیان بدهن .

هنجا لهکوژتایی هم باسهدا دوو قسهی کورت و گوشراوم ههمن هیوادارم زور بهوردی سهرنج بدرین :

۱- با پهند له رابردوو وه ربگرین و چیدی ری خواروخیچ و سرگردان کهر بهره و ثامانجی شهرعی و رهوامان نهگرینه بهر، چونکه بهم رهفتار همان سهرباری بهثامانج نهگه یشتن و رهنج بهخه سارچوون، خه لکیش له خومان گوماندار دهکین و (نائیسلامی) خومان نیسان به زمانی حال بو ئیسپات دهکین ! گوتراویشه :

(مَنْ جَرَّبَ الْمَجْرَبَ حَلَّتْ بِهِ الدَّامَةُ) .

۲- ئیسلامی نهک ئیستیسلامی !

به لی ئیمه که هینده تهکید لهسهر (ئیسلامی) بوون دهکین ، نابیی هیچ کهس بههله (ئیسلامی) ئیمه پهو (ئیستیسلامی) یسه تی بگات که لهملاولا له ههندیک پیرو کومه لی هه رچی و په رچی و هله په رست و بهر ژه وهند دؤست دا ده بیتری !

(ئیستیسلامی) بوونیش سی شیوهی هه ن :

۱- له بواری عهسکه ری دا ، که به پخته یهک چهک فری ددهن و به بی تهقه و دهستگردنه وه خو به دهسته وه ددهن ! !

۲- له بواری سیاسی دا ، که له کوئی وه (با) ی چاکی بی شهنه ی دهکهن و هه ر جاره پروو له قیبله یهک دهکهن و ، جله وی خویان وه دهست هه موو کهس ددهن .

۳- له‌بوارى لىڤرى ده ، كه بوخويان ميچ نه‌خه‌و به‌رنامه‌يه‌كيان
 نيه‌و ، وه‌كه‌ه‌ويرو قورپى مه‌ناعه‌ وان ، شكّل و قالبي شه‌و ده‌سته‌ه
 وه‌رده‌گرن كه‌لده‌ستيان ده‌گرئ و ، وه‌كه‌شه‌گه‌وتيك وان هه‌ر ده‌نگيكي
 بي بيستن وه‌كه‌خوي عه‌كسي ده‌كه‌نه‌وه .

بهائی (عيسلامی) ، نهک (عيسيتيسلامی) جا هر جور یکی بی و له هر
 قالب و شیوه یک دا بیو، له بهرانهر هر شتیک و هر که سیگ و
 هر لایه نیگ دا بی ۱۱

کتابی :

هم قسانم مېه ستم پي کوږو کوږو ګڼي د پاي کړاويه ، تلکله ه کوږو
نور د وکړه کيدو هم راته شته به نوي اسلام و لږ تر دروښي
اسلام دا کار پاتې ، لافي [فيسلاي] بروږي لږه پراخه ، هه غوره
يان هنرکته له هه ستم و نيشانان شوي تيران کي باس کړي ،
نور به کله د نوي زوري و غوښتي شو هه ستم و نيشانان به
[فيسلاي] له قلم دهرغ ، ټگر له زمان لروسي دا هره ستم پي و ،
له خوا پرستي و تقاي پروا و پي کالي دا ستوني به کي (پراسپوټين) ثابا
خپله و ، با هه غوره توپراينشي له سينگ د پي و ، هره چندان کي شي
که او ستم و هنرک و شالي با تمانيد پي يا
په دکه فيسلاي برون لاس پر وړي پي خپل و په نيزي پاک و ،
لکه دهي د پاتې و ټکوشان د پيخ د پي زور پکالي دا بروني غوږ ده ستم پي
نکله له پوري زمان لروسي و پيا پيازي و جاماني د پي له تاملوي قهره تيا و
د پي نه و پروا کيدو دا .

په راننده دوی ته مېړنی بوږوونکي لهه له

هندیک کهس هر که باسی ئیسلامت بوکردن ده لاین :

کا که گیان !

مه سله ی ئیمه ی کورد مه سله ی ثایین و ئیسلامه تی نیه ، چونکه
ئیمه له پرووی ئیسلامه تی یوه ناچه وسپینه وه ، به لکو لـــــــه پرووی
نه ته وایه تی یوه ده چه وسپینه وه ، به وایه کی دیکه :
ئیمه وه ک کوردیک ده چه وسپیریینه وه ، نه ک وه ک مسولمانیک ، که واته
ده بی شوړش و خدایه که مان له سر بنچینه ی (کوردا یه تی) بی نه ک
(ئیسلامه تی) !!

ئیمه ش له وه لامدا ده لاین :

۱- له راستی دا تم قسانه زاده و ه لقلولای عقلی که سیکن که له ئیسلام
حالی نه بووه و ، پئی وایه که مسولمانه تی به س بریتیه لـــــــه
به ریوه بردنی چند درووشمیکې معنه ویو چند ه لس و که وتیکـــــــی
شخصی !! ده نا ده بوو زانیای که چه وساندنه وه ی تاقه ئینسانیک
نه ک نه ته ویه ک ! کاریکې بی شرعی و نا ئیسلامی یه و ده بی مسولمانان
دزی بوه ستن چونکه ئیسلام دزی یه تی .

۲- له روانگه ی ئیسلامه وه هیچ جیاوازی نیه له نیوان شه وه دا کـــــــه
نه یه لئان بابایه کی کورد نویژئ بکات ، یان نه یه لئان له خاکی خوی دا
به ئا زادی بزی و بهرگ و پوښاکی خوی ده بهر بکات و به زمانی خوی
بدوی ، چونکه هر وه ک چوون نویژکردن فرمانی خوا ی له ســـــــهره ،
ئا زادی و سهره خو بی هر ئینسانیک و هر که لیکش فرمانی خوا ی
له سهره !

خوداش له قورئانی دا قوتار سوون له ده رووی سهختی قیامه تی به
چهند شتی که وه به ستوته وه که به که میان ئازا دکردنی شینسانیکه
چ جای گهلێک ۱ له ژیرنیری کوپلایه تی: (فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ . وَمَا
اَدْرَاکَ مَا الْعَقَبَةُ ؟ فَکَ رَقَبَةٍ . اَوْ اِطْعَامٌ فِی یَوْمٍ ذِی مَسْئَةٍ)
البلد / ۱۴۰۱۳۰۱۲۰۱۱ .

۳- شه گهر سه رنجی میژووی شه و گهلانه بدهین که درووشمی نه ته وه په رستی
- بیان به رزکردوته وه ، ده بینین بیان به ئا مانج نه گه یشتووون ،
- بو وینه عاره بو کیشهی فهله ستین - بیان شه گهر به ووالهت به
ئا مانجیش که یین بوو ونه میکروپتیکی پیس له ناوچه کهدا ، وهک
تورکه که مالی په کان و (۱) عاره به به عسی په کان .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۱) بو شه وهی بزانی بیری ناسیونالیزی تورکی که له کهمه سال
ته تا تورک و دهسته و دایه ره کهی دا خوی ده نواند ، چی به سه ر گهللی
کوردمان هینا وه پروانه کتییی : (چهند لایه ره په که له میژووی گهللی
کورد) نووسینی: د که مال مه زهر شه حمهد ، لایه ره (۶۷ تا ۸۸) .
دیاره په فتاری به عسی په کانیش هینده زه قه هه وچی به
سا کردنی نه ، هه رچهنده شپه له پیناسه ی حیزبی به عسی دا
توزیکمان باس کردوه .

چند قسایه کی کورت و پوخت له گه ل گه لی کورتی خوښه و ښه دا

خوښه ری خوښه و ښه !

ښه گهر به وردی سهرنج بدهینه گهلی کوردمان ده بینین لـــــــم
سهرده مه دا بوته چوار بهش :

۱- ښیلامی به و پروای به ټیکوښان و خه باتی چه کداری هیه و به شیوه یه ک
له شیوه کانی ټیکوښان (جهاد) خه بات ده کات و ، ښه وهندی له دهستی
بی پهنج ده دات .

۲- ښیلامی به به لام ښاماده ی ټیکوښانی چه کدارانه نیه ، جا به پروای
بی بی یان نا .

۳- مسولمانه به لام ښیلامی نیه و په نای بردو ته بهر به کیکی یان پتر
له ریچکه و بیردوزه کان و دژی ښه و رژیمه شه که گه له کـــــــه
ده چه وسپنښته وه ، جا خه بات بکات یان نا .

۴- بهروالدت مسولمانه (به لام نهک هر ښیلامی نیه به لکو وابهسته
یان دابهسته ی رژیمه و ، به شیوه یه ک له شیوه کانی خزمـــــــت و
هاوکاری کردن ښه خزمهت رژیم دایه ، وهک سهربازی بوکـــــــردن ،
جاشه تی ، سیخوری و جاسوسی ، قسوا بوډان و دووعا بوکړدن و خه لک
بو که رکړدن (الاستعمار) !!

جا ښه وه چند قسایه کی کورت و پوخت بو غوزرو به هانـــــــه
نه هڅستن و (اِثْمَامُ الْحَجَّة) ، له گه ل هر کام له م چوار کومه لـــــــه دا
ده کم :

یه که م :

ئیسلامی یانی تیڭکۆشهر !
کهله پیاوانی ههلمهت بهر !
فیداکارانی نیو سەنگەر !
شاگادارین !

۱- با ناوو نیوه پۆکتان یهک بێ !
۲- بهلگهی راستی ئیسلام بن له سه هه لکی، نهک بهلگهی دهستی هه لکی
بن له سه هه لکی ناوه وای ئیسلام !
۳- بهس خواتان مه بهست بێ، خوا بهرست و په وشت بهرز بن ، برا و ته به
بن ، مهردو ئازا بن ، زیرهک و وریا بن !

دوهم :

ئیسلامی یانی بێ مشوور !
مسولمانانی بێ چهک !

ئه ئه وانهی خۆتان به مسولمان دهزانن بهلام له گه و ره تریـ
درووشم و په وشتی پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم ده په و نه وه که
چهک هه لگرتن و سەنگەر گرتنه !

وه ئه ئه وانهی که خۆتان به ئیسلامی دهزانن بهلام ده رهق به
کهله بێ که سه که تان بێ مشوورو که مه تر خه من !
زۆر چاک بزائن !

۱- ئیسلام شه گەر به زه بری هیژو چهک و ئارهق و خوین نه یا نه یه که م
پۆژ ده رسقا و خۆی داده کوتا ، وه نه له دوا یی دا خۆی پاده گـرت و
له بهرده م گێژه لووکه ی دوژمنان دا ده ما !

۲- هه ر که سیک خه م له هه لکی نه خوات به ئیسلامی دانانری ؛ (مَنْ أَصْبَحَ
لَا يَهْتُمُّ لِلْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ) رواه الحاكم .

و ههركه سێك به شدارى ئێش و ژانى گه له كهى نهكات ، به كهم
سپله و بێ نهكهو ، دووهم كه سيش ئيعتبارى پێ ناكات و گـوـوى
پێ نادات !

٣- به بههانهى پهروه ده كردنى خهلكى پشت له جيهاد مهكهن ، چونكه
يهكهم : بایى دهست پێكردنى جيهاد خهلكمان ههيه و پێغه مبهريش
علي الله عليه وآله وسلم به ژماره يهكى كهم دهست به كار بوو !
دووهم : مهيدان و زه مينهى راسته قبنهى پهروه ده كردن و پالوتنى
خهلك گهرمهى جهنگ و جيهاده ، (وَلِيْمُحَمَّدٌ لِّدِيْنِ آفَنَوا..) (آفران - ١٤١ -)
سێ يهم : ئه سێك كه به چل سالى ته عليم بدرى ، ده بێ له مهيدانى
قيامه تى دا به كار بێ !

سێ يهم :

نا ئيسلامى يانى موسلمان !

چهكدارانى بێ قورشان !

براده ران !

ئهى ئهوانهى خوتان به موسلمان دهزانن ، بهلام پێتـــان
شوورهييه و نهنگه ناوى ئيسلام بهنن و خهت و رېيازى پێغه مبهره
- كه تان بگرن !

وه ئهى ئهوانهى چهكى مادديتان له شانه بهلام ههوجى تان به

قورشانه !

بێدار ببنه وه و بزائن ! كه :

- ١- موسلمان ده بێ بهس ئيسلامى بێ ، نه ليبرالى ، نه ديموکراتى ، نه
ناسیۆنالیست ، نه کۆمونیست ! چونكه موسلماننهتى ناوى بـــــــــــــــــى
نێوه روک و عیبادهتى بێ سياست نيه !
- ٢- ئيسلام بهرنامهى سه له بهرى ژبنه و ، ده بێ ههروهک چۆن نوێژه كه تان

— هه‌ر چه‌نده که می‌شتان ده‌یکات ۱ — به‌پیی شهر و به‌پیره‌وی خواو
پی‌خه‌مبه‌ره صلی الله علیه وسلم، خه‌بات و تیکۆشانیش‌تان هه‌م
به‌پیی شه و به‌پیره‌وه بی، هه‌لبه‌ته شو‌رشی بی ته‌قواش شه‌وه‌ره‌شه ،
هه‌روه‌ک چۆن ته‌قوای بی ته‌قه‌ش نیشانه‌ی بی جه‌وه‌هه‌ری و
که‌وده‌نی به‌کی ره‌قه ۱

۳— شه و ری‌چکه‌و بیردۆزانه‌ی تا ئیستا په‌ناتان پی بردوون و، شه و
قیلانه‌ی تا ئیستا رووتان تی کردوون، شه‌وه هه‌چ که دادیان نه‌داون
بگه‌ره سال بۆ سالی و جار بۆ جاری پتریان شیرزه و شه‌پریو‌کردوون و،
زیات‌ریشیان وه‌داو‌خستوون ، که‌واته به‌ده‌ردی پیشیان ده‌لین :
(به‌ بۆنی که‌بابی یه‌وه چووبوۆ، به‌لام دوایی ده‌رکه‌وت کسه
که‌ر داغ‌کردن بوو) . (۱)

(۱) ره‌نگه هه‌ندیک بگه‌ره زۆر له براده‌رانی موسولمانی نایشلامی ۱
دلایان به‌م په‌نده کوردی به‌بیش، به‌لام شو‌میده‌وارم که دلایان
له‌وه به‌هیز‌تر و عه‌قلیان له‌وه به‌پیز‌تر بی که به‌قه‌ی راست و
واقعی گۆمی هه‌ست و نه‌ستیان به‌شقی، ئنجا با شه‌م راستی یانه‌ش
له‌به‌ر جا و بگه‌رن :

یه‌ک : ئیمه وه‌ک که‌سانیکی ئیسلامی براده‌رانی شوین که‌وتووی ری‌چکه‌ن
به‌ موسولمان و به‌ شه‌هلی قیلده‌و شو‌مه‌تی پی‌خه‌مبه‌ره صلی الله علیه
وسلم له‌قه‌له‌م ده‌ده‌ین ، هه‌تا کوفری بی پی‌چ‌وپه‌نایان لی ده‌بینین،
وه‌ک به‌درۆ راست زانیینی به‌کی‌که‌له یاسا ئاشکرایه‌کانی ئیسلام ،
یان به‌ زاراوی زانیانی (اصول الفقه) " اِنْكَارُ مَا عِلِمَ مِنَ
الدِّينِ بِالضَّرُورَةِ "

دوو : ئیمه بی ویزدانانه سه‌یری واقیعی جم‌وچۆل و کارکردن و ره‌نج
دان و خه‌باتی شه و براده‌رانه ناکه‌ین، به‌لکو دانی پیدا دینین که
به‌راستی ئازاو به‌جه‌رگ و ئیشکه‌رو لیبراو بوو ون و، به‌پیی شه و
ری‌چکه‌و بیردۆزانه‌ی که پیان به‌ری‌پوه چۆ ون ، تیکۆشانی چاکیان
له‌پیناوی پرگاری گه‌له‌که‌یان دا ئه‌نجام داوه .

هه‌لبه‌ته ئیمه‌ش وه‌ک (ئیسلامی) له‌سه‌ر عه‌ینی خه‌بات و تیکۆشانو
کارکردنه‌که‌یان سوپاسیان ده‌که‌ین ، به‌مه‌رجیک چاوپۆشی له‌ ری‌چکه‌و
بیردۆزه‌کانیان بکه‌ین و ، هه‌ندیک‌نیشانی ئی هه‌ل‌هه‌رین و مه‌یا و که‌ین !

جوارهم: ...

به نا و مسولمانانی خویش

وابسته و دابستهانی بی هوش

بیدار بینده و له کهری شهیتانی دابهن ، بهرله وهی له بهر
دادگای خوادا له سام و حهژمه تان بهرزن و په نجهی په شیمانسی
بگهزن

وه بشارین

۱- هه رکه سیک رچهی کومه لیک بگری ، یان ئاپورایی و ژماره یان زوریکت
حسابی وانی بو ده کړی وهک پیغه مبهرمان صلی الله علیه وسلم
فرمویه تی: (مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ) رواه احمد و ابی داود
و الطبرانی و صححه العراقی و ابن حبان .
وه فرمویه تی: (مَنْ كَثَرَ سَوَادَ قَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ) رواه ابویعلی
و الدیلمی .

۲- له دنیا دا له گهل کیدا بن و سهر به چ دهسته و پیړیک بن ، له
دواړو زیش دا هه ره گهل وان ده خرین و له سهر ئایینی وان هه شر
دیکرین ، وهک خودا فرمویه تی: (أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا
وَأَزْوَاجَهُمْ) الصافات / ۲۲ .

تویره ره وان فرمویه نه: (أَزْوَاجُهُمْ : اصْنَافُهُمْ وَ أَشْكَالُهُمْ) .
وه رابه رمان رووحم فیدای بی فرمویه تی: (الرَّجُلُ عَلَى دِينِ
خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مِنْ يَخَالِلِ) رواه الترمذی و حسنه .
ده حا هیچ گومانی تیدا نیه که مه سیحی وهک عه فله ق و جووله که ی
وهک مارکس و مونا فیکی وهک صد دام ، جیگه یان ته نیا دوزه خه .

۳- نه و رژیمه کافرو زوردار و غه دداری که خزمه تی ده که ن و سیخوری
خپانه تی بو ده که ن ، یان بو ی ده بنه جاش و سهر بازو بهرگری لسی
ده که ن ، یان ئوبالی به ناهقی بو ده کیشن و فتوای ناراستی بو

ده‌دهن و قسه و په‌فتاره نا سه‌رعی به‌گانی بو په‌شهر ده‌خه‌ن و، له‌سه‌ر
مینبه‌ری پیغه‌مبه‌رو می‌حرابی خوا به‌رستی دا بی شه‌رمانه دوو عه‌بی
بو ده‌که‌ن و، داوای پاوه‌ستاوی و پارێزراڤ و ته‌مه‌ن درێژی بو له
خوا ده‌که‌ن، وه‌فا و شه‌مه‌گی بو هیچ که‌س نه‌یه‌و، ئیوه به‌هم
په‌فتارانه‌تان سه‌رباری سه‌رشو‌ری و روو‌په‌شی لای خوا و خه‌لکی،
وه‌ک شه‌و که‌سه‌شان که‌ به‌ ده‌ستی خۆی په‌تی پی خنکینه‌رانی خه‌وی
ده‌هونه‌یه‌وه‌و، مارو سه‌گی هار له‌ مائی خۆی دا په‌روه‌رده ده‌کاوه
ده‌یه‌ستیه‌وه !!
هینا داریشم هه‌ر چوار به‌شی گه‌له‌که‌م ته‌م ئاگه‌دار و
قامۆزگاری یانه له‌گو‌ی بگرن و زو‌ر چاکیان لای ورد به‌نه‌وه‌و
تێفکرن !

إِنْ أَرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَالْيَهُ انِّيبُ

٢١ / شوال / ١٤٠٩ ک

به‌شه کوردستانی سه‌ر به عێراق / قووله هه‌رمی

بنکه‌ی هێزی هه‌مه‌زه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

ameer.maktab@yahoo.com

f /AliBapir

YouTube /AliBapir

f /MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

فەرھەنگىلەى ئەم ئالفەرىھ

ھەسوودى	ئېرەينى
بى ئەسل و ئەسل ، ئارەسەن	بى بىنەچەكە
شىۋە ، دىمەن	بىچم
لەبەرچا و خستىن	بىزاندىن
برىقە برىق ، ترىسكە ترىسك	برىسكە برىسك
درەوشانەوہ	
چىنى كرېكار ، چىنى زەھمەت كېش	پرۆلىتارىا
لەسەر كىردىنەوہ ، (دفاع)	بەرگى لى كىردىن
نەھىشتىن ، (منع)	پىكىرى لى كىردىن
ئەزمۇنگە ، (مختبر)	ئاقىگە
تېك ھەلقزان ، دەبەرېك پراچوون ،	تېك ھەلىپزان
دەستەو يەخەى پەكدى بوون	
تەوہزەل ، تەنبەل ، قالبگران	تەپلۇس
توئىلكى تەنكى سەرەوہى شت	توئىزال
لەراستېك پرا دىن ، تېك دەگىرىن	تېك ھەلدەنكوون
خۇبزواندن ، جوولان	جىنگل دان
پاراستى ، پەناى دا	چەيالەى دا
جەنگەلى چروپەر ، بىشەلېن	چخورد
خۇى كوشمەلە بىكات ، خۇى گچكە	خۇى رېك بىنى
بىكاتەوہ	
بى داكرتن لەسەر شتېك ، (تاكىد)	پىكىرى كىردىن

ټاسنوکه په کی نووک تیزه کلکی کی داری
 پټیوه په ، پینه چی بو کونکردنی پیلو
 چهره و شتی دیکه ش به کاری دینی .
 شتی زریق و بریق و سهرنج پراکیش و څرنگ .
 ددان لئی سوین ، خو بو ټاماده کردن
 له نیو ځویان دا رپک که وتن ، کهین و
 بهینی ځویان کرد
 دوو مهل
 نه قام ، بی مه قل
 بی دهنک بوو ، بی هست بوو
 څوگر خاندن ، څو مه ختمل کردن ،
 خو دواختن به بی هو
 له بهر پک هلو هشا ، له بهر پک ترازا ،
 له بنه پرت دا (گری موژانه) ی نیرو
 ټاموور (هه و جار) بووه ،
 لئی پرووده دات ، خراپه ی لئی پشکووته وه :
 خراپه ی لئی پروودا .
 ساچاندن ، هه لکردن ، زیان به سهر بردن
 مه دار کردن ...
 داگیر ساندن
 ری ون کردن ، لاری بوون
 بهر زتر ، بالاتر
 بهرزی و نزمی
 هه لگوستن ، دهر هیانانی ټاو یان ههر
 شله په کی دیکه له بیرو چال و ههر
 شوینی کی دیکه ی نزم .

سلسله و پلله
 قم لئی خوځ کردن
 کاکه و براله ی ځویان کرد

کوان
 که وده ن
 کرکاتی له خو پری
 څوگن خاندن

له گری ژنه چوو

لئی ده پشکووته وه

مه دار کردن

هه لکردن

هه لپساندن

هه تله بوون

هه لکشپوتر

هه لدا و پیدایی

هه لپنجان

تشبیه

ویچواندن

بی تاقهت بوون ، حهوسه له نه مان

وه ره زبوون

بتحه سینیه وه ، شاه مردم کلاخ .

وه تحه سینیه

به دیل گرتن ، شه سیرکردن

یه خسرکردن

تی بینی :

بو زانینی مانای هر وشه یه کی دیکه ی گران ، خویننه رانی به پریر
حه واله ی کتیبی (بوخته یه ک ده رباره ی ئیسلام) و به رگی یه که می
(ده به ریک راجوونی ئیسلام و پرچکان) ده که یین .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

گالکلی با سیه گان

- ۱ پیش که ش بی
- ۳ سی شیبینی
- ۶ پیشه کی
- ۱۴ کات و شوینی پروودانی وتو ویزی چوارهم
- ۱۵ سه رها تا و ده ست پیکردنی ثم وتو ویزه
- ۲۱ وه لامي ره خنه ی به کم
- ۳۲ وه لامي ره خنه ی دووهم
- ۳۴ وه لامي ره خنه ی سیهم
- ۳۹ هه لو یستی مردانه ی هندیک له زانایانی ره سنی ئیسلام
- ۴۸ وه لامي ره خنه ی چوارهم
- ۴۹ شیکردنه وه ی به سه رها تی مه لای خه تی و ویری کوره
- ۵۷ سه لمینرانی وه لامه کان له لایهن خا وه نی پرسیاره وه
- ۵۸ ته فسیرو لیکدانه وه ی ثایه تی (یا ایها الناس انما خلقناکم ..)
- ۸۷ پوخته ی قسان له چهند خالیک دا
- ۸۹ شه ناجمی مه ننتیقی ثم وتو ویزه
- ۹۱ قسه ی کو تایی دانیشتووان
- ۹۳ پاشکوی ثم وتو ویزه له چهند خالیک دا
- ۹۵ مه به ستمان له زارا وه ی (نه ته وایه تی) چی به ؟
- ۹۷ توانجو پیلار له ئیسلام گرتن به زبانی کی ته و او ده بی ؟
- ۹۸ ئایا راسته (صلاح الدین) سه باره ت به گه له که ی که مه ترخه م
- ۱۰۱ بووه ؟
- با سه ودا و بازرگانی به ئایینه وه کردن ئایینمان له به رچا و
- ۱۰۹ به خات

- ۱۱۳ فیلام تاقه پښتو سهر فرازی و بهنامنج گه‌یشتنه
- ۱۱۸ بوچی دوايین بهرنامه له‌نیو گه‌لی عاره‌با هاته‌خوار ۱؟
حیکمه‌تی هه‌ل‌ب‌زیرانی دوايین پیغه‌مبه‌ر له‌نیو گه‌لی
عاره‌با
- ۱۲۷ چند باسیکی گرنګ ده‌رباره‌ی مه‌سه‌له‌ی کورد
پښتو خوشکردن
- ۱۳۵ سهره‌تای سهره‌ل‌دانی نه‌ته‌وايه‌تی وه‌ک بیروبا‌وه‌ر
بیری نه‌ته‌وايه‌تی به‌ره‌می بی پروایی بوو له‌ روژا‌وا‌دا
- ۱۳۶ په‌یوه‌ندی بیری نه‌ته‌وايه‌تی به‌ ئیمپریالیست و سهرمايه‌داره
- کانه‌وه
- ۱۴۵ بیری نه‌ته‌وايه‌تی له‌ سده‌ی بیست‌دا
میزووی په‌یدا‌بوونی بیری نه‌ته‌وايه‌تی له‌ جیهانی ئیسلامی‌دا
- ۱۴۸ پیناسه‌ی حیزبی به‌عسی عاره‌بی سوشالیست
مه‌سه‌له‌ی کورد چی‌یه‌و، چو‌ن و، به‌چی چاره‌سهر ده‌کړی ۱؟
- ۱۵۶ لاسیکی گرنګ
په‌واندنه‌وه‌ی ته‌م‌ومزی بو‌چوونیکي هه‌له
- ۱۶۲ چند قسه‌یه‌کی کورت و پوخت‌له‌گه‌ل گه‌لی کوردی خو‌شه‌ویست‌دا
فه‌ره‌نگیله‌ی ته‌م قالقه‌یه
- ۱۷۴ کاکلی باسه‌کان
- ۱۷۶
- ۱۸۳
- ۱۸۶

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

944